

Fővárosi Törvényszék
Az ügy száma:

105.K.706.686/2021/138.

Az I. rendű felperes:

Nitrogénművek Vegyipari Zrt.
(8105 Pétfürdő, Hősök tere 14.)

A II. rendű felperes:

„Bige Holding Genezis” Kereskedelmi Kft.
(4400 Nyíregyháza, Kórház utca 1/A.)

A III. rendű felperes:

NZRT-TRADE Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
(4400 Nyíregyháza, Kórház utca 1/A.)

A IV. rendű felperes:

PÉTI NITROKOMPLEX Vegyipari és
Agrokémiai Termelő, Fejlesztő és Szolgáltató
Kft.

Az V. rendű felperes:

(8105 Pétfürdő, Hősök tere 14.)
Nádudvari Agrokémiai Kereskedelmi és
Szolgáltató Kft.

A VI. rendű felperes:

(4181 Nádudvar, Kabai utca 60.)
Bige Holding Kereskedelmi és Termelő Kft.
(5000 Szolnok, Tószegi út 51.)

**Az I. -VI. rendű felperesek
képviselője:**

Andrékó Ferenczi Kinstellar Ügyvédi Iroda
(1054 Budapest, Széchenyi rkp. 3.,
eljáró ügyvéd:)

A III. rendű felperes képviselője:

Wallacher Ügyvédi Iroda
(1137 Budapest, Szent István krt. 8. A. ép. II/5.,
eljáró ügyvéd:)

A VII. rendű felperes:

Högyészai Agrokémiai Kereskedelmi és
Szolgáltató Kft.
(7192 Szakály, Bartók Béla utca 500.)

A VII. rendű felperes képviselője:

Bán, S. Szabó, Rausch & Partners Ügyvédi Iroda
(1051 Budapest, József nádor tér 5-6.,
eljáró ügyvéd:)

Az alperes:

Gazdasági Versenyhivatal
(1054 Budapest, Alkotmány utca 5.)

Az alperes képviselője:

Janitsáry Ügyvédi Iroda
(1118 Budapest, Számadó utca 8.,
eljáró ügyvéd:) és

Rácz András Ügyvédi Iroda
(1012 Budapest, Attila út 109.,
eljáró ügyvéd:)

Az alperesi érdekelt:

KITE Mezőgazdasági Szolgáltató és
Kereskedelmi Zrt.
(4181 Nádudvar, Bem József utca 1.)

Az alperesi érdekelt képviselője:

DLA Piper Posztl, Nemescsói, Gyórfi-Tóth és
Társai Ügyvédi Iroda
(1124 Budapest, Csörsz utca 49-51.,
eljáró ügyvéd:)

A per tárgya:

versenyfelügyeleti közgazgatási jogvita

(Vj/41/2017.)

Í T É L E T

A bíróság az alperes 2021. október 22. napján kelt Vj/41/2007. számú határozatának a jogsértést megállapító az I. pontját, a versenyfelügyeleti bírságra kötelező II. pontjának a) és c) pontjait, a VII. rendű felperesnek részletfizetést engedélyező, valamint az eljárási költség egyetemleges megfizetésre kötelező V. pontját megsemmisíti, és e körben az alperest új eljárásra kötelezi. Ezt meghaladóan az I., II., III., IV., V. és VI. rendű felperesek keresetét elutasítja.

Kötelezi az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű, V. rendű és VI. rendű felpereseket, hogy az esedékesség napjáig fizessenek meg az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára egyetemlegesen 300.000 (háromszázezer) forint kereseti részilletéket. A fennmaradó 1.200.000 (egymillió-kétszázezer) forint kereseti részilleték, valamint a VII. rendű felperes perindításával összefüggő 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint kereseti illeték az állam terhén marad. A fizetendő illeték az ítélet jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű és V. rendű és VI. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 3.000.000 (hárommillió) forint perköltséget.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a VII. rendű felperesnek 1.800.000 (egymillió nyolcszázezer) forint perköltséget.

Az érdekelt a költségeit maga viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az ítélet alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I.-VI. rendű felperesek egy vállalkozáscsoportba tartoznak, Magyarországon egyedül végeznek műtrágya gyártást, emellett a saját áruik (péti áru) kis- és nagykereskedelmével foglalkoznak. A vállalkozáscsoport egyes tagjai – az I.-III. rendű felperesek Genezis Partnerhálózat (a továbbiakban: Genezis) név alatt – 2009 óta országos lefedettséggel értékesítik a péti árut végfelhasználók részére. Az érdekelt, a VII. rendű felperes és a hazai piacról időközben kivonult Cargill 2009 és 2015 között különböző időpontokban és részben különböző tartalmú, általában egy évre, de legfeljebb öt évre szóló stratégiai keretszerződéseket kötöttek meghatározott éves mennyiségű péti áru beszerzésére a vállalkozáscsoport tagjaival: az érdekelt 2011-ben az I.-VI. rendű felperesekkel, a VII. rendű felperes 2011-ben az I.-IV. rendű és VI. rendű felperesekkel, a Cargill 2010-ben és 2014-ben az I. rendű felperessel, majd 2012-ben a III. rendű felperessel, 2014-ben pedig az I. rendű, IV. rendű és VI. rendű felperesekkel. A VII. rendű felperes 2009-ben, a Cargill Magyarország Zrt.-vel (a továbbiakban: Cargill) 2010-ben, 2013-ban és 2015-ben aláírt keretszerződéseinek

egyes pontjai versenykorlátozó kikötéseket tartalmaztak. 2010. augusztus és 2016. február között a vállalkozáscsoport tagvállalkozásainak alkalmazottjai egymás között (a tagvállalkozáson belül vagy a vállalkozáscsoporton belül), továbbá a vállalkozáscsoport egyes vállalkozásainak – különösen az I. rendű felperes – alkalmazottai az érdekelttel, a VII. rendű felperessel és a Cargill-lal olyan elektronikus kommunikációkat folytattak, amelyek vevőfelosztásra és ármeghatározásra irányultak.

- [2] Az alperes 2017. szeptember 13-án versenyfelügyeleti eljárást indított az I. és III-VII. rendű felperesekkel, az alperesi érdekelttel (a továbbiakban: érdekelt), valamint a perben nem álló AGRIMPEX Terménykereskedelmi Kft.-vel (a továbbiakban: Agrimpex), Cargill és RWA Magyarországi Kft.-vel (a továbbiakban: RWA) szemben.
- [3] Az eljárást megindító végzés indokolása szerint az alperes észlelte, hogy az I. rendű felperes és a vele egy vállalkozáscsoportba tartozó műtrágya gyártó és forgalmazó vállalkozások (melyeket a VI. rendű felperes kivételével együtt Nitrogénműveknek nevezett) és egyes viszonteladó partnerei 2011. márciusától valószínűsíthetően olyan szerződéseket és megállapodásokat kötöttek, amelyben meghatározták a Nitrogénművek által gyártott és forgalmazott nitrogénműtrágya és komplex műtrágya termékekre alkalmazandó viszonteladási/végfelhasználói árakat, illetve valószínűsíthetően partnerenként jelentős mértékben meghatározták az évente kötelezően megvásárolandó és értékesítendő minimum termék mennyiséget, a más tagállami gyártóktól/forgalmazóktól történő beszerzés (import) korlátozása érdekében. A Nitrogénművek – amely a Genezis Partnerhálózaton keresztül jelen van a műtrágya értékesítés kiskereskedelmi piacán is – az általa gyártott műtrágyát forgalmazó viszonteladó partnereivel valószínűsíthetően megegyezett arról is, hogy az egyes viszonteladó partnerek mely vevők számára értékesíthetik a Nitrogénművektől megvásárolt műtrágyát.
- [4] Az eljárás alá vont vállalkozások e magatartásukkal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11.§ (2) bekezdés a), b), c), d) és f) pontjaiban foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértették a Tpv. 11.§ (1) bekezdésében előírt tilalmat. Mivel a fenti magatartás – így különösen a teljes magyarországi piac érintettségére és a műtrágya határon átvitelő kereskedelmére tekintettel – a tagállamok közötti kereskedelem érintettségéről szóló bizottsági közlemény szerint alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon, az valószínűsíthetően egyúttal az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz) 101. cikk (1) bekezdésében, valamint annak a), b) és c) pontjaiban foglalt tilalmat is megsértette.
- [5] Az alperes a 2018. június 15-én a vizsgálatot kiterjesztette, és az eljárásba ügyfélként bevonta a II. rendű felperest is. Az alperes ezt követően további három alkalommal döntött a versenyfelügyeleti eljárás kiterjesztéséről.
- [6] Az eljáró versenytanács felhívta az I-VI. rendű felperéseket (a továbbiakban együtt: Bigecsoport), a Cargill-t és a VII. rendű felperest, kívánnak-e egyezségi kísérletben részt venni. A felhívásra a Cargill és a VII. rendű felperes jelezte az egyezségi kísérletben való részvételi szándékát; utóbbival az eljáró versenytanács nem kezdte meg az egyezségi eljárást, míg a Cargill-lal egyezségi eljárásban vett részt, amelynek eredményeként a Cargill egyezségi nyilatkozatot tett, amely megfelelt az alperes kiegészítő előzetes álláspontjának, egyben a jogsértésben való részvétele tényét elismerte. Az érdekelt a versenyfelügyeleti eljárásban engedékenységi kérelmet nyújtott be, amit több ízben is kiegészített.

- [7] Az alperes a 2021. október 22-én kelt Vj/41/2017. számú döntésének (a továbbiakban: alperes határozata vagy határozat) határozat részében megállapította, hogy az I. rendű felperes, a Cargill és a VII. rendű felperes 2009. június 1-től 2016. június 30-ig, a II. és III. rendű felperesek 2009. július 1-től 2016. június 30-ig, a IV., V. és VI. rendű felperesek 2010. július 1-től 2016. június 30-ig, valamint az érdekelt 2010. július 1-től 2013. novemberig azzal, hogy az általuk kialakított stratégiai együttműködési rendszer keretében a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozására, a vevők felosztására és az eladási árak meghatározására irányuló, a verseny korlátozását célzó, egységes és folyamatos jogsértést valósítottak meg, megsértették Tpvt. 11.§ (2) bekezdés a), c) és d) pontjaiban foglalt tényállás megvalósításával a Tpvt. 11.§ (1) bekezdését, valamint EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése a), b) és c) pontjaiban foglalt tényállás megvalósításával az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését. A jogsértés megállapításán túl az alperes az egy vállalkozáscsoportba tartozó I-VI. rendű felpereseket 11.056.317.000 forint versenyfelügyeleti bírság – Tpvt. 78.§ (5) bekezdése alapján – egyetemlegesen történő megfizetésére kötelezte, míg a VII. rendű felperessel szemben 1.138.567.000 forint versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. Az érdekelt esetében a bírság mellőzésére irányuló engedékenységi kérelme elfogadására tekintettel a bírság kiszabását a Tpvt. 78/A.§ (2) bekezdés a) pontja alapján mellőzte. A végzés döntés részében az eljárást az Agrimpex, az RWA, valamint a Tpvt. 11.§ (2) bekezdés b) és f) pontjaiba ütköző magatartás tekintetében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 31.§ (1) bekezdés i) pontja alapján megszüntette.
- [8] Az érintett piac körében, tekintettel arra, hogy a stratégiai keretszerződésben megjelent termékkörök közül a meghatározó mennyiséget, illetve forgalmat a nitrogénműtrágya, illetve a komplex műtrágya képviseli, valamint a stratégiai együttműködési rendszer alapvetően az e két termékkör kapcsán folytatott egyeztetéseket érintette, alapvetően e két termékkör piaci vonatkozásait ismertette.
- [9] A versenyfelügyeleti eljárás során feltárt, horizontális és vertikális elemeket egyaránt tartalmazó, komplex jogsértés lényegét akként összegezte, hogy az alapvetően a Bige-csoport által kialakított stratégiai együttműködési rendszert jelenti, mely elsődlegesen arra irányult, hogy a Bige-csoport a – fokozódó importnyomás által veszélyeztetett – piaci pozíciójának megőrzése érdekében, az import korlátozása révén, az általa gyártott műtrágya termékek minél nagyobb hányadát teljeskörűen és kockázatmentesen értékesíteni tudja a belföldi piacon, úgy, hogy a termékei értékesítése során – import ajánlat hiányában – verseny ne alakulhasson ki sem a stratégiai partnerek között, sem a stratégiai partnerek és a Genezis értékesítői között. A Bige-csoport ezt a célt csak úgy tudta elérni, ha a stratégiai partnerei számára olyan értékesítési feltételeket írt elő, amelyekre tekintettel gazdaságilag észszerűtlenné, illetve – kizárólagosság előírásával – lehetetlenné vált számukra a Bige-csoport termékeivel versenyző import termék beszerzése és értékesítése, és előírta azt is, hogy az ilyen módon értékesítésre átvett árut a stratégiai partnerek saját vevőiknek a „péti áru péti áruval ne versenyezzen” elvet szem előtt tartva értékesíthessék, versengő import ajánlat hiányában az árak „lerontásának” kizárásával. A Bige-csoport ezzel a stratégiai partnereket is érdekeltté tette abban, hogy a stratégiai együttműködési rendszer kialakuljon, majd éveken át fennmaradjon, amihez hozzátartozik, hogy a Bige-csoport a stratégiai partnerei számára a vállalt mennyiség után visszatérítést, gyakorlatilag egyfajta biztos árrést tett lehetővé.
- [10] A Bige-csoport elsődlegesen a stratégiai partnerekkel kötött stratégiai keretszerződések rendelkezésein keresztül szándékozott a magyarországi műtrágya importot korlátozni, illetve

az általa gyártott termékeknek kiszámítható piacot teremteni. A stratégiai keretszerződések minden esetben előre meghatározott mennyiségű műtrágya megvásárlását rögzítették. Ezen belül két csoportot lehet megkülönböztetni: (I) amelyek kizárólagossági klauzulát tartalmaztak, így csak a Bige-csoport által gyártott műtrágya beszerzését tették lehetővé, illetve (II) amelyek olyan kötbérrel biztosított kötelező mennyiségi előírásokat tartalmaztak, amelyek az adott stratégiai partner kapacitásának maximumát figyelembe véve kerültek meghatározásra, ezáltal minimalizálva, hogy a stratégiai partnerek más gyártótól származó (import) terméket szerezzenek be. A Bige-csoport a fenti szerződési kikötéseken túlmenően további kiegészítő szóbeli megállapodáson, illetve gyakorlaton alapuló biztosítékokat épített be a rendszerbe. A stratégiai keretszerződéseket kísérő, e további megállapodások és gyakorlatok egyrészt arra irányultak, hogy importnyomás esetén is biztosítsák, a stratégiai partnerek továbbra is csak a Bige-csoporttól vásárolnak terméket, másrészt a stratégiai partnerek számára segítséget jelentettek a stratégiai keretszerződésben rögzített műtrágya mennyiség értékesítéséhez (rabatt rendszer, illetve versenyár esetén kompenzáció).

- [11] A stratégiai partnerek részére a stratégiai keretszerződésben vállalt mennyiségi kötelezettség teljesítését segítette elő adott régióon belül a vevők felosztása a stratégiai partnerek és a Bige-csoport között, ami egyrészt a meglévő vevők tiszteletben tartásának elvén, másrészt új vevők esetén az „elsőbbség elvén” alapult, aminek megfelelően az új vevő ahhoz a partnerhez kerül, amelyik előbb adott ajánlatot. Amennyiben a stratégiai partnert új vevő kereste meg, erről a stratégiai partnernek értesítenie kellett a Genезis üzletkötőjét. A Cargill esetében abban állapodtak meg a felek, hogy az új vevő mindenképp az övé lesz. A Genезis és a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztást segítette elő az a Bige-csoport által kialakított gyakorlat, mely szerint a Genезis a megalakulásától kezdve csak az előre fizető (készpénzes) vevőket szolgálta ki, míg a stratégiai partnerek döntően utólagos fizetés mellett értékesítették a Bige-csoport termékeit a vevőknek. Mivel a Bige-csoportnak szintén érdekében állt, hogy a stratégiai partnerek a rögzített műtrágya mennyiséget értékesíteni tudják, ezért nemcsak a Genезis és a stratégiai partnerek között írta elő a vevők tiszteletben tartását, hanem elvárta a stratégiai partnereitől azt is, hogy egymással ne versenyezzenek („péti áru péti áruval ne versenyezzen”). A stratégiai partnernek tehát adott területen mind a Genезis, mind a többi stratégiai partner vevőkörét tiszteletben kellett tartania. A Bige-csoport ezzel megakadályozta, hogy adott területen a stratégiai partnerei, illetve a Genезis egymás versenytársaiként a vevőkért harcoljanak, elősegítve, hogy a stratégiai partnerek már meglévő vevőkörüket kiszolgálva kockázatmentesen értékesíthessék a Bige-csoport termékeit. Ez a Bige-csoport és a stratégiai partner érdekeit egyaránt szolgálta. Abban az esetben, amikor akár a Genезis, akár a stratégiai partner üzletkötői mégis megkeresték egymás vevőit, vezetői szintű egyeztetések zajlottak a Bige-csoport részéről a Nitrogénművek és a stratégiai partnerek között. A Bige-csoport az általa gyártott különböző műtrágya termékek forgalmazását azzal is igyekezett ellenőrizni, hogy a stratégiai partner forgalmazóknak a Nitrogénművek előzetes jóváhagyását kellett kérnie abban az esetben, amikor más forgalmazóknak értékesítette a Bige-csoport termékét. Ez a kikötés valamennyi, a 2014. évtől megkötött szerződésben szerepel, így az RWA és a Bige-csoport közötti, az Agrimpex és a Bige-csoport közötti, valamint a 2014-2015. évekre vonatkozóan a Cargill és Bige-csoport közötti stratégiai keretszerződésekben is. Ez a kikötés is hozzájárult ahhoz, hogy a Bige-csoport a vertikumon belüli árumozgásokra rálasson és meghatározza a viszonteladók (vagy valamely viszonteladó) áruhoz jutásának lehetőségét. A Bige-csoport a vevőfelosztást és a következőkben kifejtett, árazással kapcsolatos korlátozásokat együtt kezelte, mert nem csak a továbbeladási ár minimumának meghatározása támogatta a vevőfelosztást, hanem a vevőfelosztás biztosította a továbbeladási minimumárkikötés érvényesülését is, illetve (a később részletezett) 1.500-2.000 forintos árplafon tiszteletben tartását (valamennyi alkalmazott korlátozás a közös cél elérését

szolgált, egyúttal egymás érvényesülését támogató mechanizmusként működött a felek gyakorlatában).

- [12] A Bige-csoport előírta a stratégiai partnerei számára azt is, hogy a tőle megvásárolt terméket milyen minimum (továbbeladási) áron adhatják a vevőknek (ideértve a végfelhasználókat és a viszonteladókat is), ami további garanciát jelentett arra, hogy a stratégiai partnerek és a Genezis üzletkötői adott területen egymás vevőkörét tiszteletben tartják. Az adott területen működő forgalmazók ugyanis egymás vevőit kedvezőbb üzleti feltételekkel, jellemzően kedvezőbb értékesítési árral tudják megszerezni. A Bige-csoport a továbbeladási minimumár meghatározásával gyakorlatilag lehetetlenné tette a stratégiai partnerei számára, hogy egymás értékesítési ára alá menve egymás elől megszerezzék a vevőket. Az árazással kapcsolatos korlátozása abban állt, hogy megtiltotta a stratégiai partnerei számára a beszerzési ár alatti értékesítést, azt csak kontrollálтан, import ajánlat megléte esetén engedte, továbbá a Genezis üzletkötőire irányadó, 1.500-2.000 forintos árkülönbözet (az üzletkötők a stratégiai partnerek áraihoz képest ennyivel drágábban voltak jellemzően jelen a piacon) szintén kihatott a stratégiai partnerek áralkalmazási lehetőségeire és árplafonként működött, ami azzal a következménnyel járt, hogy a stratégiai partnerek jellemzően a beszerzési ár feletti 1.500-2.000 forintos ársávban értékesítették a termékeiket. Ez egyben biztosította a stratégiai partnerek érdekeltségét a visszatérítést eredményező mennyiségi vállalás teljesítésében. Alapvetően a stratégiai partner által megvásárolandó műtrágya értékesítését elősegítő vevőfelosztás gyakorlati megvalósulásának biztosítékaul szolgált a továbbeladási minimumár alatti értékesítés megtiltása. Az a gyakorlat, mely szerint új vevő esetén az „elsőbbség elve” alapján a Genezis és a stratégiai partner üzletkötője csak a továbbeladási minimumár felett, illetve jellemzően az 1.500-2.000 forintos árplafon is figyelembe véve, egymás árára figyelemmel, és nem szabadon értékesíthette a terméket, szintén azt bizonyítja, hogy a továbbeladási minimumár alatti értékesítés megtiltása és az 1.500-2.000 forintos árplafon kijelölése a vevőfelosztás kiegészítő garanciájaként működött. Ezt támasztja alá a megállapodásnak az a része, mely szerint a Genezis üzletkötőinek azért kellett magasabb áron ajánlania a termékeket a stratégiai partnerek üzletkötőinél, hogy a Genezis ne értékesítsen a stratégiai partnerek meglévő ügyfelei felé. Ezért a vevőfelosztás az alkalmazott továbbeladási ár ellenőrzésének/korlátozásának előfeltételül is szolgált, azok egymással összefüggtek. A Bige-csoport – a Genezis bevonásával – egyúttal nyomon követte, hogy a stratégiai partnerek mennyiben tartják be az előírt továbbértékesítési minimumár kikötést, amely a stratégiai partnerek számára közvetett módon olyan szankció kilátásba helyezését jelentette, ami adott esetben, a szerződés megszegését jelenthette számukra. A Bige-csoport 2011-től az ún. „versenyár” alkalmazásával egészítette ki a továbbeladási ár megkötésére vonatkozó gyakorlatát. Mivel alapesetben meghatározta a stratégiai partnere részére a továbbeladási ár minimumát, a stratégiai partnerek a beszerzési áruknál alacsonyabb árú importtermék esetén nem tudtak (volna) a Bige-csoport termékeivel versenyző ajánlatot tenni. Versenynyomást gyakorló, a beszerzési árnál alacsonyabban kínált import áru esetén a továbbeladási ár minimumának megkötése mind a Nitrogénművek, mind a stratégiai partner üzleti érdekeit sértette, mert a péti áru péti áruval versenyzett volna. A Nitrogénművek ezért vezette be az import termékkel szemben alkalmazható versenyáras rendszert, amely import esetén a saját, a piaci viszonyokhoz nem igazodó rugalmatlan megkötését feloldotta oly módon, hogy a továbbeladási minimumár alatti értékesítés általános tilalmát továbbra is életben tartva, lehetővé tette az attól szabályozott módon történő eltérést, de csak azokban a konkrét esetekben, amikor – a Genezis üzletkötőtől származó piaci információ által is megerősítetten – igazoltan létezett kedvezőbb import (ellen)ajánlat, egyebekben a magasabb árszint alkalmazását várta el. Mindezek alapján a versenyár bevezetésével a Nitrogénművek valójában az import jelentkezése esetére egy újabb, a piaci viszonyokhoz jobban igazodó

továbbeladási minimumár kikötést vezetett be. A versenyár bevezetése és alkalmazása közvetetten azt is bizonyítja, hogy a Nitrogénművek alapesetben, vagyis amikor nem jelent meg import termék, szintén meghatározta a stratégiai partnerei számára az alkalmazandó továbbeladási minimumárat (amely egyben az elszámolt beszerzési árat jelentette). A továbbeladási minimumár alatti értékesítés megtiltása a vevőfelosztás gyakorlati megvalósulásának biztosítékául szolgált, ahogyan az import esetén alkalmazott „versenyár” is. A Genesis üzletkötőinek a versenyár alkalmazásában betöltött szerepe az volt, hogy a stratégiai partnerek árképzését ellenőrizzék, nyomon kövessék. A Genesis adott esetben szankciót is alkalmazhatott a stratégiai partnerrel szemben, amennyiben az nem a stratégiai együttműködésnek megfelelően járt el, például versenyző ajánlattal megkeresve az adott stratégiai partner vevőjét. A stratégiai együttműködési rendszer elveit, szabályait a stratégiai keretszerződésekben és egyéb (szóbeli) kiegészítő megállapodásokban fektették le; ezen túlmenően a gyakorlatban a Genesis és a stratégiai partnerek adott területen működő üzletkötői is egyeztettek. Amennyiben az üzletkötők között a stratégiai együttműködés kapcsán konfliktus keletkezett, azt a felek jelezték vezetőik felé, és jellemzően a Nitrogénművek, illetve az adott stratégiai partner felső vezetése igyekezett azt megoldani. A Bige-csoport a stratégiai partnerek közreműködésével olyan rendszert hozott létre és működtetett, amelyben a különböző típusú versenykorlátozó megállapodások oly módon épültek egymásra, hogy az adott versenykorlátozó magatartás a ráépülő magatartás előfeltételeként szolgált; a magatartások egymást szükségszerűen kiegészítve, csak egymás viszonylatában tudták megvalósítani a résztvevők szándékát; ebből következően mindegyik magatartás hozzájárult a stratégiai együttműködési rendszer működéséhez.

- [13] Az alperes értékelte a horizontális és vertikális viszonyokat; a stratégiai együttműködésben részt vett vállalkozások érdekeit, az együttműködés célját; a stratégiai együttműködés kialakítását, a szerződés megkötésének menetét; a stratégiai keretszerződéseket. Részletezte a stratégiai együttműködés elemeit, az általa azonosított korabeli bizonyítékokat, felvett nyilatkozatokat, tanúvallomásokat, majd rögzítette az eljárás alá vontak előzetes álláspontot követően tett észrevételeit.
- [14] A jogsértéssel érintett piac körében kiemelte, hogy kartellügyekben az érintett piacok meghatározása nem központi jelentőségű, versenykorlátozó célú megállapodások esetében az érintett piacot a megállapodásban részes felek magatartása határozza meg, amennyiben is versenyellenes tevékenységüket e piacra összpontosítják. Megállapította, hogy az érintett termékipiacokat a különböző műtrágya termékek gyártása (nitrogén-, komplex műtrágyák, öntöző és lombtrágyák), illetve hozzá kapcsolódóan e műtrágya termékek nagy- és kiskereskedelmi értékesítése képezik, a magatartással érintett földrajzi piac a magyar piac. Hangsúlyozta, hogy pontos piaci részesedéseknek azért sincsen kiemelt jelentősége, mert a vizsgált magatartás komplexum olyan súlyos jogsértésnek minősül, amely sem a de minimis, sem a vertikális csoportmentesség révén nem mentesülhet. Tekintettel arra, hogy a piac pontos meghatározásának nincsen jelentősége a feltárt cél szerinti jogsértés esetén, ezért egy esetleges tágabb piacmeghatározás sem befolyásolná a magatartás értékelését.
- [15] Az alperes a bizonyítékok, az engedékenységi nyilatkozat, az egyezségi nyilatkozat és a tanúvallomások értékelése alapján megállapította, hogy a Bige-csoport és a stratégiai partnerek között a stratégiai együttműködés keretében tanúsított magatartások egy komplex rendszert képeztek (vertikális és horizontális viszonyokat érintve), az egyes korlátozások egymás hatásait erősítették, és egységes végső célt szolgáltak, ami az import termékek korlátozásán keresztül arra irányult, hogy import hiányában a Bige-csoport termékeinek értékesítése során árverseny a termékek kapcsán ne alakulhasson ki, ezáltal a továbbeladási ár

korlátozása és a vevőfelosztás révén biztosítva a megfelelő árszintet (elkerülve az árak „letörését”). A feltárt magatartások nem önállóan, egymástól elszigetelve éltek, hanem a Bige-csoport és stratégiai partnerei által alkotott komplex forgalmazási rendszerben, amely nem pusztán tisztán alakítsanak ki, amely arra irányult, hogy a magyar piacon a Bige-csoport által gyártott műtrágya termékeket minél szélesebb körben és minél nagyobb mennyiségben értékesítsék, a stratégiai partnereket érdekelte téve ebben, amely közvetetten a Bige-csoport érdekeit is szolgálta. Ezen túl a magatartásuk arra is irányult, hogy import termék hiányában a Bige-csoport termékeinek értékesítése során árverseny ne alakulhasson ki. E törekvéseket az import korlátozásokon túl a Bige-csoport által kidolgozott, és a stratégiai partnerek által elfogadott, „péti áru péti árúval ne versenyezzen” elv alkalmazásával kapcsolódóan szóbeli megállapodásokat kötöttek. Az így kialakított rendszerben az adott stratégiai partnerrel kialakított együttműködés kihatott valamennyi stratégiai partnerrel kötött stratégiai együttműködésre, valamint az egyes stratégiai partnerekkel létrehozott stratégiai együttműködést a többi stratégiai partnerrel fennálló stratégiai együttműködésre tekintettel alakította ki. Ezért a rendszer működtetéséhez nem volt szükségszerű a stratégiai partnerek közötti közvetlen kapcsolatfelvétel és kommunikáció. Ebből következően az is megállapítható, hogy az egységes, folytatólagos jogsértés keretében megvalósított különböző egyeztetési mechanizmusok keretében kialakított, a Bige-csoport tagvállalatai és a stratégiai partnerek által tanúsított, egyeztetett magatartás egyformán szükséges volt ahhoz, hogy a közös egységes célt meg tudják valósítani. Az adott egyeztetések során a résztvevő felek tisztában voltak (a joggyakorlat által elvárt szubjektív oldal megléte) azzal, hogy az általuk folytatott magatartás beilleszkedik (objektív oldal megléte) a feltárt egymásra épülő, komplex és tágabb egyeztetési mechanizmusba. A „péti áru péti árúval ne versenyezzen” elvről a stratégiai partnerek tudtak; a Bige-csoport elismerte, hogy ezen elv alkalmazását egységesen irányadónak tekintette. Kiemelte, hogy a jogsértésben való részvételt mind a Cargill, mind az érdekelt elismerte, mely nyilatkozatokat (egyezségi és engedékenységi nyilatkozatok) a jogsértés bizonyításához figyelembe vette. Utalva arra, hogy cél alapú jogsértések esetén nagyon különleges esetekben merülhet fel, hogy a magatartás a mentesülés valamennyi konjunktív feltételét teljesíti, megállapította, hogy nem áll fenn a vizsgált jogsértés mentesülése.

- [16] Megállapította, hogy az I-VII. rendű felperesek, az érdekelt és a Cargill egységes, folytatólagos jogsértés keretében összehangolták magatartásukat. E magatartások deklarált közös célja az volt, hogy egybevágó, közös érdekeik mentén az importtal szemben olyan stratégiai rendszert alakítsanak ki, amely arra irányult, hogy a magyar piacon a Bige-csoport által gyártott műtrágya termékeket minél szélesebb körben és minél nagyobb mennyiségben értékesítsék, a stratégiai partnereket érdekelte téve ebben, amely közvetetten a Bige-csoport érdekeit is szolgálta. Ezen túl a magatartásuk arra is irányult, hogy import termék hiányában a Bige-csoport termékeinek értékesítése során árverseny ne alakulhasson ki. E törekvéseket az import korlátozásokon túl a Bige-csoport által kidolgozott, és a stratégiai partnerek által elfogadott, „péti áru péti árúval ne versenyezzen” elv alkalmazásával kapcsolódóan szóbeli megállapodásokat kötöttek. Az így kialakított rendszerben az adott stratégiai partnerrel kialakított együttműködés kihatott valamennyi stratégiai partnerrel kötött stratégiai együttműködésre, valamint az egyes stratégiai partnerekkel létrehozott stratégiai együttműködést a többi stratégiai partnerrel fennálló stratégiai együttműködésre tekintettel alakította ki. Ezért a rendszer működtetéséhez nem volt szükségszerű a stratégiai partnerek közötti közvetlen kapcsolatfelvétel és kommunikáció. Ebből következően az is megállapítható, hogy az egységes, folytatólagos jogsértés keretében megvalósított különböző egyeztetési mechanizmusok keretében kialakított, a Bige-csoport tagvállalatai és a stratégiai partnerek által tanúsított, egyeztetett magatartás egyformán szükséges volt ahhoz, hogy a közös egységes célt meg tudják valósítani. Az adott egyeztetések során a résztvevő felek tisztában voltak (a joggyakorlat által elvárt szubjektív oldal megléte) azzal, hogy az általuk folytatott magatartás beilleszkedik (objektív oldal megléte) a feltárt egymásra épülő, komplex és tágabb egyeztetési mechanizmusba. A „péti áru péti árúval ne versenyezzen” elvről a stratégiai partnerek tudtak; a Bige-csoport elismerte, hogy ezen elv alkalmazását egységesen irányadónak tekintette. Kiemelte, hogy a jogsértésben való részvételt mind a Cargill, mind az érdekelt elismerte, mely nyilatkozatokat (egyezségi és engedékenységi nyilatkozatok) a jogsértés bizonyításához figyelembe vette. Utalva arra, hogy cél alapú jogsértések esetén nagyon különleges esetekben merülhet fel, hogy a magatartás a mentesülés valamennyi konjunktív feltételét teljesíti, megállapította, hogy nem áll fenn a vizsgált jogsértés mentesülése.
- [17] A bírság kiszabása körében a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének 11/2017. számú közleményét vette alapul. Rögzítette a kiinduló összeget, annak kapcsán az egyes felperesek releváns forgalmát, a jogsértés súlyát kifejező arányszámot, az alapösszeg számításának módját, annak korrekcióját, a súlyosító és enyhítő körülményeket. Kifejtette az érdekelt esetében alkalmazott engedékenységi politika alkalmazását.

A keresetek, a védiratok, a felek és az érdekelt nyilatkozatai

- [18] Az I.-VI. rendű felperesek keresetükben elsődlegesen a határozat megsemmisítését kérték a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 92.§ (1) bekezdés elsődlegesen d), másodlagosan b) pontja alapján, mert álláspontjuk szerint a határozat rendelkező része, a jogsértés megállapítása, a bírság összege és egyetemleges meghatározása, valamint az indokolása az alábbi jogszabályhelyekbe ütközik: Ket. 1.§ (2) bekezdés, 2.§ (1), (3) bekezdés, 3.§ (2) bekezdés b) pont, 4.§ (1) bekezdés, 39.§ (6) bekezdés, 50.§ (1), (4), (6) bekezdés, 72.§ (1) bekezdés ec) pont; Tptv. 11.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, 63.§ (2) bekezdés, (9) bekezdés b) pont, 64.§ (7) bekezdés, 68.§ (1) bekezdés b) pont, 78.§ (1), (1b), (3) bekezdés, 78/A.§ (2) bekezdés a) pont, (7) bekezdés b) pont, 78/B.§ (6) bekezdés; EUMSz 101. cikk (1) bekezdés a), b), c) pont; Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikk; az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 41. cikk (1) bekezdés és 47. cikk; az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) 6. cikk (1) bekezdés; a Bizottság 2790/1999/EK rendelete 2. cikk (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont, 4. cikk b) i. pont; a Bizottság 330/2010/EU Rendelete (a továbbiakban: VCSR) 2. cikk (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont, 4. cikk b) i. pont; 55/2002. (III. 26.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont, 3.§ ba) pont; 205/2011. (X. 7.) Korm. rendelet 2.§ (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont, 7.§ ba) pont. Elsődleges kereseti kérelmük keretében kérték a határozat megsemmisítését a Kp. 92.§ (1) bekezdés elsődlegesen d), másodlagosan b) pontja alapján az érdekelt tekintetében, mert álláspontjuk szerint az engedékenységi eredményeképpen megadott bírságmentesség Tptv. 78/A.§ (2) bekezdés a) pontja és (7) bekezdés b) pontja szerinti feltételei nem teljesültek, ezért a határozat jogszabálysértő, és számukra jogsérelmet okoz, elsősorban azért, mert az eljárásban biztosított bírságmellőzés a kapcsolódó polgári perekben hátrányosabb helyzetbe hozhatja őket. Másodlagos kereseti kérelmük a határozat megváltoztatásával a bírság összegének jelentős csökkentésére irányult. Perköltség-igénnyel éltek.
- [19] Indítványozták, hogy a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 320.§ (2)-(3) bekezdése és a 328.§ (1) és (4) bekezdése alapján kötelezze az érdekeltet a keresetlevél 295. pontjában írt iratok becsatolására. Kérték továbbá a Pp. 320.§ (2) bekezdése alapján az alperes kötelezését az I. rendű felperes ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt folyt Vj/33/2015. számú ügyet megelőzően, de ahhoz kapcsolódóan összegyűjtött, illetve az engedékenységi kérelmező által becsatolt bizonyítékok becsatolására (keresetlevél 696. pont).
- [20] Érvelésük szerint az alperes félreértelmezte a piacot, a felek piaci pozícióját, magatartásukat tévesen értékelte; a létrehozott rendszer ugyanis racionális, észszerű és a normál piaci folyamatokkal összhangban állt.
- [21] Kifogásolták a tanúvallomások felvételét, a jegyzőkönyvvezetést, a bizonyítékok értékelését és a tényállás megállapítását, e körben azt, hogy az alperes megalapozatlanul vette figyelembe az ügy „koronatanúja”, által tett valamennyi állítást, az engedékenységi kérelmező pedig – a közöttük folyamatban lévő polgári per miatt – nyilvánvalóan ellenérdekelt volt. Vitatták, hogy a határozatban rögzített megállapodásokat megkötötték, illetve összehangolt magatartást tanúsítottak volna, valamint azt, hogy magatartásuk egységes, folyamatos, komplex, versenykorlátozó célú magatartásnak minősülne. Utaltak arra, hogy a II-VI. rendű felperesek nem vettek részt sem a tárgyalásban, sem az állítólagos jogsértés végrehajtásában, de az sem igazolt, hogy tudtak az állított megállapodásokról. Az egyetemleges bírságolást kifogásolva állították, hogy arra az alperesnek nem volt lehetősége, legfeljebb mögöttes felelősként vonhatta volna be a II-VI. rendű felpereseket. A versenyügyekben érvényesülő magasabb bizonyítási sztenderdet az alperes nem teljesítette: az általa felhozott bizonyítékok

(pl. e-mailek) észszerűen másként értelmezhetők, a tanúk ellentétesen nyilatkoztak bizonyos kérdésekben, a bizonyítási eljárást az egyoldalúság, az objektivásra törekvés és a semlegesség hiánya jellemezte, figyelemmel arra is, hogy az alperes valamennyi bizonyítási indítványukat elutasította. Az alperes a tanúvallomások ellentmondásait nem oldotta fel, mellőzte azok bemutatását, azokat egyoldalúan, a jogsértést cáfoló részeket nem, csak a felperesekre leginkább terhelő részeket figyelembe véve értékelte, valamint az írásbeli bizonyítékok értékelése is ily módon történt, és elmaradt a tanúvallomások és az írásbeli bizonyítékok egymáshoz való viszonyának általános vizsgálata is. Az engedékenységi kérelmező nyilatkozatait is ellentmondásosnak, valamint a határozattal ellentétben állónak tartották. A kérelmező nem az összes versenyár-megállapodást csatolta be, csak azokat, amelyekben a versenyző termék ára és a versenyár azonos volt, ugyanakkor az alperes a jogellenességet abból vezette le, hogy a két ár mindig megegyezett, miközben valójában több esetben eltértek egymástól. Állították, hogy a Cargill egyezségi eljárás keretében tett elismerő nyilatkozatának nincs bizonyító ereje. Részletezték a tanúvallomások önellentmondásosságára vonatkozó álláspontjukat, és az egyes tanúk ()

elfogultságát alátámasztó, illetve vallomásaik hitelességét megkérdőjelező körülményeket. A tanúvallomások és azok jegyzőkönyvezésével kapcsolatban irányított és sugalmazott kérdésfeltevést, célzatos jegyzőkönyvezési módszert és technikát, az ügyvédi kifogásolás és kérdésfeltevés lehetőségének megtiltását, illetve későbbre halasztását, mindezek miatt a tisztességes eljáráshoz fűződő joguk sérelmét, és ebből következően azt állították, hogy a tanúvallomások és az azokról készült jegyzőkönyvek nem használhatóak fel. E körben sérelmezték továbbá a szó szerinti, hangfelvétel útján történő jegyzőkönyvvezetésre vonatkozó többszöri indítványuk elutasítását, a védett tanú nyilatkozatából számos, rájuk nézve potenciálisan kedvező rész törölését, az írásos bizonyítékok (elsősorban e-mailek) félreértelmezését, valamint a bizonyítás megengedhetetlen általánosításait.

- [22] Álláspontjuk szerint magatartásukat az alperes helytelenül értékelte horizontális és vertikális viszonyrendszerként, tartalmilag teljes mértékben – megalapozatlanul – kirekesztve értékeléséből a kettős forgalmazás szempont- és érvrendszerét, miközben a bizonyított magatartások mindegyike kettős forgalmazásként, ekként alapvetően vertikális viszonyrendszerként értelmezhető és értékelendő, amely a Vertikális Csoportmentességi Rendelet szerint a konkrét esetben nem versenyjogsértő.
- [23] Az import korlátozása körében a tényállás alapjai tekintetében érdemben nem vitatták a határozatot, az egyes üzleti partnerekkel kötött stratégiai megállapodásokat, elismerve, hogy azok valóban tartalmaztak mennyiségi kikötéseket, valamint – a marasztaltak közül – kizárólag a Cargill egyes szerződesei kizárólagossági kikötést, azonban kiemelték, az alperes félreértelmezte a stratégiai szerződésekben található minimum mennyiségi vállalásokat, és megalapozatlanul értékelte az állított megállapodásrendszer részeként céljában versenykorlátozó vagy -kizáró rendelkezésként a kifogásolt kikötéseket.
- [24] Az árazást illetően tett alperesi megállapítás kapcsán kifejtett érvelésük szerint az alperes figyelmen kívül hagyta a kettős forgalmazási rendszer észszerű megfontolásait, valamint azt, hogy a magatartások mindegyike vertikális kontextusban értelmezendő. Nem kötöttek megállapodást arról, hogy a beszerzési ár alatt a viszonteladók nem értékesíthetnek, arra vonatkozó hiteles bizonyíték nincs, és más közvetlen és közvetett eszközöket sem alkalmaztak ennek érdekében. A beszerzési ár alatti értékesítés tilalma észszerűtlen és bizonytalan is. A beszerzési árak partnerenként eltértek egymástól, továbbá a viszonteladók más eszközöket, így pl. kevert árat is alkalmazhattak arra, hogy az átdói árnál kedvezőbb végfelhasználói árakat érjenek el. A versenyár átdói (nagykereskedelmi) ár volt, amit az is igazol, hogy az import ár és a versenyár, valamint ezen túl a versenyár és a végfelhasználói ár is eltérhetett. Nem jelent ármegkötést, ha a szállító csak versenyző termék esetén csökkenti a megállapodott átdói árat, és eldönti, hogy meddig (adott esetben a versenyző ár mértékéig).

Mindezt nem cáfolja az a körülmény, hogy a Genezis valóban gyűjtötte az ár- és egyéb adatokat a piacról. Az alperes megalapozatlanul és tévesen állított megállapodást arról, hogy az átdói árat minimum továbbeladási árként határozták meg, amit még az engedékenységi kérelmező sem állított; valamint megalapozatlanul állapította meg azt, hogy a versenyár minimum továbbeladási ár lett volna, és értékelte a versenyár fogalmát és az azt alátámasztó bizonyítékokat egységesen. Az alperes elfogadta, hogy a Genezis saját kiskereskedelmi árlistájának szintjét a felperes önállóan határozta meg az átdói/forgalmazói árszint felett a kettős forgalmazási helyzetre tekintettel, amit azonban jogellenesen minősített akként, hogy ezzel a viszonteladók „árazási szabadságát korlátozta” volna. Elismerve, hogy egyes NPK árlisták, valamint egyes árközlések, akciók megfogalmazása pontatlan lehetett, kiemelték, ezeket az alperes tévesen általánosította és tekintette „rendszerszintű” ármeghatározás részének, kiterjesztve ezek értelmezését a teljesen más piaci jellemzőkkel bíró nitrogénműtrágyára. Állították, a VII. rendű felperessel és a Cargill-lal kötött 2009-2010 keresztívre vonatkozó megállapodás elévült. A határozat általános, rendszerszintű minimum továbbeladási ár-rögzítésre (a forgalmazói ár szintjén) vonatkozó következtetését megalapozatlannak és tévesnek tartva kiemelték, hogy a kompenzációs versenyár átdói ár volt, amely eltérhetett a versenyző termék árától, amit az is alátámaszt, hogy a 2012 novemberét követően létrejött, rendelkezésre álló irati bizonyítékok tekintetében nem szükségszerűen azonos a versenyző termék ára, sőt, a VII. rendű felperes esetében a végfelhasználói ár sem. Állították, hogy a Genezis végfelhasználói árak és a partnerek végfelhasználói árai tekintetében nincs hiteles bizonyíték jogellenes megállapodásra, a kettős forgalmazási rendszerben az önálló magatartására van észszerű és jogszerű magyarázat.

- [25] Hangsúlyozták, hogy nem jött létre vevőfelosztásra vonatkozó jogellenes megállapodás vagy összehangolt magatartás. Elétszerűtlen lett volna éles és agresszív támadó versenyt elvárni a Genezis részéről a saját viszonteladóival szemben („versenysemleges” stratégia), különösen a piacralépéskor, hiszen a kettős forgalmazási rendszerben nem észszerű a szállítónak agresszíven elvenni saját partnereinek vevőit, bár a jelen helyzetben az integrátorok minimális hozzáadott értéket adtak az előfizető vevőknek. Ez azért is szükségtelen lett volna, mert bizonyíték igazolja, hogy a határozatban finanszírozott-előfizető vevő/ügylet szerinti megosztás alapján objektíve alakult ki a vevők allokálódása, amivel szemben csak nem hiteles tanúvallomások állnak. Ilyen piacfelosztást még az engedékenységi kérelmező sem állított a kérelmében. A vevőfelosztási koncepciót az alperes jogellenesen minősítette horizontálisnak, a Genezis szerepe a kettős forgalmazási rendszer miatt vertikális maradt. Az egyéb piacfelosztó állítások, különösen a szállítók egymás közötti viszonyrendszerében megalapozatlanok, ahogy az e tekintetben állított összehangolt magatartás is, amelyet az engedékenységi kérelem és – kezdetben – az egyezséget kapó Cargill sem állított.
- [26] A mindezeket összefogó egységes és folyamatos, komplex jogsértés koncepciójának alkalmazása is ellentétes az irányadó joggyakorlattal, az alperes egyenként is megalapozatlan versenykorlátozó célú és hatású, vertikális és horizontális, márkák közötti és márkán belüli versenyt sértő megállapodásokat és összehangolt magatartást vont össze, tulajdonképpen három szlogen, alapelv állítólagos megosztásával, elvárásával, illetve abban való megállapodással. A határozat az egységes és folyamatos jogsértés koncepcióját kettős értelemben használja: egyrészt erre a koncepcióra hivatkozással minősíti a jogsértést egységesen horizontálisnak és cél szerintinek, másrészt e koncepció jegyében állapít meg jogsértést olyan partnerek, termékek, időszakok vonatkozásában is, amelyekre nincs elegendő bizonyíték. Az alperes nem bizonyította az átfogó tervet, és az abban való közös megállapodás időpontját sem.
- [27] Álláspontjuk szerint a csoportmentesség kizárása megalapozatlan a magatartásuk hibás jogi minősítése, az érintett piac rossz meghatározása, az egységes és folyamatos, komplex jogsértés koncepciójának jogellenes használata, valamint amiatt, hogy az egyes partnerek

megállapodásait külön-külön kellett volna értékelni. Emellett az egyedi mentesülés feltételei is fennállnak.

- [28] Lényeges eljárási jogszabálysértésként hivatkoztak az ügyintézési határidő túllépésére, és arra, hogy annak következtében az alperes nem alkalmazhatott volna bírságszankciót.
- [29] Az egyes (I-VI. rendű) felperesekre vonatkozó további különös érvek előadását követően sérelmezték a bírságkiszabást, állítva, hogy az nem ellenőrizhető, nem felülvizsgálható, a bírság összege jogellenes, a kiinduló összeg eltúlzott, az érintett termékek, partnerek és időszakok meghatározása jogellenes, a jogsértés súlyát kifejező arányszám eltúlzott, a súlyosító és enyhítő körülményeket pedig az alperes hibásan értékelte.
- [30] A Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 265. § (2) bekezdés b) pontja szerinti bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozva kérték a bíróságtól, hogy kötelezze az alperest az eljárási határidő alakulásának kimutatására, és megtartottságának igazolására. Részletezték, hogy az alperes eljárása mely magatartásai okán nem felelt meg a tisztességes eljárás alapelveinek, és ez hogyan vezetett az eljárás jelentős elhúzódasához, a védekezéshez való joguk korlátozásához. Szintén bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozással – a tényállás felderítetlenségének igazolása okán - kérték annak tisztázását, hogy az alperes vizsgálata kiterjedt-e a teljes érdekelti vállalatcsoportra.
- [31] A VII. rendű felperes keresetében elsődlegesen a határozat megváltoztatásával – jogsértés hiányában – vele szemben az eljárás megszüntetését kérte, (I) a Tptv. 76.§ (1) bekezdés o) pontja alapján arra tekintettel, hogy nem vett részt jogsértésben, ezért magatartása nem volt jogsértő, vagy ha erre nincs lehetőség, (II) a Ket. 31.§ (1) bekezdés i) pontja, valamint a Tptv. 60/A.§ (1) bekezdés b) pontja alapján azért, mert tekintetében az eljárás során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy a magatartása jogsértő-e, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény, valamint bármely fenti döntés esetén (III) kérte annak megállapítását, hogy a Tanács 1/2003/EK Rendeletének 5. cikke alapján semmilyen intézkedés nem indokolt, és (IV) mindezek következtében vele szemben a bírság kiszabásának mellőzését. Másodlagosan a Tptv. 13.§-ára, 17.§-ára, valamint a Bizottság 2014/C 291/01 számú közleményére és az EUMSZ 101. Cikk (3) bekezdésére, továbbá a VCSR és a 205/2011 (X.7.) Korm. rendelet feltételeire tekintettel a határozat megváltoztatását kérte, annak megállapításával, hogy a Tptv. 76.§ (1) bekezdés o) pontja alapján magatartása nem jogsértő, vagy ennek hiányában a fenti II-IV. pontok szerintieket. Harmadlagosan a határozat megváltoztatásával a bírság kiszabásának mellőzését kérte. Negyedleges kérelme a határozat megsemmisítésére és az alperes új eljárásra kötelezésére irányult. Ötödlegesen a határozat megváltoztatásával a bírság csökkentését és csak mérsékelt (jelképes) bírság kiszabását, valamint annak legalább 23 havi részletekben való megfizetésének biztosítását kérte, vagy amennyiben mérsékelt bírság ítéleti megállapítására nincs lehetőség, az alperes számára iránymutatás adását a bírság csökkentésére a keresetben foglalt feltételekkel. Mindezek mellett kérte perköltségének megállapítását.
- [32] A Pp. 265.§ (2) bekezdés a), b) és c) pontjaira tekintettel indítványozta, hogy az alperes csatolja be az eljárási határidő megtartásával vagy elmulasztásával kapcsolatos bizonyítékokat, és ha annak nem lenne eleget, úgy a Pp. 265.§ (3) bekezdése alapján a bíróság fogadja el valóságnak, hogy az alperes nem tartotta be a Tptv. 63.§-a szerinti eljárási határidőt.
- [33] Álláspontja szerint az alperes tévesen határozta meg az érintett földrajzi piacot, amelyet ő maga is cáfolt a Bige-csoporttal szembeni korábbi, erőfölénnyel kapcsolatos eljárást lezáró határozatában. Kifogásolta, hogy az alperes számos írásbeli bizonyítékot, valamint egymásnak ellentmondó tanúvallomásokat, illetve ellentmondó tanú- és ügyfélvallomásokat nem értékelt, az ellentmondásokat nem oldotta fel, vele szemben olyan tanúvallomásokat és bizonyítékokat vett figyelembe, amelyek hitelessége és megbízhatósága megkérdőjelezhető. A tanúvallomások körében kiemelte a tanúvallomását, aki – álláspontja szerint –

ellentmondásos, közvetett, spekulatív és bizonytalan nyilatkozatokat tett a VII. rendű felperest érintően. Az alperes a bizonyítékokat versenyjogi szempontból helytelenül értékelte, rendszeresen összemosva az adott jogsértő magatartásra vonatkozó bizonyítékot a másik jogsértési elemre vonatkozó bizonyítékkal. Egy adott elméletéhez mindig csak az azt erősítő bizonyítékokat vette figyelembe, azonban az azt lerontókat nem, amire nem adott magyarázatot, és lehetőséget a feljánlott szembesítési bizonyításra sem. Számos esetben nem adott érdemi választ az előzetes álláspontra tett észrevételeire, illetve a saját álláspontját más, nem az adott bizonyítéokra vonatkozó értékelésével támasztotta alá, így a határozatban lényegében megismételve az előzetes álláspontot. A tanúvallomásokat szelektíven és csúsztatva értékelte, azokat apró részletekben, a valós kontextusból kiragadva idézte; a tanúvallomások megbízhatóságát megkérdőjelező, sőt cáfoló tényeket figyelmen kívül hagyta vagy érdemi indokolás nélkül mellőzte. Sérelmezte, hogy az alperes bizonyítékok hiányában is kiterjesztette a tényleges stratégiai partner érdekelt és Cargill állítólagos jogsértéseit a másodlagos szinten lévő VII. rendű felperesre, továbbá azt, hogy a versenyjogi felelősség hiányát megalapozó akarathányt mindössze bírságcsökkenítő körülménynek fogadta el.

- [34] Állította, az alperes összemosza az eljárás alá vontakat, azok cselekményeit, ezért nem vette figyelembe, hogy míg az érdekelt és a Cargill valójában teljes jogú stratégiai partner, és elképzelhető, hogy kölcsönös igényük volt a stratégiai keretszerződés megkötésére, addig a VII. rendű felperes csak megtúrt, másodsztintű szereplő. A határozat számos bizonyítékot kiterjesztően értelmez, és olyan tényállási elemeket is a VII. rendű felperes terhére ró, amelyek kapcsán a neve vagy szerepe fel sem merült. Valójában a ténylegesen teljes jogú stratégiai partner érdekelt és Cargill magatartását terjesztette ki a VII. rendű felperesre, amit bizonyítékok hiányában nem tehet meg. A VII. rendű felperes kényszerből került be a rendszerbe, mivel összehasonlíthatatlanul kisebb potenciállal, piaci térőlködés birt. Sérelmezte, hogy az alperes semmilyen jelentőséget nem tulajdonított a stratégiai partnerek legnagyobb vevői által tett előadásnak, akik a stratégiai keretszerződések hatását nem érzékelték tevékenységük során. Ez pedig alátámasztja, hogy nem volt versenykorlátozó megállapodás, de ha lett is volna, annak akkor sem volt piaci hatása. Ellentmondásként hivatkozott arra, hogy a határozat egyszerre tartalmazza azt, hogy a versenykorlátozó rendszert a Bige-csoport a stratégiai partnerek közreműködésével hozta létre, valamint azt, hogy egyedül hozta létre, a partnerek csupán elfogadták. Az egymás megtámadásától való tartózkodás gyakorlati megvalósulását érdemben nem vizsgálta az alperes, akinek megállapításával szemben volt kielezett piaci verseny, amelyben nemcsak a stratégiai partnerek voltak jelen. Álláspontja szerint az alperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, mert a rendelkezésére álló tényeket, bizonyítékokat iratellenesen, nem a valóságnak megfelelően értékelte, ezért az általa megállapított tényállás nem valós, és abból következően jogsértően állapította meg azt, hogy a VII. rendű felperes egységes és folyamatos jogsértést megvalósító megállapodásban vagy koordinált magatartásban részt vett.
- [35] Azzal érvelt, hogy mivel a Bige-csoport jelenleg is perben áll az érdekelttel, amely per végeredménye függ a versenyfelügyeleti eljárásban meghozott határozattól, az érdekelt engedékenysége nem tekinthető elfogulatlan és objektív bizonyítéknak, mert érdeke a jogsértés megállapítása. Az érdekelt engedékenységi nyilatkozata ezért nem lehet a VII. rendű felperessel szembeni jogsértés megállapításához elegendő vagy alkalmas bizonyíték.
- [36] Álláspontja szerint a védett tanúkat alkotmányos megfontolások miatt is mellőzni kellett volna. Állította, az alperes a releváns piacot és így a felek piaci pozícióit tévesen azonosítva, jogsértően mellőzte az import figyelembevételét. Az alperes továbbá tévesen minősítette horizontálisnak a VII. rendű felperes és a Bige-csoport piaci kapcsolatát, elmulasztva annak figyelembevételét, hogy az eljárás alá vontak mindegyike az I. rendű felperessel a kettős forgalmazás szerint vertikális kapcsolatban állt. Helyes piacazonosítás mellett pedig a terhére rótt jogsértések a de minimis vagy a vertikális csoportmentesítések alapján mentesülő

korlátozások. Az alperes elmulasztotta annak értékelését, hogy – kiszolgáltatott helyzete miatt – kényszer alatt fogadta el a stratégiai keretszerződéseket, így azok megkötésében nem volt akaratosság. Mindez a célalapúnak vélelmezett jogsértések vádja kapcsán kiemelt jelentőséget adott volna a hatások figyelembevételének, amit az alperes jogszabálysértően mellőzött. Nem bizonyított a közte és az I. rendű felperes közötti akaratosság létrejötté az import korlátozására. A 2009-es stratégiai keretszerződés mennyiségi követelményeket nem tartalmazott (és elévült), míg 2011-es stratégiai keretszerződést nem szabad akaratából írta alá. Állította, nem volt érdekelt az import korlátozásában, az I. rendű felperestől való függőségének csökkentése érdekében az import növelése állt az érdekében. Ha a mennyiségi beszerzési követelmények az import korlátozása okán versenykorlátozóak is lettek volna, azok akkor is a de minimis vagy a vertikális csoportmentesítések alatt mentesülő korlátozásoknak minősülnek.

- [37] A továbbeladási árat szabadon állapította meg, a 2009-es stratégiai keretszerződés árással kapcsolatos kifogásolt rendelkezése a beszerzési árának kalkulációját írta le, amely nem befolyásolta egyik felet sem a saját árázásában. Ez nem volt „árplafon”, de annak tekintve is a de minimis vagy a vertikális csoportmentesítések alatt mentesülő indirekt maximált továbbeladási árnak minősülne. Mivel azonban csak a 2009-es stratégiai keretszerződésben szerepelt, később nem, az az eljárás kezdetére már egyébként is elévült, a 2011-es stratégiai keretszerződés pedig ilyen rendelkezést nem tartalmaz. A határozatban hivatkozott árlisták a beszerzési árakat tartalmazták, és minden esetben más áron értékesítette tovább a műtrágyát a vevőinek, amely bizonyítékok önmagukban cáfolják a továbbeladási ár-meghatározásra vonatkozó megállapodást. Állította, a versenyár nem rögzített továbbeladási minimumár volt, hanem egy csökkentett beszerzési ár, amelyet alapul véve szabadon alakíthatta ki az árázását. Ha létezett is volna továbbértékesítési árkorlátozás, azért kizárólag az I. rendű felperes tartozik felelősséggel. Kiemelte, nem állapodott meg az I. rendű felperessel a vevők felosztásáról, erre vonatkozó rendelkezések nem szerepeltek egyik stratégiai keretszerződésében sem, szóbeli megállapodás pedig nincs bizonyítva, és ilyen megállapodása a stratégiai partnerekkel sem volt. Közte és az I. rendű felperes, illetve a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztás elfogadása esetén is releváns, hogy az mind a magyar, mind a közösségi de minimis szabályok, valamint a vertikális csoportmentesítés alatt tolerált, a gyártó és a forgalmazó 10%-os, illetve 30%-os piaci részesedései alatt van, ami a helyesen meghatározott érintett piacon teljesül az I. és a VII. rendű felperes esetében is. A versenyfelügyeleti eljárásban bizonyította, hogy a vevői közti fluktuáció a vizsgált időszakban jelentős volt, ami önmagában cáfolja, hogy bármilyen vevőfelosztási sémában részt vett volna. Hangsúlyozta, nem volt részese egységes és folyamatos jogsértésnek, a közös átfogó terv léte, illetve az arról való tudomása nem bizonyított, nem kötött szóbeli megállapodásokat a vevők felosztására vagy az árak rögzítésére, az állítólagos versenykorlátozó kötelezettségeit sem teljesítette. A stratégiai keretszerződéséi nem tartalmaztak versenykorlátozó jogsértő elemeket, míg az állítólagos jogellenes szóbeli megállapodásokban való részvétele (vagy az arról való tudomása) nem bizonyított. Az állítólagos folytatólagos jogsértés 2010-ben, a 2009-es stratégiai keretszerződés lejártakor megszakadt, ezért a lehetséges legkorábbi kezdőidőpont is csak 2011 lehetne.
- [38] Kifogásolta, hogy az alperes a jogsértést legalább vele azonos szinten bizonyítottan találta az RWA és az Agrimpex esetében, akikkel szemben azonban az eljárás jogsértés hiányában megszüntette. Emellett magatartását a Cargill és az érdekelt esetében lényegesen magasabbnak állított bizonyítottság ellenére velük teljesen azonosan értékelte. Mindezek sértik a diszkriminációmentes elbírálás tilalmát.
- [39] Álláspontja szerint az alperes jogsértően – egyúttal a Cargill-hoz képest diszkriminatív módon – mellőzte vele az egyezségi eljárás lefolytatását, írásbeli kérelme alapján az alperes köteles lett volna egyezségi tárgyalást tartani.

- [40] Állította, az alperes jogsértő módon határozta meg a bírságot is, annak kapcsán a releváns időszakot, a verseny veszélyeztetettségét és a jogsértés piaci hatását illető értékelése nem világos, a mérlegelés szempontjai ellenőrizhetetlenek. Jogsértő az enyhítő és súlyosító körülmények figyelembevételénél a Bige-csoporttal, az érdekelttel és a Cargill-lal azonosan történő kezelése, akikhez képest a piaci ereje, mérete, illetve az állítólágos jogsértésben betöltött szerepe elenyésző. A bírság a teljes vizsgált időszakban realizált, műtrágya értékesítésből származó profitjához képest szélsőségesen aránytalan is. Az alperes mindezek mellett túllépte az ügyintézési határidőt, aminek következtében jogsértés megállapítása esetén sem alkalmazhatott volna bírságot.
- [41] A per során pontosított, kiegészített nyilatkozataiban hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére azzal, hogy az alperes eljárása nem minősülhet észszerű időn belül lefolytatottnak még az eljárási határidő megtartottsága esetén sem; e körben részletes számításokat végzett, és a Kúria Kfv.37.759/2021/9. számú ítéletére hivatkozva állította, hogy bírság kiszabásának nem lett volna helye. A versenyáras rendszer megvalósulásának igazolására indítványozta az ügyvezetője és két további üzletkötő tanúkénti meghallgatását. Hangsúlyozta, hogy a vele szemben állított jogsértést megcáfolta, egyetlen konkrét eszközcselekményi jogsértés sem bizonyított ellene, így részvétele az egységes és folyamatos jogsértésben sem értelmezhető. Az importkorlátozásra vonatkozó határozatban jelölt bizonyítékokat egyenként elemezve állította azok ellentmondásosságát. Következtetése szerint a bizonyítékok mindössze a Bige- csoport által alkalmazott klasszikus egyedüli márka kikötési struktúra létét igazolják, amelyek legfeljebb hatás alapon marasztalhatók, azonban az alperes hatás alapú vizsgálatot nem végzett, így jogsértés nem állapítható meg ezen az alapon sem.
- [42] A kifejtettek miatt az alperes megsértette a Ket. 1. § (1)-(2) bekezdését, 2. § (1)-(3) bekezdését, 3. § (2) bekezdés b) pontját, 4. § (1) bekezdését, 50.§ (1), (4) és (6) bekezdését, 72.§ (1) bekezdés e) pontját; a Tptv. 13. §-át, 63. § (1) bekezdését és (2) bekezdés b) pontját, 64/A. §-át, 67. § (3) bekezdését; a 205/2011. (X. 7.) Korm. rendeletet; a Bizottság 2014/C 291/01 számú közleményét; a VCSR-t; a Tanács 1/2003/EK rendeletének 2. cikkét; az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (2) bekezdését; továbbá a Chartában, valamint az EJEE-ben foglalt alapjogi jelentőségű követelményeket.
- [43] Az alperes az I-VI. rendű felperesek keresetének elutasítását és perköltsége egyetemleges megfizetésére kötelezésüket, valamint a VII. rendű felperes keresetének elutasítását és perköltsége megfizetésére kötelezését kérte.
- [44] Álláspontja szerint az I-VI. rendű felpereseknek a határozat érdekelt tekintetében is történő megsemmisítésére irányuló kereseti kérelme logikailag nem lehet elsődleges kérelem, míg a bíróságnak megváltoztatási jogköre nincs. Az érdekelt engedékenységben részesítése jogszerű volt, és kérte a keresetlevél 696. pontjában foglalt bizonyítási indítvány elutasítását. Állította, a határozat jogszerű, okszerűen értékelte a bizonyítékokat és valóságghú tényállást rögzít. A tanúvallomások állítólágos ellentmondásait figyelembe vette, a felperesek által kifogásolt tanúk vallomásai hitelesek, e tanúk elfogultsága nem volt megállapítható. A versenyfelügyeleti eljárás során a jegyzőkönyvvezetés nem volt célzatos, a meghallgatásról készített jegyzőkönyveket az I-VI. rendű felperesek aláírták. Hangsúlyozta, hogy nem készítette ki az értékelésből a kettős forgalmazás szempontrendszerét, arról van szó, hogy a kartell vertikális aspektusai mellett a horizontális viszonyokat legalább ugyanolyan fontosnak tartotta. Az importkorlátozás és árrögzítés kapcsán felhívta a határozatban megállapítottakat, utóbbi körében kiemelte, nem állította, hogy minden esetben teljesen azonos árszinten értékesítettek a stratégiai partnerek, azt rögzítette, hogy „közel azonos árszinten”. A felek magatartása igazolta a kevert ár alkalmazásának tilalmára vonatkozó hallgatólágos megállapodást. A versenyár rendszer működése a legnyilvánvalóbb bizonyíték a felek

konszenzusára: a stratégiai partnereknek külön engedélyeztetniük kellett az I-VI. rendű felperesekkel, ha el akartak térni a minimumártól. Az I-VI. rendű felperesek és a stratégiai partnerek között a továbbeladási ár meghatározására vonatkozó megállapodás létét e-mail üzenetek is bizonyítják. A tiszta versenyben kialakuló árhoz képest létezett egy, a kartelltagok által elfogadott és alkalmazott magasabb ár. A vevőfelosztás kapcsán kifejtett álláspontja szerint számos és egyértelmű bizonyíték támasztja alá azt, hogy a stratégiai partnerek tudták, nem versenyezhetnek egymással az I-VI. rendű felperesek által gyártott termékekkel, és e versenykorlátozásnak az egymás vevőkörének tisztelgésben tartása is a része volt. Az egységes, folyamatos jogsértést illetően a határozat (1287) pontját hívta fel, és kiemelte, egy komplex, egyes – horizontális és vertikális elemeket is tartalmazó – egységes és folyamatos jogsértést azonosított. Álláspontja szerint helyesen értékelte a péti áruk árának le nem törését végcélként kitűző magatartásokat céljában versenykorlátozóknak, amely esetén gyakorlatilag kizárt a mentesülés, és a bíróságnak nem kell érdemben foglalkoznia a piacmeghatározás kérdésével, annak pontosabb meghatározásának nincs relevanciája. Vitatta, hogy visszaélésszerűen járt volna el az ügyintézési határidő kihasználásakor, és annak esetleges túllépése esetén is legfeljebb anyagi kárt okozhatott az I-VI. rendű felpereseknek. Utalt e körben a 25/2020. (XII. 2.) AB határozatra, mely szerint csak észszerűtlenül hosszú határidő-túllépés esetén kell arányosan mérsékelni a bírságot. Álláspontja szerint a bírságszámítás teljes mértékben ellenőrizhető, jogszerű, ahogy a súlyosító és enyhítő körülmények értékelése is, az egyetemleges bírságolás tekintetében pedig nem vitatott a Tptv. 78.§ (5) bekezdésének alkalmazhatósága.

- [45] A VII. rendű felperes keresetére előadta, hogy az érdekelt engedékenységi nyilatkozatban kifejtett álláspontját a vizsgált eseményekkel egyidejűleg keletkezett iratok alapján vizsgálta, és azt annyiban fogadta el, amennyiben egyéb bizonyítékok is alátámasztották vagy azokkal összhangban állt. Kiemelte, koherens és az okirati bizonyítékokkal összhangban álló magyarázatát adta az érintettek szándékainak és magatartásának. Hangsúlyozta, hogy a felek nem csak vertikális viszonyban korlátozták a versenyt, és idézte a határozat erre vonatkozó megállapításait. A csekély jelentőségű megállapodások mentesülésének feltételei a jogellenes árrögzítő és piacfelosztó célok miatt a VII. rendű felperes esetében sem teljesültek, ahogy a vertikális csoportmentességi rendeletek sem alkalmazhatók. A Bige-csoport nem korlátozta a VII. rendű felperes cselekvési szabadságát a versenyjogi felelősségét kizáró mértékben. A helyzeti aszimmetriát figyelembe vette a bírságkiszabás során, az viszont nem volt igazolt, hogy a VII. rendű felperesnek ne lett volna meg az önálló piaci magatartáshoz szükséges mozgáster, tudott hatni a stratégiai szerződések tartalmára, azoktól eltérhetett vagy aláírásukat megtagadhatta. A bizonyítatlanságra vonatkozó VII. rendű felperesi érvek kapcsán utalt az Európai Törvényszék T-433/16. sz. ügyben hozott ítéletének 107-120. pontjában összefoglalt gyakorlatra. Az importkorlátozást illetően a VII. rendű felperes felismerte, átlátta, megértette a Bige-csoport által elérni kívánt versenykorlátozó célokat, és közreműködött azok végrehajtásában. A VII. rendű felperes esetében bizonyított az árrögzítés is, amely a többi elmarasztalt stratégiai partner esetében is igazolt volt, ami önmagában valószínűsíti azt az általános gyakorlatot a Bige-csoportnál, amely alól ő sem volt kivétel. Megjegyezte, hogy a VII. rendű felperes által e körben hivatkozott korábbi esetek eltérnek a jelen ügytől. Kiemelte, hogy a vevőfelosztás a VII. rendű felperes és a Bige-csoport, valamint a VII. rendű felperes és a többi stratégiai partner között is bizonyított. Az írásbeli szerződés átmeneti hiánya önmagában nem szakítja meg a jogsértést, a bizonyítékok folytatólagosságra utaltak. A VII. rendű felperes által állított diszkriminációk körében utalt arra, hogy a határozat kifejtette a VII. rendű felperes, valamint az RWA és az Agrimpex helyzetében lévő különbséget, azt, hogy utóbbiak esetén a terhelő bizonyítékok nem érték el a jogsértés megállapításához szükséges bizonyítási mércét. Az érdekelthez és a Cargill-hoz viszonyítva állított diszkriminációt illetően rámutatott, a jogsértés tényének megállapítása során nem volt

jelentősége annak, hogy az említett két társaság országos, míg a VII. rendű felperes csak regionális szinten kereskedett, ugyanakkor e körülményt a bírságkiszabás során figyelembe vette. Kiemelte, hogy az egyezségi eljárás nem kötelezettség, és a VII. rendű felperes előzetes álláspontra adott, azt alapjaiban vitató válasza alapján vele nem látott esélyt közös álláspont kialakításra, ezért nem kezdte meg az egyezségi kísérletet. Vitatva a VII. rendű felperesnek a bírság körében előadott kifogásait állította, hogy részletesen kidolgozta és megindokolta a bírság összegének mérlegelése során figyelembe vett szempontokat. Ellenezte a VII. rendű felperes indítványát, hogy a bíróság kötelezze az ügyintézési határidő megtartására vagy elmulasztására vonatkozó bizonyítékok becsatolására, mert álláspontja szerint az indítvány irreleváns, valamint a bizonyítási szükséghelyzet Pp. 265.§ (2) bekezdés a), b) és c) pontjaiban meghatározott feltételei nem állnak fenn.

- [46] A per során kidolgozta az eljárási határidő alakulását, és az eljárási határidő első alkalommal történt meghosszabbítását megelőző pár napos késedelemmel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az nem minősülhet lényeges, az eljárás érdemére kiható jogsértésnek, másfelől a felpereseknek kell bizonyítani, hogy ez okozott-e érdeksérelmet a számukra. Egyes – a határozatban részben hivatkozott, részben nem hivatkozott – irati bizonyítékokat kiemelve állította, hogy a felperesek a határozat szerinti egységes és folyamatos jogsértést megvalósították.
- [47] Az érdekelt a határozatban foglalt megállapításokkal és jogi minősítéssel egyetértett. Kérte részére perköltség megállapítását. Hangsúlyozta, hogy a felpereseknek a Tpv. 88/D. §-a alapján nincs keresetességi joguk, közvetlen jogi érdekük az alperes által alkalmazott engedékenységi politika, az érdekelt engedékenységi státuszának vitatására, hiszen a közös károkozásokból adódó egyetemleges felelősségüket és az egymással szembeni helytállási kötelezettségüket sem érinti a Határozat, így az engedékenység vitatásának következményeként az érdekelt jogi helyzetének elnehezülését nem kérhetik egyéni jogsérelem hiányában.
- [48] Részletes nyilatkozatot tett a felperesek kereseti érveire; egyes tanúvallomások bizonyító ereje és felhasználhatósága körében a határozat 7.1.3. fejezetére utalt, és e tárgykörben a felperesek vitásaival tételesen szembe állította a saját álláspontját valamennyi határozat szerinti magatartás (importkorlátozás, vevőfelosztás, összehangolt magatartás, árrögzítés, versenyár) mentén azzal, hogy a tanúvallomások, a Cargill és a saját nyilatkozatai felhasználhatók és nem ellentmondásosak, azok a határozatban megállapított tényállást alátámasztják. Kifejtette, a határozat egyetlen komplex jogsértést állapított meg, melynek a magatartáselemei nem különíthetők el a valóságban, ezért azok külön-külön nem is vitathatók, de a felperesek érvei a határozatban bizonyított egységes, folyamatos, versenykorlátozó célú megállapodás-rendszer cáfolatára nem is alkalmasak. Kiemelte, hogy a Genézis tagjai nem voltak az érdekelt kereskedelmi ügynökei, de még ha ez ki is alakult volna, az is versenykorlátozást valósított volna meg, továbbá a megállapodás célja e körben nem a gyártói vevőfenntartás, hanem horizontális piacfelosztó- illetve ár-kartell megvalósító vevőfelosztás volt. Bemutatta a megvalósult versenyár-rendszert, annak különböző céljait és funkcióját, cáfolandó a felperesek alternatív magyarázatait.

A bíróság döntése és annak jogi indokai

- [49] Az I.-VI. rendű felperesek keresete részben alapos, a VII. rendű felperes keresete alapos, az alábbiak szerint.
- [50] A bíróság a határozat jogszerűségét a Kp. 2. § (4) bekezdése és 85. § (1)-(2) bekezdése szerint

a kereseti kérelmek korlátai között, valamint a 86. § (1) bekezdésére tekintettel vizsgálta.

- [51] Az ügy érdemétől függetlenül eldönthető, valamennyi keresetben hivatkozott eljárási szabálysértések tárgyában a bíróság az alábbiakat állapította meg.
- [52] A felperesek a legtöbb tanú meghallgatását a tisztességes eljáráshoz és a védekezéshez való joguk megsértéseként értékelték a jegyzőkönyvezés módja, az interjútechnika és a kifogástétel korlátozása miatt. A bíróság célszerűségi alapon nem vizsgálhatja a megelőző eljárást, így a bíróság nem foglалhat állást abban, hogy a meghallgatások szó szerinti jegyzőkönyvezése és a hangfelvétellel készítés a felperesek indokaival egyezően célszerű lehetett-e. A hangfelvétel elmaradása miatt törvénysértés azonban nem történt, mert a Ket. 39. § (6) bekezdése a felperesek kérelmére nem tette kötelezővé a hangfelvétel alapú jegyzőkönyvezést, annak választása még a takarékosági és hatékonysági elvekkel együtt is az alperes diszkrecionális joga volt. A jegyzőkönyvezés a Ket. 39. § (3) bekezdésének alakilag megfelelt, a hangfelvételt pedig kérésre nem volt köteles az alperes elrendelni. A felperesek képviselői a jegyzőkönyvet megismerték, annak tartalmát aláírták. A jegyzőkönyvből is kitérnek (pl. 161. irat 4. pontja), hogy nem értékelték egyet a hangrögzítés mellőzésével. Mindez azt is kifejezi, hogy a felpereseknek volt lehetőségük és tekintetben kérelmeket és kifogásokat tenni, de más helyeken (pl. 199. irat 40. pont) az is látható, hogy a jegyzőkönyvezés formájától független kifogások is voltak, így alaptalan, hogy e körben a jogaik korlátozva voltak. A kérdések, kifogások elhangzásának rendjét is diszkrecionálisan határozhatta meg a vizsgáló; a felperesek képviselői a tanúk vallomásaihoz a meghallgatás végén is felteheték mindazokat a kérdéseket, amelyeket a meghallgatás közben kívántak feltenni, függetlenül attól, hogy ez álláspontjuk szerint mennyiben (nem) volt célszerű. A megelőző eljárásban a felpereseknek az eljárási cselekmények után is volt lehetőségük kifogásaik, észrevételeik megtételére, ami meg is történt; azokra a határozat 1507-1515. pontjai kitérnek. Az érdekelt jogi képviselőjének meghallgatásakor tett „közbeszólása” (161. és 182. iratok) és a kérdések vizsgáló általi kommentálása a tanú több alkalommal és időben hosszú meghallgatása során nem volt tipikus vizsgálói attitűd, ezért – nem kizárólagosan, de részben azt is figyelembe véve, hogy kizárás iránti kérelmet maguk a felperesek sem nyújtottak be – e történéseknek az ügy érdemét önmagukban nem érintették. A bíróság abban egyetértett a felperesekkel, hogy egyes tanúk kihallgatása során a vizsgáló az általa feltételezett tartalommal is tett fel kérdéseket (pl. 139. irat 22-23. kérdés), és számos vallomásrész közvetett ismereteket, véleményeket tartalmaz, azonban – tekintve, hogy a kérdésfeltevés technikájára kifejezett és egyértelmű jogszabályi előírások nincsenek – a bíróság a felsorolt körülményeket nem a Ket., az Alapjogi Charta és az EJEE felperesek által kiemelt rendelkezéseibe ütköző, önmagában az ügy érdemére kiható szabálysértés megállapítására okot adó, hanem az érintett tanúvallomások bizonyító erejére, a bizonyítandó tényállás(rész) kétséget kizáró bizonyítottságára közvetetten ható körülményként tekintett. A VII. rendű felperes alaptalanul állította, hogy védett tanú (Ket. 39/A. §) alkalmazása eleve a tisztességes eljárás követelményébe ütközik, mert a 7/2019 (III.22.) AB határozat 3. pontja a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet nem kifejezetten a versenyfelügyeleti eljárásra, hanem a versenyhatóság döntéséből eredő más bírósági vagy vádelvi eljárásokkal összefüggésben állapította meg; olyan konkrét okot azonban a VII. rendű felperes nem jelölt meg, ami miatt a tanúk vallomása kizárólag és kifejezetten a védett minőség – különösen lényeges vallomásrészek ismeretlensége miatt – nem lehet bizonyíték.
- [53] Az EUB, az EJEB és az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakított, a bizonyítási kötelezettségre (kétséget kizáró bizonyítás, alternatív magyarázat), az ártatlanság vélelmére (in dubio pro reo) és a bizonyítékok megbízhatóságára (közvetett bizonyíték, motivációk,

források száma) stb. vonatkozó elvekre a felperesek általában alappal hivatkoztak, ezeknek a rendező elveknek az érvényesülése azonban esetről esetre vizsgálendő, így a jelen jogvita érdemét is az ügyben lényeges tények, bizonyítékok egyedi és együttes értékelésén keresztül érintik.

- [54] A felperesek a korabeli iratok (keretszerződések, helyszíni kutatás során beszerzett e-mailek) létezését és azok hitelességét nem, csak azok bizonyító erejét vitatták. A tanúk közül

vallomásainak kirekesztését is kérték, önmagában a tanúk elfogultságának lehetősége, másrészt a vallomások feloldatlan ellentmondásai miatt. Az elfogultság a felperesek által előadottak miatt (versenyárshoz fűződő jogviszony, polgári perben tett vallomással ütközés) nem állapítható meg, mert a tanúzás állampolgári kötelezettség [vö. Ket. 53.§ (2) bekezdés], az igazmondás megszegésének következményei egyértelműek és erre a tanúkat a tanúvallomás előtt figyelmeztették; a tanúk a vallomásaikat ennek ismeretében tették. A felperesek nem hivatkoztak arra, hogy a Ket. 53.§ (3)-(7) bekezdései alapján tanúzási akadály merült volna fel, maguk is mindössze a tanúk elfogultságának lehetőségét állították (I-VI. rendű felperesek keresetlevelének 112. pontja). A tanúvallomások belső és egymáshoz viszonyított ellentmondásai nem azonosak azzal, hogy a tanú(k) már a vallomás megtételekor elfogult(ak) volt(ak). Az elfogultságtól különböző kérdés, hogy a kirekeszteni kért tanúk vallomásai alkalmasak-e akár önmagukban, akár más bizonyítékkal együtt az alperes által megállapított tények kétséget kizáró bizonyítására. A VII. rendű felperes a védett tanúk vallomásainak kirekesztését az alkotmányossági szemponton túl mással nem indokolta.

- [55] A nem korabeli irati bizonyítékok és a nem irati bizonyítékok bizonyító erejét a bíróság az alábbiak szerint egyrészt abból a szempontból kiindulva értékelte, hogy (1) a felperesek egyes személyek – így védett tanúk – vallomásait, továbbá az engedékenységi kérelem és az egyezségi nyilatkozat bizonyító erejét egészében vitatták, másrészt pedig abból a szempontból, hogy (2) e bizonyítékok a korabeli irati bizonyítékokkal bizonyítható jogsértés(ek) alanyi (a korabeli bizonyítékkal közvetlen összefüggésbe nem hozható más stratégiai partnerre) és időbeli (a korabeli irat keletkezését vagy annak hatályát évekkal megelőző időszakra való) kiterjesztésének bizonyítására alkalmasak-e. Ez utóbbi szempont különösen azért hangsúlyos, mert az alperes a határozat rendelkező részében megállapított jogsértést – a keretszerződéseket kísérő szóbeli megállapodásokra hivatkozva – valamennyi felperes esetében a rájuk vonatkozó első és utolsó korabeli irati bizonyíték (szerződések, e-mailek, naplóbejegyzés) keletkezésénél, szerződések esetén azok szöveg szerinti alkalmazásánál hosszabb időintervallumra határozta meg; mindez közvetlen összefügg a jogsértés folyamatosságának a tárgyalásával is.

- [56] vallomásai számos bizonyítandó tény bizonyítására nem egy eleve fennálló elfogultság vagy tanúzási akadály, és nem is a tanú motiváltsága, érdekelten fennálló jogviszonya, hanem amiatt voltak alkalmatlanok, mert a tanú egymásnak merőben ellentétes tényállításokat tett anélkül, hogy ezek ésszerű okát adta volna. A bíróság hangsúlyosnak értékelte a tanúnak az első meghallgatásán (139. sz. irat) elhangzott egyértelmű kérdésekre adott egyértelmű tényállításait, hiszen a tanúnak igazat kellett mondania. Ennek megfelelően a tanú kétszer is egyértelmű nyilatkozatokat tett arról, hogy a stratégiai partnerek egymás ügyfélkörét nem tartották tiszteletben (8. és 14. kérdések), kifejezett állítása szerint a stratégiai partnerek versenyeztek (24. kérdés). A Genesis és az érdekelt viszonylatában is kizárta a kölcsönös vevőkör tiszteletben tartását, annak indokát is megadva (13. kérdés); a kölcsönös vevőfelosztásról sem tudott, a 2012. előtti időre pedig ezt határozottan ki is zárta (19. kérdés). A tanú egyebekben azt is egyértelműen állította, hogy a keretszerződések mögött nem importkorlátozási cél állt (11. kérdés). A versenyárat valóban az importhoz (és egy

tenderhez) kötötte, de a versenyrar minimum országosan egységes voltát 2013-tól állította csak azzal, hogy maga a versenyrar országosan is eltérő mértékű volt (20., 27. kérdések).

ezt követő meghallgatásain a fenti tárgykörökben – ugyanúgy az emlékeire hagyatkozva, mint az első meghallgatás alkalmával – teljesen eltérő tartalmú nyilatkozatokat tett, aminek az okát mindössze a mentális összeszedettség hiányára és az első meghallgatás légkörére vezette vissza; e körben a VII. rendű felperes keresetlevelének 131-136. bekezdéseivel a bíróság tartalmában egyetértett. A tanú hivatkozásai azonban irrelevánsak, mert a tanúnak a hangulati állapotától függetlenül kell a tények tekintetében igazat mondania, így amennyiben valamely tényre bármilyen oknál fogva nem képes visszaemlékezni, úgy ezt kell nyilatkoznia; egyértelmű kérdésre adott egyértelmű tényállítással ellentétes tartalmú későbbi tényállítás nem magyarázható utólag a mentális állapottal és a meghallgatás körülményeivel, ellenkező esetben a tanúzás intézményét meghatározó igazmondás követelménye üresedik ki (mentális ok – ha az valóban fennáll – az Ket. 53.§ (3) bekezdés a) pontja alapján lehet tanúzást eleve kizáró ok; illet azonban a tanú első meghallgatásáról készült jegyzőkönyv nem tartalmaz). Tekintve, hogy a fenti érdemi kérdésekre a tanú a későbbiekben olyan ellentétes állításokat is tett (pl. 157. irat 27. kérdésre adott válasz a vevőfelosztásról kifejezetten ellenkezője a 139. irat 8., 14. és 19. kérdésekre adott válaszoknak), melyeknek a feloldása nem történt meg (az utolsó meghallgatáson a vizsgáló tisztáz ugyan ellentmondásokat, de nem az itt hivatkozott körben), ezért tanúvallomásának e részei önmagukban is hiteltelnek, bizonyító erejük nincs, különös tekintettel arra is, hogy a tanú az I. rendű felperes olyan alkalmazottja volt, aki a felperes működéséről széleskörű ismeretekkel rendelkezett. Lényeges az is, hogy a tanú az alperes által kiemelt „péti áru péti áruval nem versenyez” elvet elsőként csak a második meghallgatásán és kizárólag a Genézis kiskereskedelmi árazásával összefüggésben (157. irat 14. kérdés), a Genézisre vonatkoztatott „korbács-kalács” elvet – amelyet ilyenként fogalmazott meg – pedig először a harmadik meghallgatásán (161. irat 26. kérdés), míg az „elsőbbség” (új vevőnél Pét visszalép) elvet csak a negyedik meghallgatáson (166. irat 2. kérdés) említette. E körülmények szintén kizárják, hogy az előbbi elveken működő jogsértés okszerűen és döntő módon vallomásaiból megállapítható legyen, hiszen ezek olyan – az alperes határozatában kiemelten lényeges – elvek, amelyek az alperes megállapítása szerint is egymással kölcsönösen összefüggenek, vagyis közvetlenül kapcsolódnak a tanú első meghallgatásán vizsgált tárgykörökhöz (így többek között a vevőfelosztáshoz, az importkorlátozáshoz és az árazáshoz is). A tanú azonban az első meghallgatásán ezen elvek mindegyikéről hallgatott, vallomásának jelentős része éppen olyan tartalmú volt, amelyből az elvekben való megállapodás egyáltalán nem következett.

[57] A fenti anomáliák miatt tanúvallomásának kizárólag ott van bizonyító ereje, ahol a vallomást irati bizonyíték szövegesen is alátámasztja, valamint ott, ahol a tanú korabeli irati bizonyítékkal (e-mailek, szerződés) alá nem támasztott tényt tagad. A bíróság nem fogadott el bizonyítottnak olyan tényt, ami kizárólag vagy meghatározó módon (más tanúk ellentmondó nyilatkozatai vagy ismerethiánya esetén) tanúvallomásán, vagy más, de szintén következtelen, tanúvallomáson nyugodott.

[58] tanú a keretszerződések tárgyalásában nem vett részt, egy korabeli bizonyíték (határozat 304. pont) alapján konkrétan felmerült 2014. július 2-i értekezleten sem vett részt. Általában állította, hogy voltak vezetői értekezletek, és ad hoc találkozók, mezőgazdasági rendezvények, melyeken az érdekeltektől és a Cargill részt vettek, de konkrét helyet, időpontokat nem említett; a kelet-nyugati regionális összejöveteleket állította, de ezeket évszám szerint megjelölni nem tudta; a vallomás részben ellentmondásos is volt (a 14. kérdés szerint). A vallomás a VII. rendű felperest nem nevesíti. A bíróság megállapította, hogy e vallomás a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra is megállapítható jogsértés kétséget kizáró bizonyítására nem alkalmas.

[59] ismeretei is korlátozottak, az érdekeltektől szerződéseinek tárgyalásában nem vett

részt, csak a VII. rendű felperessel tárgyalt annak székhelyén a 2011-es szerződésről, de a vevők nem kerültek szóba. Nem tudott arról, hogy a stratégiai partnerek egymás szerződéseire hivatkoztak volna, a cél nem az import kiszorítása volt, vevőfelosztásról és árrögzítésről nem tudott, illetve ezeket tagadta. Nem nyilatkozott semmilyen konkrét szóbeli megállapodáskiegészítésről. A vallomás a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra is megállapítható jogsértés kétséget kizáró bizonyítására nem alkalmas.

- [60] A védett tanú I. az érdekelt és a Bige-csoport viszonylatra nyilatkozott. Nem emlékezett, hogy a Bige-csoport kért -e olyat, hogy ne vásároljanak importból; 2008-tól kezdődő szóbeli együttműködésről konkrétumot ismételt vizsgálói kérdésre sem állított, a szerződéskötés előzményeire nem pontosan emlékezett, a 2009 vége felé volt nádudvari megbeszélésen árazás nem volt téma; nem tudta, miért csak 2011-ben írták alá az érdekelt szerződését, a kapcsolódó megbeszéléseket nem tudta felidézni, a vizsgáló által megjelölt konkrét találkozóra (2010 január) nem emlékezett, vevőfelosztásról, árrögzítő megállapodásokról nem tudott. A vallomás a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra is megállapítható jogsértés kétséget kizáró bizonyítására nem alkalmas.
- [61] A védett tanú II. az I. rendű felperestől elbocsátott, munkaügyi perrel is érintett munkavállaló volt, aki nem tudta, hogy ki stratégiai partner és ki nem. Állítása szerint nem volt „partnervédelem”, ilyenről csak 2014 körül hallott más üzletkötőktől, de konkrétumot nem tudott, üzletkötői értekezleteken havonta vett részt Pétfürdőn, de vevőfelosztó utasításra vagy elvárása nem emlékszik, rendező elvekről nem tudott. A vallomás a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra is megállapítható jogsértés kétséget kizáró bizonyítására nem alkalmas.
- [62] a szerződések alakításában nem vett részt, a Cargill 2012-es szerződését csak szállítóként írta alá, vevőfelosztásról, megbeszélésekről nem tudott nyilatkozni, személyesen nem ismerte, árrögzítésről, versenyárazásról sem tudott, a stratégiai partnerek részére történő értékesítésben csak végrehajtó volt. A nyilatkozat a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra is megállapítható jogsértés kétséget kizáró bizonyítására nem alkalmas.
- [63] regionális üzletkötő volt, aki a Genezis és az érdekelt, valamint a Genezis-Cargill finanszírozás alapú vevőfelosztásáról nyilatkozott akként, hogy 2009-ben még nem volt stratégiai megállapodás és előírás sem arra, hogy a Genezis üzletkötői kiket kereshetnek meg; a tanú a beszerzési árakat nem ismerte, az árplafon egyeztetését csak vélelmezte; ha pedig stratégiai partnerrel egyeztetett, azt a keretszerződés hatálya alatt tette (2. pont alatt feltett utolsó kérdésre adott választ). A tanúvallomás nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [64] nyilatkozatából a VII. rendű felperes keretszerződését kiegészítő szóbeli megállapodás(ok)ra következtetni nem lehet, két konkrét találkozóról (2011. augusztus 8. és 2015. február) beszélt, de a nyilatkozatból nem következik, hogy a megbeszélések jogellenesek voltak. A két ügyfélnyilatkozat nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [65] nem vett részt az érdekelt keretmegállapodásának kialakításában, nem tudja, miért 2011-ben írták azt alá, állítása szerint (13. kérdés) a vevőkör 2010-re megállapodás nélkül alakult ki. Az ügyfélnyilatkozat nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [66] ügyfélnyilatkozatában állította, hogy a vevőfelosztás a gyakorlatban alapelvi szinten működött 2010-től. Állította (7. kérdésre), hogy nem kérte tőle más stratégiai partnerek vevőkörének tisztelgésben tartását. Az ügyfélnyilatkozat nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [67] A védett tanú III. vallomásának sincs olyan része, ami korabeli bizonyíték keletkezését,

hatályát megelőző vagy azon túli időszakra bizonyítana jogsértést.

- [68] konkrétumok nélkül, általánosan hivatkozott különböző vezetői értekezletekre, fórumokra, amelyeken nem vett részt (a által tartott értekezletekről ezt egyértelműen ki is jelentette), és nem emlékezett, hogy az értekezleteknek az anyagaihoz egyáltalán hozzáfért-e. Az árplafonra vonatkozó kérdésre vizuális ábrázolást követően válaszolt. A tanúvallomás nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [69] (Cargill) az árplafont ismerte el, más vizsgált magatartást nem, vagy azokra nem emlékezett; tárgyalt a Bige-csoporttal, de konkrétumokra nem emlékezett. Az ügyfélnyilatkozat nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [70] (Cargill) szerint voltak találkozók a 2013. évi keretszerződés előkészítése érdekében, valamint évente (a tanú határozottan 2013-tól állította) egy olyan, amin is részt vett. A tanúvallomás nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [71] (Cargill) elismerte a 2012-2013 évi keretszerződések előkészítő tárgyalásain való részvételt, de ezt meghaladóan a tanú vallomásának nincs olyan része, ami a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést bizonyítana.
- [72] az I. rendű felperesen belül vett részt a keretszerződések előkészítő munkáiban, de egyik stratégiai partnerrel sem tárgyalt. A „vizsgált időszakban” tartott vezetői értekezletekre általában hivatkozott, melyeken a vállalat filozófiájaként hangzott el a péti áru péti áruval nem versenyez elv. A stratégiai partnerek felé rendszerszinten megfogalmazott elvárásokat a tanú hasonlította a korbácshoz és a kalácshoz. A tanúvallomás – az alábbiak szerint sem önmagában, sem más bizonyítékkal együtt – nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [73] (RWA) nem gondolta, hogy az I. rendű felperes importkorlátozási céllal kívánt stratégiai szerződést kötni, a keretszerződések előkészítésénél vevőkezelés nem került szóba, a által állított vevőfelosztásról nem hallott sem az RWA, sem mások vonatkozásában (14. kérdésre adott válasz), a stratégiai partnerek egymás vevőkörét nem tartották tiszteltben (16. kérdésre adott válasz), ármeghatározás az RWA-val nem történt. Az ügyfélnyilatkozat – a 14. és 16. kérdések kivételével – a perben részt vevő stratégiai partnerekre és a Cargillra sem vonatkozik, nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [74] (AgrimpeX) nem rendelkezett információval az I. rendű felperes importkorlátozási szándékáról, a keretszerződésekhez szóbeli kiegészítő megállapodás nem volt, ugyanakkor a Bige-csoportnak a VII. rendű felperessel, az érdekelttel és a Cargill-lal kötött szerződéseinek hatásáról azt gondolta, hogy verseny volt (11. kérdésre adott válasz); nem tudja, hogy minimumár alatt mit értett. Az ügyfélnyilatkozat – kivéve a 11. kérdésre adott választ – a perben részt vevő stratégiai partnerekre és a Cargillra sem vonatkozik, nem bizonyít a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [75] A határozatban meghivatkozott tanúvallomásokról és ügyfélnyilatkozatokról a bíróság összefoglalóan megállapította, hogy azok sem egyenként, sem azok összességében nem bizonyítanak a korabeli bizonyítékok keletkezését, hatályát megelőző vagy azon túli időszakra jogsértést.
- [76] Az érdekelt engedékenységi nyilatkozatait az alperes bizonyítékként jogszerűen felhasználhatta. A felperesek arra alappal hivatkoztak, hogy e nyilatkozatok hitelessége vizsgálandó, és ez befolyásolja a bizonyítékok értékelésének [Ket. 50.§ (6) bekezdés] a jogszerűségét, arra ugyanakkor az I-VI. rendű felpereseknek nem volt keresettség joguk

arra, hogy magának az engedékenységek a feltételeit támadják a Tpv. 78/A.§ (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányára és a Tpv. 88/D.§-ára tekintettel (a VII. rendű felperesnek ilyen irányú keresete nem volt). E körben annak van kiemelt jelentősége, hogy a Tpv. 88/D.§-a nem az alperes jogalkalmazói körébe tartozó norma, arról azonban, hogy a 78/A.§ (2) bekezdése szerinti feltételek az eljárás alá vont kérelmező bírságának csökkentéséhez vagy mérsékléséhez fennállnak-e, az alperesnek kell döntenie. Az alperes tehát a 78/A.§ (2) bekezdés szerinti feltételeket nem a 88/D.§-ára tekintettel, hanem kifejezetten a kérelmezőre kiszabható versenyfelügyeleti bírság összegének mellőzhetősége vagy mérséklése érdekében alkalmazza. Az engedékenység feltételei ezért – kizárólag a jogintézmény 78/A.§ (1) bekezdésében definiált céljával összhangban – kizárólag bírságkiszabásra vonatkoztatva értelmezhetők. Tekintettel arra, hogy az I-VI. rendű felpereseknek arra nincsen keresetességi joguk, hogy az érdekeltre meghatározott jogkövetkezmény mellőzését (határozat rendelkező rész III. pont) vitassák, a mellőzés eredőjének (ami maga az engedékenységi kérelem elfogadása) feltételeit sem támadhatják. Más megközelítésben, az engedékenységi kérelmezőn kívül a többi eljárás alá vont irányában az alperesnek diszkrecionális joga, hogy mely feltételek mellett és milyen tartalommal fogad el engedékenységi kérelmet. Mindez nem zárja ki azt, hogy a felperesek az engedékenységi nyilatkozat bizonyító erejét bármilyen egyéb okból – így a nyilatkozat kiegészítésére, egyes alperes által megállapított jogsértések hiányára stb. – vitassák; ezt a perben meg is tették. Az I-VI. rendű felperesek keresetlevele 678-704. pontjaiban foglaltaknak, valamint az érdekelt 2023. február 28-i keltezésű beadványában és a 2023. május 23-án tartott tárgyaláson kifejtett magánjogi érvelésnek nem volt relevanciája. Az erőfőlennyel visszaélés tárgyában folyt korábbi eljárás iratainak beszerzését ezért a bíróság a Pp. 276.§ (5) bekezdése alapján mellőzte.

[77] Az engedékenységi kérelem bizonyítékként felhasználható volt, azonban annak, valamint az érdekelt nyilatkozatainak és az érdekelttől nem helyszíni kutatáson beszerzett iratoknak bizonyító erejét is rontja az I. rendű felperes és az érdekelt között a versenyfelügyeleti eljárás előtt már elmérgesedett viszony, amelynek az alperes eljárása előtt megindult és a határozat meghozataláig be nem fejeződött jelentős pertárgyértékű polgári per az indikátora. Nem vitatott tény, hogy a polgári perben az érdekelttel szemben érvényesített igény azzal a 2011-ben aláírt keretszerződéssel van közvetlen összefüggésben, ami a határozat és az engedékenységi kérelem szerinti is lényeges eleme az alperes által megállapított jogsértésnek. E tény azt jelenti, hogy az érdekelt megelőző eljárásban tett nyilatkozatainak (ügyfélnyilatkozat, engedékenységi kérelem) önmagában – más korabeli vagy ellentmondásoktól mentes tanúvallomás hiányában – bizonyító ereje nincs, mert az érdekeltnek a bírság mellőzésén vagy csökkentésén [Tpv. 78/A.§ (1) bekezdés] túlmenően is közvetlen jogi érdeke fűződik a Bige-csoport versenyjogi felelősségének megállapításához. Releváns tény továbbá, hogy mivel az engedékenységi kérelem még ezzel együtt is csak a Bige-csoport és az érdekelt relációjára vonatkozik (összhangban azzal, hogy a stratégiai partnerek közötti összehangolt magatartást az érdekelt sem ismerte el), így az rendszerszintű – a Cargillra és a VII. rendű felperesre is kiterjedő – jogsértés bizonyítására nem alkalmas.

[78] A Cargill egyezségi nyilatkozata a bizonyítékok rendszeréből szintén nem rekeszthető ki, ugyanakkor e nyilatkozat bizonyító ereje is csak a Cargill korábbi nyilatkozataival – melyekben a vele szemben megfogalmazott vád teljes tagadása jelent meg – együtt értékelendő, különös figyelemmel arra, hogy a Cargill az egyezségi nyilatkozat megtétele után a piacot elhagyta. A felperesek e tények alapján összességében alappal állították, hogy a Cargill egyezségi nyilatkozatának megtételét nem a vád kétséget kizáró bizonyítottóságának a felismerése, sokkal inkább az eljárásból való kilépés lehetősége motiválta. Az egyezségi nyilatkozat mindezek alapján önmagában nem, kizárólag más hiteles forrásból származó

bizonyítékkal együtt alkalmas bizonyítandó tény bizonyítására. A bíróság ezért az egyezségi nyilatkozat tartalmára a továbbiakban csak szükség szerint utal.

- [79] Az alperes az engedékenységi kérelem, az egyezési nyilatkozat és a megelőző eljárásban beszerzett tanúvallomások, ügyfélnyilatkozatok alapján állapította meg, hogy a stratégiai keretszerződéseket szóbeli kiegészítő megállapodások foglalták rendszerbe, aminek a „péti áru péti áruval nem versenyez” elv volt az alapja. A korabeli irati bizonyítékokból közvetlenül és összefüggésükben is bizonyíthatók alany (mely vállalkozások között), tárgy (mely árura milyen fajta versenykorlátozó megállapodás) és időtartam alapján is versenykorlátozó jogsértések, melyeket a bíróság alább indokol. Az alperes ugyanakkor a korabeli iratokkal bizonyítható jogsértés alanyi, tárgyi és időbeli kereteit is kiterjesztette a nem korabeli iratok (engedékenységi kérelem, egyezés) és vallomások, nyilatkozatok felhasználásával. E korabeli iratoktól különböző bizonyítási eszközök bizonyító erejét tekintve a bíróság – az egyes tanúvallomások önmagukkal és más vallomásokkal való ellentmondásai, a nyilatkozatok megtételéhez fűződő érdekek stb. mellett – azt is figyelembe vette, hogy a stratégiai keretszerződéseket kiegészítő szóbeli (titkos) magatartáselemek (megállapodások) a helyszíni kutatás során lefoglalt e-mailekben sok helyen közvetlenül, expressis verbis megjelennek (így a kiemelt „péti áru péti áruval nem versenyez” elv is). Az alperes által hangsúlyozott elvek tehát a levelező személyek között nem voltak titkosak. A helyszíni kutatások (amire az I. rendű felperesnél és az érdekeltnél is sor került) alapján mégsem voltak fellelhetők olyan e-mailek, amelyek a fellelt legkorábbi és az évekkal azt megelőző kezdő nappal megállapított jogsértés között keletkeztek. Ez nem önmagában, de a kiegészítő szóbeli megállapodásokra vonatkozó bizonyítékok (a jellemzően kevés konkrétumot tartalmazó és számos helyen ellentmondó és ellentmondásos tanúvallomás- és ügyfélnyilatkozat részek) bizonyító erejét szintén rontotta.
- [80] Az ügyintézési határidő alakulását az alperes részletesen, táblázatos formában a bíróság felhívására kidolgozta, számításokkal igazolta, a felperesek vitatását követően azt pontosította. Az alperes 2023. április 20-án kelt előkészítő iratában elismerte, hogy az eljárás törvény szerinti időtartamát tizenegy nappal túllépte, így e körben arról kellett döntenie, hogy a késedelemnek van-e relevanciája az ügy érdemében, különösen a bírságkiszabás terén. A bíróság az idővel megváltozott kúriai és alkotmánybíróági gyakorlat – az 5/2017. (III. 10.) AB határozat, a Kf.II.37.959/2018/14. számú ítélet (Alcufer ítélet), a 3458/2020. (XII. 14.) AB végzés, a 17/2019. (V.30.) AB határozat, a 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, valamint a Kf.VI.39.085/2021/5. számú részítélet – alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Alcufer ítélet összefoglalójának I. pontjából eredő bírságkiszabást kizáró joggyakorlatot a 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, majd a Kúria Jpe.I.60.019/2022/9. számú határozata is felülírta. Az alperes határozatának indokolása kétségtelenül nem tartalmazta a késedelem pontos időtartamát, mely azonban – mivel a perben az alperes a számítást elvégezte és a határidő túllépést nem vitatta – nem hatott ki az ügy érdemére. Tény, hogy az alperes a megelőző eljárást négy éven át folytatta, azonban – figyelemmel arra, hogy a Tpv. az eljárás határidejének maximumát abszolút módon nem határozza meg – mindez az ügyintézési határidőbe a Tpv. 63. § (8) bekezdése alapján be nem számító eljárási cselekményekre, az eljárásba bevont vállalkozások és a bizonyítási eszközök számosságára, ezáltal az ügy összetettségére tekintettel nem sértette az észszerű határidőn belüli eljárás követelményét sem. Az alperes az ügyintézési határidőt túllépve eljárási jogszabályt sértett, azonban ennek a bírságkiszabásra nincs hatása. Az ügyintézési határidő annak letelte előtt hosszabbítható meg a Tpv. 63. § (9) bekezdése szerint, a bíróság ugyanakkor nem osztotta a VII. rendű felperesnek azt az álláspontját, amelynek lényege szerint az ügyintézési határidő

meghosszabbításáról késve hozott döntés jogkövetkezménye az, hogy a meghosszabbított eredeti határidő letelte és az eljárást befejező döntés között eltelt idő teljes egészében kívül esik a törvényes ügyintézési határidőn; ilyen értelmezés sem a Tptv. 63.§ (9) bekezdéséből, sem a fent kiemelt bírói gyakorlatból nem következik.

- [81] A felperesek terhére megállapított jogsértés – ahogyan azt maga és az érdekelt is hangsúlyozta – nem az egyes versenykorlátozó magatartásformák egymástól független kumulációjaként, hanem egyetlen cél szerinti komplex egységes és folyamatos jogsértésként került megállapításra. E körülménynek – az elkülönülő jogsértések megállapításához képest – érdemi jelentősége abban áll, hogy a határozat rendelkező részében nevesített magatartásformák (importkorlátozás, vevőfelosztás, ármeghatározás) bármelyikének bármilyen vonatkozású (személyi, tárgyi, időbeli) megalapozatlansága szükségképp a jogsértés mint egész megalapozatlanságát eredményezi. Következésképpen a határozat a komplex jogsértés részét képező bármely magatartással (a határozatban: magatartási elem) összefüggésben – ebben az értelemben önállóan – is támadható, az ilyen kereset(rész) megalapozottsága esetén pedig a fennmaradó keresetrész(ek) vizsgálata csak a Kp. 86.§ (1) bekezdése miatt válhat szükségessé. A továbbiakban a VCSR alatt a 205/2011. (X.7.) Korm. rendelet megfelelő rendelkezései is értendők, mert a magyar jogszabály az uniós jog tartalmával megegyezik.
- [82] Az ügy érdemét a kettős forgalmazásról szóló keresetrész közvetlenül érintette, hiszen egy tisztán vertikális viszonylatban értékelhető piaci magatartás versenyjogi minősítésének feltételrendszere eltér a horizontális vagy horizontálisként is értékelhető magatartások jogi feltételrendszerétől; vertikális viszonylatban a fekete listás eseteket (VCSR 5. cikk) és egyes különösen súlyos korlátozásokat (VCSR 4. cikk) leszámítva az érintett piac meghatározásának is jelentősége van. Mivel a perbeli ügyben az alperes által megállapított komplex jogsértésnek része a kökemény (ár- és piacfelosztó) versenykorlátozó megállapodás is, ezért az érintett piac meghatározásának és az erre reflektáló keresetrészek ügydöntő jelentősége attól függ, hogy (1) a kettős forgalmazás vertikális vonatkozásaira és/vagy (2) a vevőfelosztásra és az eladási árak meghatározására (utóbbi kettőre együtt) vonatkozó keresetrészek alaposak-e.
- [83] Az I. rendű felperes szerint az alperes számos, a műtrágyagyártás piacát és abban a felperes helyzetét meghatározó tényezőt nem vett figyelembe, így a piacot alapvetően félreértette; e körben (I-VI. rendű felperes keresetlevél 13-29. pontok) bemutatta a keretszerződések megkötéséhez vezető makrogazdasági okokat és a szerződéskötés, és a kompenzációs versenyár mint módosított átadói (a stratégiai partnernél beszerzési) ár bevezetésének, a Genезis létrehozatalának és működésének célját, valamint a kettős forgalmazási rendszerben a szállító – a Genезis – érdekelttségét a kibocsátás maximalizálásában. A bíróság a bemutatott rendszer kiépítésének historikus okait és céljait nem vonta kétségbe, de ezeknek a körülményeknek a Tptv. 11.§-a, az EUMSZ 101. cikke és a VCSR-ek alkalmazásában nincs kiemelt relevanciája. Jelentősége – az alábbiak szerint – annak van, hogy a Bige-csoportnak több tagja (így az I. rendű felperes mellett a IV-VI. rendű felepresek) egyaránt gyártó és kereskedő, a II-III. felperesek kereskedők (az I. rendű felperessel együtt alkotják a Genезis-t), továbbá annak, hogy a Bige-csoport, különösen az I. rendű felperes Magyarország területén az egyetlen gyártó.
- [84] A kettős forgalmazásra és annak versenyjogi értékelhetőségére vonatkozó kereseti álláspont részben alapos. Tény, hogy az I-VI. rendű felperesek alkotta vállalkozáscsoport egyes tagjai – a határozat 2.1 pontja alatt ismertetett osztásban – gyártók és a downstream piacon is működő, vagy a vizsgált időszak legalább egy részében ott is működő kereskedők (az ügyben a Genезis szerepe a hangsúlyos), melyek a Bige-csoport árui tekintetében az ugyanazon értékesítési piacon lévő más kereskedőknek – közöttük a stratégiai partnereknek – a versenytársai. Az I.

rendű felperes elismeri a kettős forgalmazásban a horizontális versenyviszonyt, azonban mint kettős forgalmazást folytató vállalkozás, bármely piaci magatartását – a Vertikális Iránymutatásra tekintettel – kizárólag a vertikális versenyviszonyokra vonatkozó szabályok alapján tartja vizsgálhatónak. Ilyen elsődleges érvelése a VII. rendű felperesnek is volt (pl. keresetlevél 186., 288. pontok), azonban az általa kiemelt eseti döntéseknek (keresetlevél 8.5.3. és 8.6.4. pontok) kötőereje nincs.

[85] A Vertikális Iránymutatás (28) pontja a VCSR 2. cikk (4) bekezdésével összefüggésben kétségtelenül tartalmazza, hogy kettős forgalmazás esetén általában versenytársi kapcsolatra gyakorolt lehetséges versenyhatáshoz képest a vertikális szállítói megállapodás lehetséges hatása a fontos. A VCSR 2. cikk (1) bekezdése továbbá – figyelemmel annak második mondatára – mindazokat a vertikális megállapodásokat mentesíti az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alól, amelyek vertikális korlátozásokat tartalmaznak. E rendelkezés jelen ügyre vonatkozó értelmezéséhez azt kell leszögezni, hogy a versenyjog a versenykorlátozó megállapodást tilalmazza. A megállapodás (egyes számban) viszont nem azonos a kötetmek (szerződések) részét képező feltételek – a perbeli ügyben a keretszerződések írásos és az azokat kiegészítő szóbeli elemeinek – oszthatatlan egészével, hanem az egyes feltételek külön-külön is olyan megállapodás(ok), amelyeknek a versenyjogi értékelést – attól függően, hogy a feltételek vertikális vagy horizontális viszonyra vonatkoznak – az egyes viszonyoknak megfelelő anyagi jog alapján kell elvégezni. Mindez általában véve nem zárja ki, hogy a feltárt jogsértés a megállapodások rendszerében végül vertikális és horizontális viszonyokat – a határozat 1085. pontjának szóhasználatával magatartási elemeket – egyaránt magába foglaljanak, azonban arra nincs jogszerű lehetőség, hogy az anyagi jog szerint eltérően értékelendő magatartási elemek (megállapodások) valójában nem eltérően, hanem – a perbeli jogvitára vonatkoztatva – a horizontális viszonylat meg nem határozott dominanciáját állítva – egységesen, lényegében egyetlen egységes és oszthatatlan megállapodásként kerüljenek értékelésre a komplex és folyamatos jogsértésben dominánsnak tekintett versenyviszonyra vonatkozó jogszabályok alapján. E megállapítás a megállapodás fogalmának előbbi jelentésétől különböző fogalmi keretekben is igaz, mert egy cél szerinti komplex versenykorlátozó jogsértés (mint egyetlen oszthatatlan megállapodás) sem tekinthető kétséget kizáróan bizonyítottnak, ha a jogsértést alkotó bármely magatartási elem jogellenessége csak hatáson alapon ítéhető meg, ám ilyen vizsgálat nem történik. Az alperes által megállapított egyetlen jogsértés három konkrétan nevesített jogsértésnek az elegye, és a három jogsértés külön-külön is számos megállapodásból (magatartási elemből) áll. Utóbbiak viszont a jogi értékelést nézve lényeges körben eltérőek is, mert a beszerzési források közötti választás korlátozása (ami a határozat indokolásában egyenlő az importkorlátozással) egyértelműen vertikális versenyviszonyban, a piacfelosztás horizontálisban, míg az árrogzítás mindkettőben releváns. A vertikális viszonylatra pedig a fentiek szerint a VCSR is alkalmazandó jog. Az importkorlátozást mint vertikális magatartást (az alperes is ekként minősítette pl. a határozat 1062. pontjában) ennek megfelelően nem lehet a VCSR alkalmazása nélkül jogellenes versenykorlátozó – különösen nem céljában versenykorlátozó – jogsértésnek (magatartásnak) minősíteni. A bíróság ezért tévesnek ítéli azt a határozat 1328. pontjában ismertetett megközelítést, amely szerint a komplex (egységes) jogsértés önmagában cél szerinti akkor is, ha az egységbe foglalt egyes jogsértések (vertikális, horizontális) között vannak – önálló minősítés esetén – cél szerinti és csak hatás alapon megállapítható jogsértések is. A hatás alapú vizsgálat azért nem mellőzhető, mert ennek hiányában a komplex jogsértés vagy nem komplex, vagy pedig nem egységesen cél szerinti, vagy bizonyítottan nem egységesen cél szerinti komplex jogsértés.

[86] Az alperes az importkorlátozást cél szerinti jogsértésként állapította meg, azonban figyelmen kívül hagyta, hogy az I. rendű felperes a VCSR 2. cikk (4) bekezdés a) pontjának megfelelt

még az alperes által meghatározott érintett piacon is, valamint azt, hogy a Bige-csoport által az egyes stratégiai partnerekkel kötött összes importkorlátozó célúnak minősített megállapodások (egyes keretszerződések rendelkezései) – a határozat 329. pontja szerint konkrétan: a mennyiségi kikötések, a kizárólagosság és a kötbér – nem versenytárs vállalkozások közötti kölcsönös vertikális megállapodások. Utóbbiban a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozása kettős forgalmazás esetén – a VCSR 2. cikk (4) bekezdésének első mondata folytán – csak akkor lehet a VCSR 2. cikk (1) bekezdésére tekintet nélkül jogsértő, amennyiben a korlátozás az érintett piacon más gyártókkal vagy kettős forgalmazókkal létrejött megállapodásban nyilvánul meg, mert ez jelent kölcsönösen vertikális megállapodást. Az alperes eljárása azonban gyártói versenytársakra, azaz a külföldi gyártók és a Bige-csoport közötti versenyjogi viszonyokra nem terjedt ki. Megjegyzi a bíróság, hogy a határozat a maximált eladási árat (mint a Genezis magasabb végfelhasználói áraiban való megállapodáson alapuló árplafont) ugyan tisztán horizontális viszonylatnak tekinti (határozat 1062. pont harmadik bekezdése), azonban a maximált ár a vertikális versenyviszonyban (is) releváns, a VCSR 4. cikk a) pontja értelmében az viszont hatás alapú – a releváns piac pontos meghatározását feltételező – vizsgálattal dönthető csak el (vö. „feltéve, hogy azok nem vezetnek”/„feltéve, hogy az nem eredményez” fordulatok), hogy az árplafon vertikális mentesülő korlátozás-e. Az alperes az importkorlátozást, valamint – figyelemmel a határozat 1062. pontjának negyedik és ötödik bekezdéseire – a minimum ár alatti értékesítés túlmárára és a versenyárra vonatkozó megállapodásokat is anélkül minősítette céljában versenykorlátozó jogsértésnek, hogy a VCSR-t alkalmazta, az abban foglalt feltételeket részletesen értékelte volna.

- [87] A VCSR a különösen súlyos korlátozások és a nem mentesülő korlátozások között nem nevesíti önmagában jogsértőnek a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozását (így a mennyiségi, kizárólagossági és szerződéses biztosítékról szóló megállapodásokat), sem az árplafon alkalmazását. Emiatt az érintett piac pontos meghatározása nem lett volna mellőzhető (a részesedési küszöb meghatározása érdekében), amely tekintetben a bíróság az I-VI. rendű felperesek keresetlevelének 3.2. pontjában és a 484-505. pontjaiban, valamint a VII. rendű felperes keresetlevelének 159-173. pontjaiban és 412. pontjában előadottakkal egyetértett azzal, hogy a részesedési arányokról (így a VII. rendű felperes keresetlevelének 174-180. pontjairól) a bíróság nem foglalt állást. A cél szerinti vertikális versenykorlátozás esetén az érintett piac pontos meghatározása valóban nem szükséges, azonban mivel kettős forgalmazás esetén sem a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozás, sem az árplafon alkalmazása nem minősül a csoportmentesség hatálya alól eleve kivont cél szerinti vertikális megállapodásnak, ezért e körben a valós (nem pedig a versenykorlátozó céllal tévesen azonosított versenykorlátozó szándéknak megfelelő) érintett piacmeghatározás nem mellőzhető. Ehhez a bíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a határozatban importkorlátozásnak nevezett jogsértés nem a Tpv. 13.§ (3) bekezdése szerinti (horizontális) importkorlátozás, hanem a stratégiai partnerekkel kötött mennyiségre, kizárólagos márkakikötésre és a kötbérikötésre vonatkozó, kizárólag vertikális megállapodás(ok) összefoglaló elnevezése. Az importkorlátozás (ami az import áru versenyének korlátozása) azonban jogellenes versenykorlátozó célként értelmezhetetlen egy olyan vertikálisan integrált földrajzi piacon, amelyen egyetlen (belföldi) gyártó van, hiszen e gyártónak minden egyes nem exportra szánt kibocsátása fogalmilag csak az importtal versenyezhet, az importot ezért az egyetlen belföldi gyártó mindig szükségképpen korlátozza. Egy belföldi és egy-gyártós piacon nem maga az importkorlátozás, legfeljebb a gyártó piaci magatartásai lehet(nek) jogellenes(ek), akár cél szerintiék is, de utóbbiak nem azért, mert maga az importkorlátozás jogellenes. Egy ilyen piacon a versenykorlátozó célú jogsértés és az importkorlátozó cél lényeges oksági kapcsolatban nem állhat egymással; mindez abból az európai versenyjogi gyakorlatból is következik, amely

szerint a cél szerinti jogsértés nem egyenlő a jogsértéshez vezető piaci motivációval (szándékkal, célzattal). Az import korlátozása érdekében tanúsított piaci magatartás – vertikális és horizontális viszonylatban – célszerűen (ezáltal az érintett piac pontos meghatározását nem igénylő) jogsértés legfeljebb egy olyan piacon lehet, amelyen az importtal és azt korlátozni célzó belföldi gyártóval másik belföldi gyártó is versenyez, de leginkább egy olyan (földrajzi vonatkozásban a „belföldi” piacnál szükségszerűen nagyobb) piacon, amelyen legalább egy import gyártó is jelen van. Az alperes azonban az érintett piacot nem ennek figyelembevételével határozta meg (azt ténylegesen meg sem határozta), hanem kifejezetten a(z önmagában nem jogellenes) gyártói szándékból tétélezett egy olyan földrajzi piacot (Magyarország területe), amelyen az importkorlátozás (konkrétan a három nevesített kikötéstípus) cél szerinti jogsértés önmagában nem lehet. A hatás alapú jogsértés nem eleve kizár(ha)t(ó), ehhez azonban – figyelemmel a VCSR vonatkozásában kifejtettekre – a releváns piacot pontosan meg kell határozni, és a vizsgálatot komplex jogsértés gyanúja esetén is hatás alapon kell elvégezni. A bíróság ehhez képest ítélte lényegesnek, és – a felperesek álláspontjával egyezően – állapította meg azt is, hogy Magyarországot földrajzi piacnak tekinteni nem okszerű, mert a műtrágya a határozat 111. pontja szerint is gazdaságosan szállítható nagy távolságokra (a Bige-csoport tagjai maguk is folytatnak export tevékenységet) az áruipacot pedig az AN és az NPK műtrágyák tekintetében a határozat 108. pontjára tekintettel sem indokolt azonos termékpiacba tartozónak tekinteni. Az érintett piacra vonatkozó ennél részletesebb értékelésre a közigazgatási per keretei nem alkalmasak, de a Kp. 86.§ (1) bekezdésére tekintettel a határozatban tisztán horizontálisként értékelt magatartási elemekre (megállapodásokra) vonatkozó keresetrészek érdemi elbírálásának ez nem is feltétele.

- [88] A határozat a VCSR szerinti mentesülést is érintve – a felperesek észrevételeire reflektálva – tartalmaz ugyan indokolást az 1323-1345. pontok alatt, de miáltal ez az indokolás az 1051-1057. pontokra visszautalva ugyanazon – a helyes érintett piac meghatározását mellőző - értékelési kereten alapul, ami a fentiek szerint nem jogszerű, ezért az alperes által megállapított tényállás – az érintett piac meghatározása tekintetében – az importkorlátozás vonatkozásában lényeges terjedelemben mindenképpen feltáratlan, amelyre tekintettel az indokolás is hiányos, a felperesek keresete e részben alapos volt. A bíróság – határozat 1062. pontjára utalva – a minimum ár alatti értékesítés tilalmára és a versenyárra vonatkozó részekben (amelyeket az alperes vertikális és horizontális viszonylatnak is tekintett) szintén az ügy érdemére kihatóan ítélte hiányosnak a határozatot, mert bár kettős forgalmazás esetén az alperes által a szóban forgó árazási témákban értékelt megállapodások a VCSR alkalmazásában minősülhetnek nem mentesülő megállapodásoknak is, e tekintetben azonban – a konkrét jogszabályhely(ek) és az arra (azokra) adekvát tények, bizonyítékok értékelésével – az alperesnek van részletes indokolási kötelezettsége, aminek a határozat 1323-1345. pontjai – az értékelési keretek téves kijelölésére visszavezethetően – nem felelnek meg. A kettős forgalmazásban a potenciális vertikális versenyhatás miatt a VCSR szerinti tesztet az árörögítés határozatban nevesített formáira (továbbeladási árminimum, versenyár), továbbá a fenti [87] bekezdésben tett megállapítás miatt az árplafonra is vizsgálni és indokolni kell, abban az esetben is, ha a mentesülést súlyos korlátozás vagy fekete lista zárja ki; mentesülés esetén jogsértés csak a horizontális viszonylatra vagy amiatt tehető. A nem megfelelően azonosított érintett piac esetén az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése és a Tpv. 17.§-a szerinti egyedi mentesülés feltételei sem vizsgálhatók teljeskörűen, ezért a határozat 1340-1345. pontjaiban foglalt indokolás sem releváns.
- [89] A kettős forgalmazásban a kizárólag vertikális korlátozásokat tartalmazó megállapodás mentesülhet a VCSR 2. cikk (4) bekezdése szerint, a horizontális korlátozásokat tartalmazó megállapodások azonban nem, ellenkező esetben a kettős forgalmazást folytató vállalkozás(csoport) kiskereskedelmi divíziója (tagja) bármilyen, a vertikális viszonylatban

nem jogsértő horizontális versenykorlátozást tanúsíthatna jogkövetkezmény nélkül. Az I-VI. rendű felperesek keresetlevelének 137-144. pontjai mindezek miatt nem relevánsak, az alperes más (sörpiaci) ügyben hozott döntésének pedig a jogvitában nincs kötőereje. A VCSR 2. cikk (1) bekezdésének második mondatára tekintettel azonban az importkorlátozással cél-eszköz viszonyban értékelt piacfelosztó (vevőallokációs) magatartásokat, valamint Genezis által alkalmazott végfelhasználói áron értékesítést jelentő megállapodásokat (különösen a péti áru versenytilalmáról) – tekintve, hogy ezek a határozat szerint is horizontális versenyviszonyokra vonatkoztak – a VCSR alapján nem lehetett értékelni, mert e magatartásokat az anyagi jog sem ismeri el a csoportmentesség alá tartozó vertikális korlátozások szükségszerű eszközeinek. A kettős forgalmazásra hivatkozással ezért az I. rendű felperes nem minden magatartása (megállapodása) esik a VCSR hatálya alá, hanem csak azok, amelyek vertikálisak. E körben a határozat 1062. pontja alatti csoportosítással a bíróság egyetértett azzal, hogy mivel a fentiek szerint az alperes csak a horizontális viszonyrendszerek – a márkán belüli versenytilalom és a Genezis végfelhasználói árképzése – vonatkozásában választotta meg helyesen az anyagi jogot, a továbbiakban a bíróság is csak e megállapodásokra (magatartási elemekre) kiterjedően volt abban a helyzetben, hogy az I. rendű felperes kereseti vitátságait érdemben elbíralja; a csak vertikális, valamint a vertikális és horizontális viszonyokra egyaránt minősített megállapodásoknak a VCSR alapján való értékelésére elsőként a közigazgatási perben nincs lehetőség.

[90] Az importkorlátozást mindezek alapján az alperes a VCSR-nek megfelelő vizsgálat nélkül, az ügy érdemére kiható tényállás tisztázási és indoklási jogszabálysértéssel állapította meg, ami miatt a határozat rendelkező részében meghatározott egységes és folyamatos jogsértés önmagában megalapozatlan. A Kp. 86.§ (1) bekezdése alapján a bíróság a további keresetrészeket a következők szerint bírálta el.

[91] Az I-VI. rendű felperesek ugyan premisszának vették, hogy az alperes által vizsgált piaci magatartásaik a kettős forgalmazás miatt kizárólag vertikális viszonylatban vizsgálhatók, de a kereseti vitásaik e premissza elvetésével is értékelhetők voltak. A VII. rendű felperes hivatkozik ugyan a kettős forgalmazás kizárólagosan vertikális értelmezésére, de attól függetlenül is sérelmezi a VCSR alkalmazásának mellőzését. A bíróság a VII. rendű felperes utóbbi jogi álláspontját azzal a pontosítással osztotta, hogy a de minimis mentesség alkalmazhatóságát – az alperes által megállapíthatóhoz hasonló komplex jogsértés bizonyításához – nem csak akkor kell megvizsgálni, ha a továbbeladási árrögzítés és a vevőfelosztás nem bizonyított, hanem akkor is, ha azok bizonyítottak, de az egységes jogsértést ennél is összetettebb – a konkrét esetben beszerzési források közötti választás korlátozását is magába foglaló – jogsértésként kívánja az alperes meghatározni; a VII. rendű felperes keresetlevelének 217. pontja és a 218. pont első mondata ennek megfelelően helytálló.

[92] A Genezis és a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztást nézve a bíróság megállapította, hogy a határozat 340., 347., 349., 352., 361., 365., 368., 373., 380., 384., 389., 393., 396., 401., 405., 410. és 412., továbbá (az árazás tárgyköre alatt) az 538., 560. pontjaiban ismertetett e-mailek mindegyike, a Cargill-lal kötött 2012. utáni szerződéseknek a határozat 333-334. pontjaiban ismertetett kikötései önmagukban, a szövegben alkalmazott kifejezések is vevőfelosztást bizonyítanak a finanszírozás módja, a meglévő vevőkör tiszteletben tartása és új vevő esetén az elsőbbség elvének tekintetében egyaránt. E körben a bíróság – figyelemmel az I-VI. rendű felperesek keresetlevelének 3.4.1. pontjára – azt hangsúlyozza, hogy az elektronikus levelek legnagyobb részben a Genezis és a stratégiai partnerek felső vezetői között, vagy utóbbiak belső levelezéseként keletkeztek, és vevőfelosztást olyannyira egyértelműen bizonyítanak, hogy értelmezésükhöz a közvetlenül érintett személyek (feladó,

címzett) nyilatkozata sem szükséges. E körben az alperes által a határozat 346., 348.,351., 360., 367., 373., 380., 383., 388., 392., 400., 404., 409., 416., továbbá az 541.,561. pontjaiban az egyes e-mailek bizonyító erejéről tett megállapításokkal a bíróság egyetértett, azokra ismétlés nélkül visszatul. Az érdekelttel kötött keretszerződés 2. pontját a bíróság a 2012. november 21-i e-mail (határozat 352. pont) ismeretében ugyancsak olyan vevőfelosztást bizonyító egyértelmű irati bizonyítékoknak értékelte, amelyek a tanúvallomásoktól függetlenül is kétségtelen. A határozat 437. pontjában ismertetett e-mail a Bige-csoport üzleti stratégiájának feltárására ugyan alkalmas, azonban – elsősorban a címzettek tekintetével – a levélben említett stratégiai partnerek (VII. rendű felperes, Cargill) vevővőfelosztásban való részvételét önmagában nem bizonyítja. A határozat 461. pontjaiban ismertetett e-mail a VII. rendű felperes és a Bige csoport közötti vevőfelosztást szintén nem bizonyítja; e tekintetben a bíróság a VII. rendű felperes keresetének az összehangolt magatartást vitató részéhez tartozó indokolásra utal. Az I-VI. rendű felpereseknek a jogsértés hiányát állító konkrét vitáit a bíróság az alábbiakban értékelte.

- [93] Az I. rendű felperes azt általában alappal, a kettős forgalmazás lényegével egyezően állította, hogy a Bige-csoportnak, különösen Genezisnek egyszerre volt érdeke a saját és a stratégiai partnerek értékesítéseinek a fenntartása, hiszen ezek eredője biztosítható végső soron a termelés fenntarthatóságát, emiatt pedig a Genezisnek nem volt érdeke a stratégiai partnerekkel árháborút vívni. Mindebből ugyanakkor nem következik, hogy a Genezis – amely nem vitatottan versenytársa a stratégiai partnereknek – bármilyen piaci magatartása legitimálja e kettős piaci érdeket. Az érdekelt eredeti engedékenységi kérelmében kétségtelenül nem állított piacfelosztást finanszírozási alapon, e körülmény azonban az alperes által beszerzett e-mailek tükrében irreleváns, mert az e-mailek a vevőallokációt alátámasztják.
- [94] Az I-VI. rendű felperesek szerint a finanszírozás formája alapján a vevők kiszolgálása természetes és szükségszerű piaci alapon alakult úgy, hogy a Genezis – részben az integrátori rendszerhez szükséges tőke hiányában – csak az előre fizető (készpénzes) vevőket szolgálta ki, a stratégiai partnerek pedig a finanszírozást igénylő (finanszírozott) vevőket. Ez az érvelés elfogadható arra vonatkozóan, hogy a Genezis miért nem foglalkozott (legalábbis 2013-ig) a finanszírozott vevőkkel, arra ugyanakkor nem ad okszerű magyarázat, hogy a stratégiai partner a készpénzes vevőket miért ne szolgálhatná ki, hiszen a finanszírozott vevőt kiszolgálni képes kereskedő nyilvánvalóan képes (lenne) kiszolgálni a készpénzes vevőket is.
- és a védett tanú I. ugyan ellentétes nyilatkozatot tett (I-VI. rendű felperesek keresetével 356-357.), annak pedig nincs kiemelt jelentősége, hogy a keretszerződések megkötésekor a Bige-csoport részéről történt-e egyoldalú szóbeli nyilatkozata a Genezis által kiszolgálandó vevői körről, azonban az alperes érdemben helyes megállapítása szerint a 2011. október 18-i „AN versenyár alkalmazása” e-mail is alkalmas vevőfelosztás bizonyítására, függetlenül attól, hogy a bíróság nem a minimumár alatti értékesítés jelentőségét hangsúlyozza (e körben a lent kifejtettek szerint nem foglalt állást). A felperesek által természetes úton kialakult vevőkör polarizációnak ellentmond az e-mail keletkezésének oka és annak tartalma is; nem okszerű egy ilyen belső felhívás (különösen annak a saját termékkel való versenyzést ellenző része) akkor, ha a Genezis vevőköre eleve és természetes módon szorítkozik a készpénzes vevőkre. Az e-mail szövegéből – az erre vonatkozó tanúvallomásoktól függetlenül is – kitűnik, hogy az érdekelt finanszírozott vevőinek tiszteletben tartásáról ír, amelyből – alappal feltételezve, hogy az e-mailnek racionális célja volt – egyrészt az következik, hogy a Genezis üzletkötők nem kizárólag készpénzes vevőket szolgálták ki (de ettől a nem kívánatos esettől az I. rendű felperes legalábbis tartott), másrészt pedig az, hogy a Genezis üzletkötőknek nem volt annyira egyértelmű a vevőkör organikus kialakult finanszírozás szerinti

elhatárolása, mint ahogyan arra a felperesek a perben hivatkoztak. Az e-mail nem arról szól, hogy a Genezis üzletkötőknek a finanszírozást igénylő vevőket a stratégiai partnerhez kell továbbítani. A bíróság nem osztotta az I-VI. rendű felperesi keresetlevél 349-365. pontjában foglaltakat, az e-mail a (finanszírozás alapú) vevőfelosztás bizonyítására alkalmas irati bizonyíték.

- [95] A bíróság az érdekelttel kötött keretszerződés 2. pontjára és a 2010. augusztus 6-i „FW: NPK 2010. július.xls” e-mailre tekintettel megállapította, hogy az e-mail kifejezetten az érdekeltektől által finanszírozott vevők érdekelttel való egyeztetéséről és az ilyen vevőknek az érdekelttel megbeszélte ár (Genezis általi) ajánlásáról szól. Az e-mail összefügg a keretszerződés 2. pontjával, de annál egyértelműbben bizonyítja az érdekeltektől és a Genezis közötti mesterséges vevőfelosztást. Az e-mailból a Genezis ügynöki szerepére, a vevők közvetítésére semmi nem utal, és ilyen (egyébként a kereskedelmi jog által részletesen szabályozott) jogviszonyra (annak pontos tartalmára, az ellenszolgáltatásra stb.) írásbeli megállapodás sem jött létre. Mindezt az I-VI. rendű felperesek sem állították; a versenyjogi és a kereskedelmi ügynök elhatárolására és a kockázatviselésre az e-mail ismeretében a felperesek súlytalanul hivatkoztak (I-VI. rendű keresetlevél 367-376. pontok).
- [96] A 2012. november 21-i „Péti műtrágya értékesítés rendező elve” e-mail – abból kiindulva, hogy az üzenet írója az érdekeltektől üzleti érdekében járt el – egyértelműen bizonyítja az I. rendű felperes (Genezis) és az érdekeltektől közötti vevőfelosztásról kialakított szabályt: a korábbi vevő tiszteletben tartását és az elsőbbség (új vevőnél a gyorsabb ajánlat) elvét. A vevőfelosztás kezdetét az alperes ugyan alaptalanul terjesztette ki 2010-ig, azonban a jogellenes versenykorlátozást az e-mail önmagában is hitelesen bizonyítja. Az I-VI. rendű felperesek keresetlevelének 377-383. pontjaira figyelemmel a bíróság alaptalannak ítélte, hogy az e-mail az érdekeltektől a védett tanú I. vallomásával alátámasztható belső megközelítését tükrözze. Irreleváns, hogy a levélben írtakat az I. rendű felperes presszionálta-e, továbbá, mivel a cél szerinti horizontális piacfelosztó megállapodás (magatartási elem) nem mentesül, annak sincs jelentősége, hogy a finanszírozott értékesítésben kínált műtrágya a készpénzes finanszírozással kínált áruval azonos piacon versenyez-e. Cél szerinti jogsértésnél a piaci gyakorlat (hatás) értékelése nem releváns, ezért az elsőbbség elvével összefüggésben a kevés új vevőre vonatkozó felperesi állítás is súlytalan.
- [97] A Cargill vonatkozásában a határozat 6.2.1. pontja alatt ismertetett irati bizonyítékok közül a Cargill és Genezis kapcsolatáról szóló – túlnyomó részt 2013-ban és 2015-ben keletkezett e-mailek (határozat 361., 365., 368., 374., 381., 384., 396., 401., 405., 410., 412., 413.) jelentéstartalmát a felperesek tételesen nem cáfolták, ugyanakkor hangsúlyozták azoknak a kereskedelmi kapcsolatoknak a lényeges különbségeit, amelyek a Bige-csoport és a Cargill között 2009-től fennálltak vagy éppen szüneteltek. Így azt, hogy a Cargillnak – a piaci helyzetéből adódóan – a felperesek nem diktálhattak, az érdekeltektől kiesése után kötött 2013. utáni stratégiai szerződésekben pedig a Bige-csoport engedményekre is kényszerült. Az alperes által értékelt elektronikus leveleket a felperesek összefoglalóan a Cargilltól érkezett panaszokként jellemezték, a 2013-tól a Genezis általi vevőátadásáról szóló szerződéses kikötést pedig a finanszírozás szerinti természetes vevőkör polarizáció és az előbbiektől szerint panaszok tekintett e-mailek miatt nem tartották jogellenesnek; hivatkoztak elévülésre is. A bíróság a Genezis általi vevőátadásáról szóló megállapodást eleve cél szerinti versenykorlátozó megállapodásnak tekintette, mert nem fogadta el a természetes módon kialakult vevőköri elkülönülést (tekintettel arra is, hogy a Cargill-lal kötött keretszerződésben a Genezis általi vevőátadásról nem a finanszírozás módja alapján rendelkeztek), a Cargill e-mailjeit pedig – amelyeket a fentiek értelmében az alperes a tanúvallomásoktól függetlenül is helyesen értelmezett – a bíróság nem egyszerűen a Genezis felé intézett panaszoknak tekintette, hanem a 2013. utáni stratégiai szerződések versenykorlátozó klauzujához közvetlenül kapcsolódó, így azt erősítő cél szerinti jogsértést bizonyító kommunikációnak. Az

említett szerződéses és elektronikus levelekben megjelenő tartalom versenyjogi minősítését nem érinti sem a szerződéskötés oka, sem a Cargill piaci helyzete, mert versenytársak között a piac vevők szerinti felosztása nem mentesülő jogsértés kettős forgalmazási rendszer esetén is.

- [98] A bíróság ugyanakkor a jogsértés időtartamának vitatása körében – az egyéb irati bizonyítékokra (keretszerződések, engedékenységi kérelem, egyezségi megállapodás), valamint a szóbeli kiegészítéseket kétséget kizáróan nem bizonyító tanúvallomásokra, ügyfélnyilatkozatokra is tekintettel – megállapította, hogy mivel az e-mailek a 2010. második fele és a 2015. második fele közötti 5 évben keletkeztek (a legtöbb 2013-ban és 2015-ben), ezért az alperes megalapozatlanul terjesztette ki a vevőfelosztás időtartamát a 2010. második félévét megelőző időszakokra, valamint – a Cargill kivételével – a 2015 utáni időszakra. [E megállapítás közvetlen összefüggésben van azzal is, hogy a vevőfelosztás nem bizonyít automatikusan továbbadási árrögzítést is (ez részben a jogsértés egységességét is kizárja), és a jogsértések folyamatossága sem bizonyított (ami részben elévüléshez is vezet)].
- [99] A stratégiai partnerek közötti vevőfelosztást az alperes cél szerinti összehangolt magatartásként állapította meg, aminek a lényege, hogy a stratégiai partnerek nem önálló üzleti döntés eredményeként, hanem más stratégiai partnerek döntéseire figyelemmel alakították ki a vevőkörüket. E tekintetben tanúvallomása feloldhatatlan ellentmondást hordoz, hiszen első meghallgatása során egyértelműen elmondta, hogy a stratégiai partnerek egymással versenyeztek. (Cargill) is tagadta a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztást, és illet még az érdekelt sem állított, illet a védett tanú I. is azt csak valószínűsített, és a védett tanú II. pedig a péti áru péti áruval nem versenyez elvből következtetett erre, pedig az I. rendű felperes által az érdekeltnek adott iránymutatásra hivatkozott (bár határozottan állította, hogy nem kért tőle olyat, hogy más stratégiai partnerek vevőit tartsa tiszteletben). Az alperes ehhez képest abból kiindulva (határozat 1158. pont), hogy a Bige-csoport valamennyi stratégiai partnerével a „péti áru péti áruval ne versenyezzen” elv mentén tárgyalt, a stratégiai partnerek is szükségszerűen felismerték a többi stratégiai partner által követett célt, ami végső soron egy megállapodás szintjét el nem érő összehangolt együttműködést eredményezett a stratégiai partnerek között is, figyelembe véve a határozat 6.2.2. pontja alatti bizonyítékokat is. Az alperes – bár néhány irati bizonyítékot is értékelt – a stratégiai partnerek közötti összehangolt vevőfelosztást a Genezis (Bige-csoport) és a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztásra (és az ahhoz kapcsolódó árazásra vonatkozó megállapodásokra) vezeti vissza. A felperesek ugyanakkor alappal állították, hogy az összehangolt magatartás nem bizonyított, mert a péti áru versenyét kizáró elvből nem szükségszerűen következik, hogy a stratégiai partner a másik stratégiai partner vevőkörét tiszteletben is tartja, ehhez ugyanis az kell, hogy a stratégiai partnerek szükségképpen ismerjék is egymás vevőkörét. Erre ugyanakkor releváns bizonyíték nem merült fel, a Genezis által ismert vevőlisták stratégiai partnerek közötti vagy azoknak a partnerek közötti kölcsönös megosztása nem nyert bizonyítást, illet tanúk sem állítottak. Az, hogy évek alatt a stratégiai partnerek akár a saját vevőiktől, akár nyílt piaci információk alapján tudomást szereznek más stratégiai partnerek piaci viselkedéséről, és ebből valamilyen következtetésre jutnak, nem összehangolt magatartás. A cél szerinti jogsértéshez nem szükséges ugyan a valós piaci történések elemzése, azonban cél szerinti jogsértés sem deriválható egy másik jogsértésből akkor, ha egyébként lényeges tények nem bizonyítottak. A 2012. november 12-i „Hőgyészi-Genezis-Agroireg” kezdetű e-mail (határozat 461. pont) annak bizonyítására alkalmas, hogy a Bige-csoportnak nem állt érdekében versenyeztetni a stratégiai partnereit, ugyanakkor a levél azt is bizonyítja, hogy volt verseny a stratégiai partnerek között (ahogyan azt első meghallgatásán még is határozottan kijelentette). A 2012. november 15-i „FW:Kite-Hőgyész által alkalmazott

versenyár” e-mailben (határozat 467. és 727. pont) kifejeződik a Bige-csoport részéről a stratégiai partnerek közötti árverseny kialakulásának nemkívánata, azonban ez a levél kifejezetten a versenyárhoz kapcsolódik, és nem bizonyítja, hogy a Cargillon kívül más stratégiai partner is megkapta. A 2012. november 28-i „problémák – békés megye” levél (határozat 470. és 736. pont) az érdekelt és a Cargill közötti eseti, a III. rendű felperes (Genezis) közreműködésével történt koordinációról bizonyítja a Bige-csoport –saját érdekeivel nem ellentétes – vitarendező szerepét a két stratégiai partner közötti nézeteltérésben, de azt nem, hogy ilyen viták szükségszerűen azért keletkeztek, mert a stratégiai partnerek egymással együttműködve tiszteletben tartották egymás vevőkörét. Az érdekelt vevőinek átirányításáról szóló 2013. december 6-i „ÜK találkozóak jegyzőkönyvei” és a 2014. július 22-i „stratégiai keretszerződés tervezet” e-mailek határozatban idézett részei (határozat 475. és 478. pont) pedig legfeljebb a Genezis és a Cargill közötti megállapodásnak, nem pedig a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztást alátámasztó összehangolt magatartásnak a bizonyítékai.

- [100] A bíróság rámutat továbbá, hogy a stratégiai partnerek közötti vevőallokációs összehangolt magatartás a határozatban megállapított kombinációban kizárólag akkor lehetne bizonyított, ha a jogsértés az összes stratégiai partner részéről a többi felé (vagyis: érdekelt-Cargill; érdekelt – VII. rendű felperes; Cargill-VII. rendű felperes viszonylatokban) kölcsönösen fennáll. Ilyen rendezőelv szerint alperes a bizonyítékokat nem csoportosította (a védett tanú III. pl. nem is tudott olyan elvárásról, hogy az érdekelt és a VII. rendű felperes tartsa egymás vevőkörét tiszteletben), ugyanakkor a Bige-csoport (Genezis) bizonyított koordinatív, vitarendező fellépése, valamint a péti áru péti áruval nem versenyez elv hangsúlyozása a stratégiai partnerek felé – a Dyestuffs és a Remonts ügyeket is figyelembe véve – nem bizonyít a stratégiai partnerek között összehangolt piacfelosztó (vevőkört kölcsönösen tiszteletben tartó) magatartást. Az I-VI. rendű felperesek keresetlevelének 420-442. pontjaiban kifejtettek így megalapozottak abban, hogy a stratégiai partnerekkel azonos elvek mentén kötött szállítói megállapodások önmagukban nem, de még az alperes által kiemelt elvek (péti áru péti áruval nem versenyez, importtal szembeni verseny stb.) közlése mellett sem bizonyítanak összehangolt vevőallokációs magatartást a stratégiai partnerek között, mert nincs bizonyíték arra, hogy a stratégiai partnerek a többi partner üzleti titkait (vevőlistáit) ismerték, vagy a feltárt bizonyítékok szerint ismeriük kellett volna. A felperesek – és a védett tanú I. vallomásaira is tekintettel – alappal állították, hogy a stratégiai partnereknek transzparens piaci információk alapján (a piac természetéből eredően) lehettek ismereteik egymás üzletpolitikájáról és vevőköréről, ezt azonban szenzitív adatok ismerete nélkül csak feltételezhették, ami a Tptv. 12.§-a alapján nem jogsértés.
- [101] Az egységes és folyamatos jogsértést támadó keresetrészeket a bíróság a következőképpen értékelte.
- [102] A bíróság mindenekelőtt visszaultra arra, hogy a vertikális és horizontális ismérveket egyaránt felölelő jogsértés nem minősíthető döntően vagy nagyobb arányban csak az egyik ismérv szerint (a perbeli esetben horizontálisként) úgy, hogy emiatt a másik viszonylatra (a vertikálisra) alkalmazandó jog relevanciája elvész. A fent kifejtettek alapján az alperes által alkalmazott értékelési módszer – melyben a mennyiségi és kizárólagos márkakikötés mentesülését nem vizsgálták – a tényállás és az indokolás megsértését eredményezte, ami szükségképpen implikálja, hogy a megállapított jogsértés egységes és komplex volta sem bizonyított. A bíróság ugyanakkor – a Kp. 86.§ (1) bekezdése szerint – az ettől függetlenül elbíráható keresetrészek alapján is vizsgálta a határozat jogszerűségét.
- [103] Az egységes és folyamatos jogsértésnek elengedhetetlen feltétele az átfogó tervben való megállapodás és az egységes cél. Az átfogó tervet és annak valamennyi résztvevő – így az I-

VII. rendű felperes, az érdekelt és a Cargill – általi elfogadását az alperesnek bizonyítania kell. Az alperes megállapítása szerint az átfogó tervet a Bige-csoport alakította ki. A felperesek ugyanakkor alappal állították, hogy a vevőfelosztást illetően a stratégiai partnerek közötti összehangolt magatartás (ami a fentiek alapján nem is bizonyított) – eleve nem megállapodás a határozat értelmében sem, különösen nem olyan, amit a stratégiai partnerek kifejezetten elfogadtak. Az átfogó terv továbbá az egységes jogsértésben állandó kell, hogy legyen, a keretszerződések viszont stratégiai partnereknént és időszakonként is eltérő szabályokat tartalmaztak; volt, hogy a mennyiségi kikötések (ami a határozat szerint az egységes jogsértés céljaként azonosított importkorlátozás egyik megnyilvánulási formája) tekintetében nem tartalmaztak semmit (Cargill). Az átfogó terv pontos tartalma ily módon nem került meghatározásra és bizonyításra, emiatt pedig a jogsértés egysége sem bizonyított. A deklarált közös célt az alperes a határozat 1296. pontja alatt egyértelműen az importkorlátozással és import hiányában az árverseny blokkolásával azonosította, aminek első fele a fentiek szerint egy olyan vertikális viszonylat, ami kettős forgalmazási rendszerben a Tptv. 14.§-ának megfelelően azonosított érintett piacon a mentesülés alól sem eleve kivont magatartás. Tekintve, hogy a határozat e vonatkozásban is hiányos, az alperes által feltárt tényállás alapján az egységes jogsértés megállapítása ezért sem jogszerű.

[104] Az I-VI. rendű felperesek szerint az alperes által horizontálisként értékelt viszonylatok (különösen a vevőfelosztás és részben az árkérdések) is legfeljebb vertikálisak (keresetlevél 466-472. pontok), a bíróság azonban visszautal arra, hogy a kettős forgalmazást folytató vállalkozás(csoport)nak az ár- és/vagy piacfelosztó piaci magatartásai nem érkelhetők csak azért vertikálisként, mert a kettős forgalmazással a vertikális hatások is szükségszerűen együtt járnak. A bíróság nem vitatja, hogy az átadói árat (amin jelen ügyben a stratégiai partner a gyártótól beszerez) mindenképp a vertikálisan integrált gyártó határozza meg, befolyásolva végső soron az értékesítés egész rendszerét, így a végfelhasználói árakat is, azonban ez az érvelés ugyanúgy elhanyagolja a kettős forgalmazás horizontális viszonylatait, ahogyan a horizontális viszonylat dominanciáját kiemelő (alperesi) érv sem tulajdonít kellő súlyt a vertikális versenyhatásoknak. Az I-VI. rendű felperesek ettől függetlenül alppal állították, hogy a „péti áru péti árval nem versenyez” elv márkán belüli versenykorlátozásként értelmezhető, mert – függetlenül az árazás kérdésétől – mindenképpen azt fejezi ki, hogy ugyanaz az áru kevesebb értékesítési csatornán válik elérhetővé a végfelhasználók számára, ami pedig vertikális korlátozás. Az alperes e márkán belüli korlátozást valójában az egységes cél (importkorlátozás) eszközcsomópontjaként tételezte, és középpontba állítva az árazást – a stratégiai partnerek közötti árverseny hiányát, mint elérendő célt vette dominánsnak és horizontális korlátozásnak. Az alperes által megállapított komplex jogsértés egyes elemei tehát úgy állnak egymással cél-eszköz viszonyban (a határozat 1297. pontja szerint egymást kölcsönösen feltételezve), hogy maga a közös cél (az importkorlátozás és az ennek érdekében kidolgozott márkán belüli versenyt korlátozó elv) egyértelműen egy vertikális, nem fekete listás korlátozás. Emiatt azonban – nem vitatva, hogy a feltárt tényállás horizontális jogsértés (vevőfelosztás) megállapítására egyébként alkalmas – a határozat szerinti egységes jogsértés a VCSR-en alapuló értékelés, valamint a Tptv. 14.§-ának megfelelő piacmeghatározás nélkül nem megállapítható; e vonatkozásban a bíróság visszautal a [87] bekezdésre, és a bíróság az I-VI. rendű felperesek keresetlevelének 469-470., valamint a 473-478. pontjainak a lényegével is egyetértett, kivéve azzal, hogy a teljes viszonyrendszer csak vertikális keretben értelmezhető (471. pont).

[105] A tanúk a komplex jogsértés lényegi elemeire (átfogó terv, cél) egybehangzó és következetes vallomásokot nem tettek, ezért a határozat szerinti jogsértés bizonyítottnak ezek alapján sem tekinthető.

[106] Az egységes jogsértés folyamatosságának vizsgálata az előbbiek miatt nem bír kiemelt relevanciával, de a vonatkozó keresetrészek kimerítése végett – különös tekintettel arra, hogy

a felperesek a VII. rendű felperes és a Cargill esetében a 2009-2010. évi keretszerződések elévülését is állították – a bíróság visszautal arra, hogy a stratégiai keretszerződéseket kiegészítő szóbeli megállapodásokról tett tanúvallomásoknak – különösen vallomásának – nincs kétséget kizáró bizonyító ereje.

- [107] A továbbeladási minimum ár alatti értékesítés és az árplafon (Genezis magasabb végfelhasználói ára) tárgyában a bíróság elsődlegesen visszautal arra, hogy az árazás vertikális vonatkozásai miatt a VCSR-re vonatkoztatott indokolás azzal együtt is hiányos volt az ügy érdemére kihatóan, hogy a továbbeladási minimum ár tekintetében a határozat 1327. pontja utal a mentesülés kizártságára (a versenyár vonatkozásában külön nem, azonban a határozat belső logikáját nézve ennek az az oka, hogy az alperes a versenyárat is továbbeladási ármeghatározásnak tekintette). A bíróság a Kp. 86.§ (1) bekezdésére tekintettel elsőként abból a szempontból értékelte a vonatkozó keresetrészeket, hogy az alperes által feltárt tényállás alkalmas-e árak megállapítását kimondó bármiféle jogsértés megállapítására (függetlenül a jogsértés időbeli, alanyi és tárgyi kiterjedésének megalapozottságától vagy alaptalanságától).
- [108] A továbbeladási minimum ár és Genezis végfelhasználói árára vonatkozó irati bizonyítékokat a határozat 502., 503., 507.,510.,513.,517.,519.,520.,522.,526.,530.,533.,536.,538., 542., 545., 547., 550., 555., 560., 562., 565.,569., 573., 578., 583., 585., 587., 589., 593., 604., 606., 611., 613. és 614. pontjai alatt ismertetett iratok tartalmazzák, amelyekre esetenként a vonatkozó tanúvallomások és ügyfényilatkozatok ismertetésével az 504-505., 509., 512., 515., 518., 521., 525., 529., 532., 535., 537., 541., 546., 549., 553., 558., 561., 563-564., 567-568., 572., 577., 581., 584., 586., 588., 596., 599-603., 605., 610., 612. pontok tartalmazzák az értékeléseket. A bíróság a vevőfelosztáshoz hasonlóan arra a megállapításra jutott, hogy a fenti helyeken bemutatott (és a határozat 657-682. pontjaiban összefoglalt) irati bizonyítékoknak a tárgyi árrögzítést alátámasztó bizonyító ereje – néhány kivételtől eltekintve – magukból az iratoknak a tartalmából is megállapítható, ezért azokat a tanúvallomások és az ügyfényilatkozatok már nem, vagy csak kis mértékben befolyásolják. Az I. rendű felperes egyes kereseti érveit a bíróság az alábbiak szerint értékelte. A felperes általánosan helyesen állította, hogy a beszerzési ár alatti értékesítés nem racionális üzleti eljárás, így ennek tiltása sem észszerű; nem vitatott az sem, hogy az egyedi beszerzési árak és a kevert ár alkalmazása (szeznon kívül lehívott mennyiség szeznonban való értékesítése) a gyakorlatban is eredményezhetett beszerzési (átadói) ár alatti értékesítést, igaz az is, hogy a szállító árrögzítő megállapodás nélkül is képes hatni a végfelhasználói árakra, a Bige-csoportnak pedig közömbös, hogy ki adja el az áruit, ugyanakkor az irati bizonyítékok jelentős része mégis e megfontolásokkal ellentétes olyan magatartásokról tanúskodik, amelyek céljukban versenykorlátozóak. A felperesek tévesen állították, hogy az irati bizonyítékokból hiányzik a megállapodáshoz szükséges elfogadás, a határozat 1184. pontja alatt felhívott e-mailekre ott az alperes sem teljeskörű felsorolásként utalt. A bíróság – tekintve, hogy az elévülés az alábbiak szerint csak a VII. rendű felperes 2009-2010-es keretszerződését érintette – megállapítja, hogy a határozat 502. pontja (Cargill első keretszerződésének 3. pontja) önmagában is bizonyítéka a szerződő felek olyan megállapodásának, amely szerint a stratégiai partner a beszerzési (a szövegben: forgalmazói) ár alatt nem értékesít, ellenkező esetben nem kap forgalmazói visszatérítést. Az alperes okszerűen vetette el azt az értelmezést, amely szerint a szerződés kiemelt rendelkezése a kétszeres árkedvezmény kizárását jelentette arra az esetre, ha az átadói ár már kedvezményt tartalmazott. A szerződések szövegszerűen nem az utóbbit jelentik; a „forgalmazói ár alatti értékesítés” nem a stratégiai partner beszerzését, hanem a stratégiai partner általi értékesítést jelenti, ami a Cargill egyezségi nyilatkozatának is megfelel. Ugyanennek a keretszerződésnek a 3. pontja megállapodást tartalmaz arról is, hogy

az I. rendű felperes forgalmazói (átadói) árai fix összeggel alacsonyabbak a hivatalos végfelhasználói áraknál. Ezt meghaladóan a bíróság utal arra, hogy a határozat 513., 526., 545., 550, 569., 587., 604., 606., 611. pontjai alatt ismertetett e-mailek mindegyike továbbeladási árról szól, több esetben összszerszerűen meghatározott árral. Az, hogy egyes e-mailekben nem minimum ár, hanem továbbeladási ár szerepel, érdemben azért nem releváns, mert az összszerszerűen kijelölt árra vonatkozó közlések akkor is jogsértőek, ha az ár nem a beszerzési (átadói) árral azonos. A határozat 510. és 530. pontja alatti e-mailek valóban a versenyárhoz is kapcsolódó információszerzésről szólnak, azonban közvetve bizonyítják a minimumár alatti értékesítésben való megállapodást is; az 530. pont alatti e-mailben pl. nem csak az import, hanem a Genezissel való verseny melletti árlerontásról is szó van.

és vallomása nem ügödöntő, ugyanakkor e részben az irati bizonyítékoknak megfelelően állította a védett tanú I.-gyel is összhangban a továbbeladási minimumár (beszerzési ár alatti értékesítés tilalmának) igényét. A minimumárra vonatkozó megállapodás megszegése miatti szankciók hiánya nem lényeges, ha az célszerűt jogsértésként kerül értékelésre, mindazonáltal az érdekelt és a Bige-csoport viszonyának megromlását (ha nem is önmagában) a 2012. augusztus 31-i „üzleti titok” (határozat 526. pont) e-mail is előrevetíti. Az árak monitoringja önmagában nem versenykorlátozás, de a fenti e-mailek mindegyike más, mint egyszerű piackutatás; a levelek önmagukban, de a keletkezésüket feltételező racionális okok is azt fejezik ki, hogy a stratégiai partnerek és a Bige-csoport között létezett megállapodás a beszerzési (átadói) ár alatti továbbértékesítési korlátról. A 2014. december 9-i „NP Gold Mikrogranulátum” és a 2015. december 3-i „Mikrogranulátum” e-mailek (határozat 604. és 611. pontok) az AN műtrágyához képest speciális áruról szól, azonban a levelek egyértelműen a termék minimális továbbeladási árának meghatározásáról szólnak, ami akkor is árrögzítés, ha a termék a piacon még új (megjegyzendő, hogy a két levél keletkezése között eltelt közel egy év miatt a későbbinél a termék újdonsága már nem is lehet alapos hivatkozás). A bíróság ennek megfelelően az NPK műtrágya értékesíthetőségének korlátait és az ezzel összefüggő értékesítési akciókat sem tekintette elfogadható szempontnak akkor, amikor az irati bizonyítékok konkrétan árrögzítésről szólnak (határozat 555., 587., 606. pontok). A határozat 524. pontjában ismertetett e-mail szövege is egyértelmű, amelynek a releváns jelentéstartalma független attól, hogy a speciális árut az érdekelt rendelte-e avagy azt a Bige-csoport kívánta-e eladni az érdekelten keresztül; a lényeg az, hogy a Genezis üzletkötőinek az érdekelt végfelhasználói árát kellett egyeztetni (az árral kapcsolatban a kapcsolatot felvenni) az érdekelt üzletkötőivel, ami akkor is árrögzítés, ha a terméket a Genezis (is) értékesíti, hiszen ekkor a Genezis sem függetlenül képezi a végfelhasználói árát. A bíróság 2013-as naplóbejegyzését tekintve osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy a bejegyzés minimum továbbeladási árrögzítés nem bizonyít. A feljegyzésben szereplő adatokról tett ugyan nyilatkozatot, azonban arra figyelemmel, hogy ezek az adatok nagyon vázaltszerűek, a mértékegység az előtte feltüntetett árhoz képest nyilvánvalóan hibás (Ft/kg Ft/t helyett), és a naplóbejegyzést az érdekelt is csak az engedékenységi kérelmének benyújtását követően nyújtotta be, a naplóbejegyzés bizonyító erővel nem rendelkezik. Ez ugyanakkor a többi korabeli bizonyíték bizonyító erejét nem érinti.

[109] A Genezis végfelhasználói árát (árlafon) tekintve is alapos az a kereseti állítás, hogy az alperes megállapításai nem következetesek. Ennek azonban nem az árlafonra vonatkozó versenykorlátozó magatartás eo ipso bizonyítatlansága az oka, hanem a jogsértés időbeli és alanyi kereteinek megalapozatlan kiterjesztése, a határozattal megállapított jogsértés egységének és folyamatosságának téves jogi értékelése. Mindemellert a felperesek alaptalanul állították, hogy a Genezis végfelhasználói árával összefüggésben jogsértés megállapítására egyáltalán nem kerülhet sor. A kettős forgalmazási rendszerben a gyártó (mint gyártó és

együttal kereskedő) valóban könnyebben képes legyőzni árversenyben a viszonteladóit, ami nem érdeke; az sem vitás, hogy a kereskedelmi divízió fenntartásának költségei is vannak, a piaci transzparencia pedig lehetővé teszi a versenytárs árazási módszerének felismerését (hozzátéve, hogy máshol – a versenyárnál, a keresetlevél 276. pontjában – a felperesek a piac jellemzőjeként a közvetlen megkeresésen alapuló aktív értékesítést is hangsúlyozzák), azonban e megfontolások mellett sem jogszerű, ha a versenytársak (Genezis – stratégiai partner) árazási intervallumban megállapodva kívánnak ugyanazzal a termékkel versenyezni. Az irati bizonyítékok nem azt támasztják alá, hogy az 1500-2000 forint kedvezmény (marzs) csak egy cégen belüli – azaz a Bige csoporton belüli – marzs volt (vö. vallomása 13. kérdés). Ezt a 2013. március 19-i „Fwd: NPK 2013/2 árlista” kezdetű és a 2013. szeptember 16-i „Re:FW: Szerződés” tárgyú e-mailek szövege – egyik levél sem belső levelezés, és konkrétan tartalmazza a 2000 Ft/t különbséget a forgalmazói és végfelhasználói árak között – egyértelműen cáfolja. A Cargill 2009-2010-es keretszerződésének 3. pontját tekintve sem az a releváns, hogy a megállapodás az átadói árat a „hivatalos”, és nem az egyedi végfelhasználói árhoz képest szabályozta (megjegyzi a bíróság, hogy egyedi árakhoz viszonyítva általános kedvezmények kikötése nehezen is értelmezhető), hanem az a tény, hogy céljában a felek között létrejött egy megállapodás, ami a két fél árainak egymáshoz való viszonyát összecszerűen rendezte. A 2010-es naplóbejegyzéséből (határozat 507.), a benyújtásának körülményeitől (kiegészített engedékenységi kérelem) a és a közötti egyeztetés időpontja állapítható csak meg, de az ezt követő adat – figyelemmel az érdekelt megelőző eljárás kimeneteléhez fűződő érdekére, valamint arra, hogy a határozat 508. pontja nem tanúvallomás, hanem ügyfélnyilatkozat – nem alkalmas az érdekelt és a Genezis azonos végfelhasználói áron történő értékesítésének bizonyítására. Az I-VI. rendű felperesek alappal állították, hogy az érdekelt és a Bige-csoport relációjában – tekintetbe véve az engedékenységi kérelem fent ismertetett általános bizonyító erejét is – 2010. évre nincs releváns irati bizonyíték. A 2012. november 21-i „feljegyzés” tárgyú e-mailről ugyanakkor – bár abban kifejezett egyeztetésről nincs szó – a határozat 532. pontjában okszerű értékelés található, mert az „eladási árak” lerontása nyilvánvalóan a III. rendű felperes (Genezis) saját szempontjából viszonyítási árnak tekintett eladási árhoz képest (nem pedig ahhoz az érdekelt által alkalmazott egyedi végfelhasználói árhoz képest, amelyek iránt a felperesek saját nyilatkozatuk szerint egyébként nem érdeklődtek) ir az árlerontásról; az e-mail nem egy jogszerű ármonitoringot bizonyít, hanem annak vizsgálatát, hogy import hiányában miért tér el az érdekelt egy olyan eladási ártól, amiben valódi (Genezis – stratégiai partnerek közötti) verseny esetén a versenytársak jogszerűen nem állapodhatnak meg, kettős forgalmazás esetén sem. A Genezis átadói ár alatt alkalmazott végfelhasználói ára (a határozat 526. pontjához) a konkrét ügyben nem közgazdasági evidencia, mert a kettős forgalmazásból eredően – felperesek nyilatkozata szerint – sem az I. rendű felperesnek, sem a Genezisnek nem érdeke tönkre tenni a stratégiai partnereit, de a szóban forgó e-mailben idézett hangvétel sem a közgazdasági evidenciát (és ekként bármely versenytárs által tudott és elfogadott piaci magatartást) fejez ki; az e-mail nem szó szerint, hanem annak tartalma bizonyít megállapodást. A határozat 513. pontjához („Re: lombtrágya” e-mail) a felperesek azt adták elő, hogy a kifogás tárgya az érdekelt túlzó árazása, az áru érdekelt általi eladhatósága volt; az e-mail szövege a védett tanúk vallomásaitól függetlenül is az alperes megállapítását (határozat 515.) támasztja alá, mert a levélíró az érdekelttel akadozó együttműködést nem azért állítja, mert az érdekelt a finanszírozott árut biztosan túlárta, hanem azért, mert ez utóbbi árat az érdekelt nem mondta el, miközben a levél írója szerint ismert, hogy az érdekelt készpénzes ára a Genezis végfelhasználói árával egyezett.

[110] Jogellenes vevőfelosztás és árplafon párhuzamosan is fennállhat, azonban maga az árplafon a vevőfelosztásnak az eszköze nem lehet (másként: vevőfelosztást árplafon nem szolgálhat),

mert a versenyt nem az áremelkedésre, hanem az árcsökkenésre irányuló vagy ható piaci magatartás korlátozza. Ennek megfelelően az árplafon a Genezis és stratégiai partnerek közötti vevőfelosztásnak sem lehetett az eszköze, mert a vevőfelosztás a Genezis végfelhasználói áráról való megállapodás tételezése nélkül is megállapítható; az irati bizonyítékokkal alátámasztott – a készpénzes és finanszírozott fizetésen, a péti áru pétével nem versenyez, elsőbbség elvein stb. alapuló – vevőfelosztás így attól függetlenül bizonyított (de nem a határozattal megegyezően), hogy a Genezis végfelhasználói áráról (árplafon) létrejött-e bármilyen megállapodás. Egyes e-mailekben kétségtelenül együtt található ármeghatározást és a vevőfelosztást bizonyító tartalom, ebből azonban nem következik, hogy a jog szerint kétféle minőségű jogsértő magatartás csakis egymásra tekintettel, egymás eszközcselekményeként értelmezhető.

[111] A stratégiai partnerek közötti összehangolt magatartás az árplafonra tekintettel sem bizonyított, hiszen az árplafon ismerete alkalmatlan arra, hogy abból a többi stratégiai partner vevői megismerhetők legyenek; ezt meghaladóan a bíróság visszautal a [99] bekezdésben foglaltakra is.

[112] A bíróság az alperes által feltárt korabeli irati bizonyítékok alapján – ide nem értve 2010-es naplóbejegyzését – összességében megállapította, hogy a Genezis végfelhasználói áráról volt ugyan megállapodás a Bige-csoport és a stratégiai partnerek között, azonban nem a határozatban megállapított időintervallumban, és az árplafon a vevőfelosztásnak nem volt az eszköze.

[113] A versenyár vonatkozásában alapvetően arról kellett döntenie, hogy e fogalom a továbbeladási minimumár rögzítésnek egyik esete vagy az átadói (forgalmazói) ár módosítása volt-e. Az irati bizonyítékokat a határozat 689-690., 693., 696., 699., 704., 706., 709. (azonos a 347. alattival), 711., 714., 719., 722., 723., 727. (azonos a 467. alattival), 730., 733., 734. (azonos az 536. alattival), 736. (azonos a 470. alattival), 739. (azonos az 538. alattival), 743., 747-748., 751., 753., 756., 758., 761., 763., 768., 769., 771., 773. pontjai alatt ismertetett korabeli iratok tartalmazzák, amelyekre a kapcsolódó tanúvallomásokra és nyilatkozatokra is reflektálva a 692., 698., 701., 705., 708., 710., 713., 718., 721., 722., 726., 729., 732., 735., 738., 741-742., 746., 750., 755., 758., 760., 762., 767., 770., 772., 774. pontok alatt található az értékelések. A bíróság a határozatban ekként jelezte (és a határozat 816., 819. és 822. pontjaiban összefoglalt) irati bizonyítékok bizonyító erejét is az iratok tartalmából ítélte feltárhatóknak, az azokhoz kapcsolódó tanúvallomásoknak és ügyfélnyilatkozatok jelentősége nem volt ügödöntő. A 727. és a 736. alatti e-maileket a stratégiai partnerek közötti koordináció tárgykörében is bizonyítékként vette figyelembe az alperes, mely vonatkozásban a bíróság a [99] bekezdésre visszautal. A versenyárra vonatkozó egyes kereseti érveket az a bíróság az alábbiak szerint szintén abból a szempontból értékelte, hogy a felperesek magatartása a Tpv. 11.§-ára és az EUMSZ 101. cikkére tekintettel bizonyít-e bármilyen jogsértést.

[114] A bíróság előzetesen kiemeli, hogy maga a versenyár elnevezés azt jelenti, hogy az ár versenyhelyzetben releváns. A felperesek lényegesnek tartották annak hangsúlyozását, hogy e fogalom többretegű, és a Genezis belső versenyára önmagában nem lehet jogsértő. Utóbbival a bíróság is egyetértett, azonban a határozatban hivatkozott e-mailek nem a Genezis belső árazásáról szólnak. A stratégiai partner és a Bige-csoport (Genezis) alkalmazottai között keletkezett kommunikációban jogszerűen eleve fel sem merülhet a Bige-csoport belső versenyára, de a Bige-csoporton belül keletkezett levelek sem a csoporton belüli árazásról szólnak; az I-VI. rendű felperesek keresetlevelének F/10. alatti mellékletében kifejtettek a bíróság nem ítélte alaposnak és relevánsnak. A bíróság nem vitatja, hogy a Bige-csoport minden gyártó tagvállalkozása (különösen az I. rendű felperes) gyártóként és horizontálisan

csak az import áruval versenyezhetett, ezért számára a nem végfelhasználó vevőknek (a stratégiai partnereknek) az import végfelhasználói áránál magasabb forgalmazói (átadói) áron történt értékesítés esetén közvetlen üzleti érdeke volt az átadói ár utólagos kompenzációja, hiszen enélkül a stratégiai partnerek csak jelentős veszteséggel (beszerzési ár alatt) tudták volna értékesíteni a péti árut, aminek a kockázata a gyártó érdekeit nézve a kibocsátás volumenének szűküléséhez – így a többi import gyártóval szembeni versenyhátrányhoz – vezetett volna. Ebből a megközelítésből az I. felperes alappal állította, hogy a versenyár nem más, mint a péti áru versenyképességének növelését segítő eszköz, nem továbbeladási minimum ár. E felperesi megközelítés viszont azon alapul, hogy a kettős forgalmazás csak vertikális szabályrendszerben értelmezhető, melyet azonban a bíróság – visszautalva a [89] bekezdésre – nem fogadott el. A versenyárat az alperes – függetlenül attól, hogy az általa megállapított jogsértést megalapozó tényállás nem állapítható meg a felhasznált bizonyítékok alapján – jogszerűen vizsgálhatta abból a szempontból, hogy az mennyiben egyeztethető össze a Genezis és a stratégiai partnerek horizontális versenyviszonyára vonatkozó jogszabályi tilalommal. Az I-VI. rendű felperesek egymás közötti (leginkább a Genezisen belüli) – bármilyen értelemben is vett – versenyár önmagában nem (lett volna) jogsértő, az ügyben a versenyár – és különösen annak minimum továbbeladási árkénti minősítése – a Genezis és a stratégiai partnerek viszonylatában lényeges. A versenyár indokoltaságát és funkcióját bemutató szempontoknak (I-VI. rendű felperesek keresetlevele 279-289., 306-315.), az egyedi átadói árazásnak, a stratégiai partnerek értékesítését támogató kompenzáció létjogosultságának és működésének (átadói ár utólagos korrekciója az import termék árszintjéig), a versenyző (import) termék árszintjének ellenőrzéséhez fűződő felperesi érdeknek (gyanú, hogy az érdekelt a kompenzációval a felperesek kárára visszaél), továbbá az import elleni küzdelem jelentéstartalmának ugyanakkor az előbbiek szerint azért nincs ügydöntő jelentősége, mert e körülmények sem egyenként, sem együttvéve nem zárják ki a versenyár rendelkezésének a horizontális versenyviszonyokban való értékelését.

[115] Az alperes megállapítása szerint az adott import termék ára (a versenyző ár) és a versenyár azonos volt, melyet az érdekeltektől és a VII. rendű felperestől származó egyes versenyár megállapodásokra alapított. A felperesek nyomatékkal vitatták az azonosságot – elhatárolva a konkrét versenyárat és a versenyár szintjét, amik állításuk szerint legfeljebb eshetőlegesen egyezhettek –, és sérelmezték, hogy az alperes nem szerezte be az összes versenyár megállapodást. A horizontális, de a VCSR 4. cikkére figyelemmel vertikális relációban sem ügydöntő, hogy a versenyár és a versenyző ár azonos-e, mert a cél szerinti árrögzítés megállapításának – amit az alábbiak szerint az irati bizonyítékok a határozattól eltérően, de igazolnak – mindez nem feltétele, emiatt pedig a határozat 6.3.3. pontja alatt bemutatott tenderen alkalmazott versenyár és az ajánlattevők (Cargill, érdekelt) ajánlati árainak eltérése sem releváns. A Pp. 276.§ (5) bekezdése alapján a bíróság ennek megfelelően mellőzte az összes versenyár megállapodás beszerzésére irányuló bizonyítás elrendelését. A felperesek abban nem tévedtek, hogy a végfelhasználói ár és a versenyár eltérése esetén az előbbi nem azonos az utóbbival, azonban ebből nem az következik, hogy a versenyárról szóló megállapodás – akárcsak az átadói ár – nem lehet céljában versenykorlátozó árrögzítés. A versenyárral összefüggő célszerinti árrögzítés kimondhatóságának nem *conditio sine qua non*-ja, hogy a versenyár és a végfelhasználóknak számlázott ár azonos legyen. Az engedékenységi kérelem a versenyárral összefüggésben nem állított általános minimum árrögzítést, és a versenyáras elszámolás utólagos volt, azonban e körülményeknek ugyanúgy nincs ügydöntő jelentősége, miként annak sem, hogy a versenyár alkalmazása mennyiben igazol „általános” (azaz az átadói árhoz viszonyított) továbbeladási ármegkötést. A bíróság álláspontja szerint a versenyárat és a listaárat egy gondolati egységben tartalmazó korabeli irat (határozat 699. pont) egyértelműen alátámasztja az összefüggést az import hiánya és az import esetén megállapodott ár(szint) alkalmazása között. Annak vizsgálata azonban, hogy a

kétféle árképzés közül melyik bizonyítja a másikat, még egy komplex jogsértés védelme esetén is szükségtelen és lényegtelen. Az előbbiekből következően a versenyár alkalmazása akkor is cél szerinti árörögzítés, ha az ár nem maga a végfelhasználói ár, hanem egy (verseny)árszint, ami az egyedi végfelhasználói árra hatással lehet; ehhez nem feltétel, hogy az átdói ártól való eltérés korlátozására irányuló megállapodás bizonyított legyen (bár a fentiek szerint utóbbira – ha nem is az alperes által megállapított formában, de – vannak irati bizonyítékok). Indifferens ezáltal az országos versenyár minimum bevezetésének oka, valamint az is, hogy az országos minimum ellenére a stratégiai partner árazási szabadsága nem volt kizárt. Az I. rendű felperes szempontjából az, hogy a stratégiai partnerek felé esetenként azonos versenyár(szint) alkalmazására került sor, nem vitásan előnyös és alkalmas is lehetett a stratégiai partnerek közötti árverseny tompításához, azonban a határozat 727. pontja alatti e-mail ott idézett utolsó mondatrészét („nem engedhetjük meg, hogy a Kite és a Hőgyészi versenyezzen az árak tekintetében”) nézve önmagában (de a megelőző szövegrésszel együtt) sem okszerű, hogy a levéllel a III. rendű felperes mindössze egy (a felperesek szerint valójában evidens) gyártói érdeket kívánt a Cargill tudomására hozni.

- [116] A határozatnak a korabeli irati bizonyítékok értékeléséről szóló részeit – közöttük a Genezisnek a versenyár alkalmazásban betöltött aktív szerepét – a bíróság nem ismétli, az alábbi irati bizonyítékokat annak nyomatékával emeli ki, hogy a Genezis és a stratégiai partner között a versenyáras stratégiában való megállapodás – az egyes e-mailek szövegéből közvetlenül megállapíthatóan – a konkrét végfelhasználói áraktól és a versenyár számítás módszerétől (egyedi ár vagy árszint) függetlenül is cél szerinti továbbadási minimumár meghatározás. A határozat 699. pontja alatti e-mailben nem a „listaár” pontos jelentésének, hanem annak van jelentősége, hogy a versenyár és a listaár ugyanazt a minimális továbbadási árat jelentette (az „azaz” szóhasználat ezt fejezi ki), ami alá az érdekeltnek „nem volt indokolt mennie”; egy ilyen minimális árra vonatkozó megállapodás nélkül a levélben kért leválogatásnak nincs értelme. A határozat 727. pontjában ismertetett levél a stratégiai partnerek közötti koordinációt ugyan nem bizonyítja (különös tekintettel arra, hogy a „megyünk el együtt” nem azt jelenti, hogy az érdekelt, a VII. rendű felperes és III. rendű felperes hárman együtt, hanem azt, hogy a III. rendű felperes és az érdekelt is együtt, valamint a III. rendű felperes és a VII. rendű felperes is együtt), azonban azt igen, hogy a versenyár hiányában el nem fogadott árcsökkenés és az árcsökkenés el nem fogadása esetére meghatározott két konkrét minimumár(szint) alkalmas a versenytársak közötti továbbadási árminimumra irányuló árörögzítés bizonyítására (figyelembe véve azt is, hogy a III. rendű felperes csak kereskedő cég volt). A határozat 730. pontja alatti levél nem általában a (jelző nélküli) végfelhasználói áraktól, vagyis nem a minden stratégiai partner által szabadon kialakított végfelhasználói áraktól, hanem az „érvényes” végfelhasználói áraktól – amit a levélíró később „leszerződött áraknak” nevez – eltérő importárhoz köti a versenyárat. A „leszerződött ár” a levélben átadni kívánt ismeret alapján pedig maga az átdói ár, a stratégiai partner beszerzési ára. E levél szövege ily módon egyaránt alátámasztja a beszerzési ár mint továbbértékesítési minimum ár és a versenyár mint továbbértékesítési minimumár létezését, továbbá azt, hogy a levélben hivatkozott mindhárom stratégiai partnerrel ebben versenyjogi szempontból releváns megállapodás is létrejött. A határozat 747. pontban ismertetett levélben szövegszerűen szerepel a versenyár minimuma, valamint az is, hogy a stratégiai partnerek ezen ár alatti értékesítései nem hagyhatók jóvá, a 751. pont alatti, érdekeltnek címzett e-mailben pedig más megfogalmazásban, de tartalmában ugyanez. A bíróság hangsúlyozza, hogy a versenyár nem azért cél szerinti továbbadási minimumár meghatározás, mert a stratégiai partner a veszteségeit növelve ténylegesen nem értékesíthetett a versenyár alatt, hanem azért, mert a versenyár fogalmilag a versenyző (import) áru jelenlétéhez (magához a versenyhez) és az import árszintjéhez igazodott, és a megállapodás versenytársak között jött létre.

- [117] A Cargill és a Bige-csoport vonatkozásában elévülés annak ellenére nem állapítható meg, hogy a határozat szerinti egységes és folyamatos jogsértés nem bizonyított, mert a 2011. május 20-i „Cargill” e-mail a határozat 708. pontja alatt okszerűen indokolt módon – a tanúvallomásoktól függetlenül is – irati bizonyítéka a versenyár alkalmazásának, emiatt pedig a Cargill viszonylatnál a 2010. május és 2012. június között eltelt időben is van hiteles bizonyíték az árrögzítő versenykorlátozásra.
- [118] Összefoglalva a fentieket, a határozatban ismertetett korabeli irati bizonyítékok önmagukban, az okszerű alternatív magyarázat lehetőségét kizárva is alkalmasak a Genezis és az egyes stratégiai partnerek közötti vevőfelosztás, valamint az árrögzítés (árplafon és a versenyára is kiterjedő továbbeladási minimumár meghatározás) bizonyítására, a stratégiai partnerek közötti összehangolt vevőallokációt azonban sem az irati, sem más bizonyítási eszközök nem bizonyítják. A nem jogszerű értékelési keretekre visszavezetett tényállás tisztázási és indokolási hiányosság, az összehangolt magatartás és az átfogó terv bizonyíthatatlansága a határozattal megegyező egységes (komplex) jogsértés megalapozottságát kizárja, ezért a határozat rendelkező részében meghatározott (egyetlen) jogsértés időbeli (a folyamatosságot érintő) és alanyi vonatkozásainak – így annak, hogy mely vállalkozások között, mettől meddig, és pontosan milyen jogellenes versenykorlátozó magatartás áll(hato)tt fenn – a vizsgálata már nem lenne szükséges, azonban a keresetek irányára (különösen az általánosító alperesi jogalkalmazásra, valamint a II-VI. rendű felperesek jogsértéshez való viszonyára kiterjedő részekre) tekintettel a bíróság a következőket is megállapította. (A továbbiakban nem kerülnek már felperesenként visszahivatkozásra azok a fent ismertetett indokok, melyek miatt a határozat szerinti komplex jogsértés nem bizonyított.)
- [119] Az I-VI. rendű felperesek ugyan egy vállalkozáscsoportba tartoznak, azonban a közös versenyjogi felelősségük pusztán ezen a tényen nem alapulhat. Nem alapulhat a „péti áru péti áruval nem versenyez” elven sem (amit maga is csak a második meghallgatásán említett először, és azt is csak a Genezis árplafonjával összefüggésben). Az alperesnek minden egyes felperesnél külön bizonyítani kell a jogsértést, amihez a tények alanyi (ki állapodott meg kivel), tárgyi (miről állapodtak meg) és időbeli (mennyi időre szólt a megállapodás) megállapítása szükséges.
- [120] A II. rendű felperes esetében a határozat 8.6.6. pontjára tekintettel a bíróság megállapította, hogy a II. rendű felperes Genezis tagvállalkozás volt, azonban a Genezis és a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztásban való részvételére – kizárólag az érdekelt és a II. rendű felperes vonatkozásában – az egyetlen nyilatkozat az érdekelt kereskedelmi koordinátorától származott a 2012. november 21-i „Péti műtrágya rendező elve” tárgyú, érdekelten belüli e-mail (határozat 352. pont) értelmezésekor úgy, hogy magában az e-mailben a II. rendű felperesre nincs hivatkozás. Tekintve, hogy a II. rendű felperes 2010. második fele óta műtrágyaértékesítést az alperes megállapítása szerint (határozat 47. pont) sem végez, a szóban forgó e-mail pedig ezt követően keletkezett, ezért a határozat 355. pontjában ismertetett nyilatkozata a II. rendű felperes vevőfelosztásban való érintettségét nem bizonyítja (figyelemmel arra is, hogy a II. rendű felperes érintettségére más korabeli bizonyíték a helyszíni kutatások ellenére sem került elő). Az árrögzítés kapcsán pedig a határozat 507. pontjában értékelt 2010. augusztusi naplóbejegyzésnek (melyben a II. rendű felperes ügyvezetőjének családi neve szerepel) a bíróság bizonyító erőt a fenti [109] bekezdés szerint nem tulajdonított. Ebből következően a II. rendű felperes felelőssége az irati bizonyítékok közül csak az érdekelttel 2011-ben kötött (2015-ig hatályos), valamint a VII. rendű felperessel 2011. szeptember 7-én kötött (2016-ig hatályos) keretszerződések aláírása kapcsán merülhet

fel. E keretszerződéseknek azonban nem voltak a VCSR szerinti csoportmentesség lehetőségének vizsgálata nélkül megállapítható jogellenes versenykorlátozó rendelkezései, arra vonatkozó bizonyítékok pedig a határozat nem tartalmaz, hogy a II. rendű felperes a keretszerződésekhez kapcsolódó mely szóbeli egyeztetéseken (helyszín, idő) vett részt, és miről tárgyalt. A bíróság mindezek alapján megállapította, hogy a II. rendű felperes versenyjogi felelősségének megállapításához nem állnak rendelkezésre bizonyítékok, a II. rendű felperes vonatkozásában ezért a határozat megalapozatlan. A 2011. évi keretszerződésekhez viszonyított elévülésről a bíróság azért nem foglalt állást, mert e keretszerződések időbeli hatálya miatt az elévülést kizáró Tptv. 68.§ (2) bekezdésének alkalmazhatósága csak a keretszerződésben foglalt mennyiségi kikötést tartalmazó megállapodásoknak (amit az alperes a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozásának tekintett) a VCSR szerinti értékelése (releváns piac és hatás alapú vizsgálat) után dönthető el. A kereset abban is alapos, hogy a határozat indokolásából nem megállapítható, hogy a II. rendű felperes a terhére is megállapított jogsértés kezdő napján, 2009. július 1-jén mely vállalkozásokkal pontosan milyen versenykorlátozó megállapodás jött létre, különös tekintettel arra, hogy a releváns irati bizonyítékokban e dátum egyáltalán nem szerepel.

[121] A III. rendű felperes vonatkozásában is alapos a kereset, mert a keretszerződésekhez kapcsolódó szóbeli megállapodásokon a III. rendű felperesnek betudható magatartást tanúsító személy jelenlétére, e megállapodások III. rendű felperes általi megtárgyalására nincs bizonyíték. A Genezisnek a III. rendű felperes is tagja, és a II. rendű felpereshez hasonlóan szerződő fél a VII. rendű felperessel és az érdekelttel kötött 2011-es keretszerződésekben; ezek tekintetében a bíróság a II. rendű felperes felelősségénél adott indoklásra visszautal. A Cargill és a III. rendű felperes között létrejött keretszerződések közül a 2014. júliusi szerződés 3.d) pontja és a 2015. júliusban aláírt szerződés 1.3. pontja tartalmaz horizontális versenykorlátozó megállapodásokat, így ezek miatt a III. rendű felperes felelőssége megállapítható, továbbá a korabeli iratok között a 2012. augusztus 31-i (határozat 526. pont) az a legkorábbi e-mail (amit a 2012. novemberben, 2013 októberben és 2015 júliusban keletkezett levelek követnek), melyben a III. rendű felperes neve felmerül. A III. rendű felperes versenyjogi felelősségét ezért a rendelkezésre álló bizonyítékok és az alperes határozatának indokolása alapján 2012. előtti időre megállapítani okszerűen nem lehet; e körben kifejezetten a III. rendű felperesnek betudható jogellenes piaci magatartást az engedékenységi kérelem, az egyezségi nyilatkozat, a tanúvallomások és az ügyfélnyilatkozatok sem bizonyítanak. A kereset ugyanakkor – a II. rendű felpereshez hasonlóan – alapos abban is, hogy a jogsértés kezdő napjaként megjelölt 2009. július 1-jén történtekre tényállást az alperes nem állapított meg, a határozat emiatt mindenképpen megalapozatlan, és az indokolás lényeges körben hiányos. A bíróság ugyanakkor nem fogadta el, hogy a III. rendű felperes felelőssége eleve kizárt lenne amiatt, mert a Genezis felett a kereskedelmi felügyeletet az I. rendű felperes gyakorolta.

[122] A bíróság a IV. rendű felperes (nem Genezis tagvállalkozás) piaci magatartásáról is megállapította, hogy e felperes ugyan 2011-2015 között szerződő fél volt mindhárom stratégiai partnerrel kötött keretszerződésekben, azonban azok közül – ugyanúgy, mint a III. rendű felperes esetében – csak a Cargill 2014. és 2015. évi szerződésai tartalmaznak versenykorlátozó megállapodásokat. A IV. rendű felperesre ezen túl semmilyen korabeli irati bizonyíték nem utal, így versenyjogi felelősségét a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján 2010. július 1-jétől megállapítani nem lehet, az alperes határozata ezzel összefüggésben lényeges körben hiányos is.

- [123] A nem Genesis tag V. rendű felperes által aláírt keretszerződések közül a Cargill 2015. július 30-i szerződése az egyetlen, amelyben a VCSR-nek megfelelő vizsgálat nélkül is van versenykorlátozó tartalom, így emiatt az V. rendű versenyjogi felelőssége megállapítható. Az érdekeltektől 2011-ben aláírt szerződésnek nincs ugyan eo ipso jogsértő rendelkezése, azonban a 2011. március 16-i e-mail (határozat 510. pont) bizonyítja azt, hogy az V. rendű felperes árrögzítő megállapodásban részt vett. Az V. rendű felperes nevében eljáró személy szóbeli megállapodásokon való részvételére ugyanakkor a határozat ezt meghaladóan bizonyítékot és indokolást nem tartalmaz. Tekintve, hogy a 2011. március 16-i levél által bizonyított jogsértés és a 2015. július 30-i szerződéskötés között eltelt több mint 4 évre nincsen olyan releváns bizonyíték, ami alapján e két időpontot (is) felölelő időszakban az V. rendű felperes felelősségét egyetlen (egységes) jogsértés miatt meg lehetne állapítani, ezért az V. rendű felperes a 2011. évi jogsértés vonatkozásában az elévülésre [Tptv. 68.§ (1) bekezdés b) pont] is alappal hivatkozott.
- [124] A VI. rendű felperes keresete is alapos, mert rá nézve sem tartalmaz indokolást a határozat a szóbeli találkozók, vezetői értekezletek helye, ideje, témája tekintetében; ezekről konkrétumokat sem nyilatkozott; a 2014. július 2-i üzletkötői értekezleten elhangzottak a jegyzőkönyv szerint (határozat 304. pontja) kizárólag mennyiségi kikötésekről szóltak (mely vonatkozásban az alperes a mentesülés kérdését nem vizsgálta). A VI. rendű felperes által aláírt keretszerződések közül csak a Cargill 2014-2015. évi szerződéseiben vannak jogsértő rendelkezések, a korabeli iratok közül pedig a [] által 2014. december 9-én írt e-mail (határozat 604. pont) a legkorábbi, ami a VI. rendű felperes felelősségét megalapozza. Az ezt követő 2015. január 14-i, 2015. december 3-i, és a minden stratégiai partnernek 2016. első két hónapjában megküldött NPK árlistákról szóló e-mailek – függetlenül az érintett termékek jellegétől és forgalmától – a VI. rendű felperes felelősségének megállapítására szintén alkalmasak, azonban nem az alperes által meghatározott komplex jogsértésért és nem 2010. július 1-i kezdettel.
- [125] A VII. rendű felperes keresetének azokról a részeiről, amelyek az I-VI. rendű felperes keresetétől eltértek, a bíróság az alábbiak szerint foglalt állást.
- [126] A bíróság általánosan kiemeli, hogy a VII. rendű felperest az engedékenységi kérelem és az érdekeltektől nyilatkozatai egyáltalán nem említik, ezért e bizonyítási eszközökkel a VII. rendű felperes semmilyen piaci magatartása nem bizonyítható. Az egyezségi nyilatkozat bizonyító ereje pedig a [78] bekezdés szerint önmagában elégtelen.
- [127] A VII. rendű felperes a piaci helyzetét, a keretszerződéseivel és a 2015. évi tervezet megtagadásához vezető okokat, az I. rendű felperes kényszerítő, akarathajlító, szállítást megtagadó fellépését, valamint a releváns viszonyrendszer vertikálisát hangsúlyozva állította, hogy részéről semmilyen versenykorlátozó megállapodás nem jött létre. A bíróság – nem vitatva a VII. rendű felperes által ismertetett korabeli piaci környezetet és abban a VII. rendű felperes motivációit valamint annak eredőit (import növelése, a Bige-csoporttól a nehezebben értékesíthető komplex műtrágya nagymennyiségű beszerzése stb.) – megállapította, hogy a VII. rendű felperes és a Bige-csoport közötti megállapodás bizonyítását sem általában, sem a konkrét – alább értékelt – bizonyítékok ismeretében nem érinti, hogy a VII. rendű felperes a Bige-csoport üzletpolitikáját mennyiben tekinti akarathajlítóknak vagy egyoldalúnak, mert a perbeli jogvita tárgya egyrészt nem gazdasági erőfölénnyel visszaélés, másrészt a VII. rendű felperesnek még egy erőfölényben lévő vállalkozással sem kötelező kereskedelmi kapcsolatot létesíteni vagy fenntartani, ha az a számára semmilyen gazdasági előnnyel nem jár. A VII. rendű felperes piaci helyzetére és üzletpolitikájára tett tényállítások és a kifejezetten ezekre nézve teljesített bizonyítás ezért túlnyomó részben irreleváns, a VII.

rendű felperes versenykorlátozó megállapodásban való részvételét a bíróság nem elsődlegesen a Bige-csoport üzleti stratégiájából és nem is a 2009. és 2011. évi keretszerződések közötti eltérés okaiból kiindulva vizsgálta.

- [128] A VII. rendű felperes importkorlátozó megállapodásban való részvétele ennek ellenére nem bizonyított, mert ilyen jogsértés csak vertikális lehet, annak megállapításához azonban a VCSR szerinti – különösen a de minimis mentesülés – feltételek vizsgálata (ahhoz pedig a pontos piacmeghatározás) is szükséges. A 2014. július 2-i üzletkötői értekezlet jegyzőkönyvének 7. pontja (határozat 304. pont) VII. rendű felperesre vonatkozathatósága emiatt irreleváns, és mivel az alperes által az importkorlátozás eszközeként azonosított vertikális magatartások cél szerinti jogsértésként nem szankcionálhatók, nincs ügydöntő jelentősége annak sem, hogy a megelőző eljárásban beszerzett szóbeli nyilatkozatok a VII. rendű felperes (és egyébként bármely eljárás alá vont vállalkozás) vonatkozásában alkalmasak-e bármilyen importkorlátozó célú megállapodás bizonyítására. A VII. rendű felperes keresetlevelének 320-374. bekezdései alatt kifejtetteknek ezért (tanú és ügyfélnyilatkozatok, tényleges piaci magatartás) ugyanúgy nincs jelentősége, mint a határozat azon részeinek, amelyekben az alperes az importkorlátozó célú jogsértést szóbeli bizonyítékokkal (is) indokolja.
- [129] A továbbeladási árak meghatározása tekintetében a VII. rendű felperes – a saját tényleges továbbértékesítési és beszerzési árának összehasonlítása mellett is azt alaptalanul állította, hogy a 2010 első félévéig érvényben volt keretszerződésének 3. pontja nem tartalmazott jogsértő árrögzítést (keresetlevelél 386-405. pontok), valamint azt is, hogy e szerződéses kikötés az I. rendű felperes egyoldalú intézkedése volt, az elévüléssel ugyanakkor megalapozottan érvelt a [lentebb indokolt 143] bekezdés szerint.
- [130] A VII. rendű felperes a saját továbbeladási árainak kimutatásával a megelőző eljárásban és a perben is vitatta, hogy létezett a Genezis végfelhasználói árához kötött árplafon. E körülmény a vertikális versenykorlátozás alóli mentesülés körében lehet ugyan lényeges szempont, de csak az alperes által el nem végezt hatás alapú piacmeghatározás részeként. A közigazgatási jogvita keretein belül e vizsgálat nem végezhető el, így a bíróság a VII. rendű felperes tényleges árainak értékelését megelőzte. Az árplafon és a cél szerinti horizontális árrögzítés kapcsolatát tekintve ugyanakkor a tényleges áraknak nincs ügydöntő jelentősége, mert versenytársak között a célszerinti árrögzítés nem mentesülő versenykorlátozás.
- [131] A határozat 533. pontja alatti e-mail alkalmas annak bizonyítására, hogy a VII. rendű felperessel az I. rendű felperes olyankor is, amikor nem volt versenyár, kijánlott árat határozott meg. A VII. rendű felperes nem vitásan a Bige-csoporttól beszerzett NPK áru tekintetében a Genezis versenytársa, ezért horizontális árrögzítésként az is versenykorlátozás, ha a VII. rendű felperes az I. rendű felperestől kapott árlistákból – állítása szerint – csak a saját beszerzési árait kalkulálta. A VII. rendű felperes olyan bizonyítékot nem jelölt meg, amellyel a szóban forgó árlisták fogadásától elhatárolódott, az e-mail ezért – ha nem is a határozatban megállapított, de – célszerinti árrögzítést megalapozó jogsértés bizonyítására alkalmas közvetett bizonyíték.
- [132] A határozat 547. pontjában szereplő e-mailben a Genezis üzletkötője a VII. rendű felperesnek az NPK konkrét végfelhasználói árat és a beszerzési (átadó) árat is konkrétan megadta, ami a cél szerinti árrögzítés megállapítására szintén alkalmas irati bizonyíték, függetlenül attól, hogy az üzenetnek mi volt az előzménye.
- [133] A határozat 551. pontja alatti e-mail szövegszerűen továbbeladási árrögzítésről nem szól, de mert a levél a VII. rendű felperes beszerzési (átadó) árat „értelemszerűen” és konkrét összegben köti a Genezis végfelhasználói árához, alkalmas a versenytársak közötti cél szerinti árrögzítés megállapítására. A levél ugyanakkor önmagában továbbeladási minimum ár

- bizonyítására nem alkalmas, mert a szövegnek erre vonatkozatható tartalma nincs; a határozat 554. pontja ezért kifejezetten a levélre vonatkoztatva téves következtetést tartalmaz.
- [134] A határozat 587. pontja alatti e-mail és az abban olvasható „... ezeken az árakon lehet az NPK műtrágyára szerződést kötni” kifejezés – a levél mellékletére, és annak elnevezésére különös tekintettel – nem beszerzési, hanem továbbértékesítési árakról szól. Az e-mail ily módon alkalmas továbbeladási árra vonatkozó árrögzítő megállapodás bizonyítására, mely tekintetben nincs érdemi jelentősége annak, hogy csak az üzenet mellékletben szerepel a „minimum” kifejezés. A mellékletben közölt árak mindemellett azért sem lehettek az I. rendű felperesnek olyan minimum árai (sem a forgalmazói, sem a végfelhasználói), amelyek mindössze a VII. rendű felperes beszerzési árainak kalkulációjához keltek, mert minimum – azaz változó – árból pontos beszerzési ár nem kalkulálható. Az továbbá, hogy az I. rendű felperesnek – még kettős forgalmazóként is – miért szükséges bármilyen saját minimum árat közölni a versenytársal, okszerűen szintén nem magyarázható.
- [135] Az előbbieket a határozat 613. és 614. pontjaiban ismertetett 2016. január-februári e-mailekre is megfelelően vonatkoznak; azokban a levelek törzsszövegéhez képest a mellékletekben található listák elnevezésének van jelentősége.
- [136] A határozat 611. pontján alatti e-mailt a bíróság a 2014. december 9-i, tartalmában azonos tárgyú levéllel azonosan értékelte, visszautalva a [108] bekezdésre. Tény, hogy a 2014. decemberi levelet az Agrimpex kapta, azonban a VII. rendű felperesnek arra nincs keresetességi joga, hogy az Agrimpex tekintetében az eljárás megszüntetésének jogszerűségét vitassa.
- [137] A fentiek alapján a határozat 533. és 551. pontjaiban hivatkozott e-mailek továbbeladási árrögzítést önmagukban nem bizonyítanak, azonban a 2013. január, 2014. február, 2015. december és 2016. január-február hónapokban keletkezett iratok igen. A bíróság relevancia hiányában nem vizsgálta a VII. rendű felperes keresetlevelének F/6. mellékletét képező árlistákat, mert annak eldöntéséhez, hogy az alperes által beszerzett bizonyítékok között vannak-e a VII. rendű felperes vonatkozásában továbbeladási minimumár meghatározás – mint versenytársak közötti céljában versenykorlátozó megállapodás – bizonyítására alkalmas bizonyítékok, az irati bizonyítékok alapján eldönthető volt.
- [138] A határozat szerint megállapított szóbeli kiegészítő versenykorlátozó megállapodások bizonyítottságát vitatva a VII. rendű felperes alappal állította, hogy az engedékenységi kérelem nem releváns, konkrétumot a VII. rendű felperesről nem mondott, az árplafonról való megállapodást állította, de az erről való megállapodás körülményeiről ismerete nem volt, a határozat 646. pontja alatt kiemelt, a továbbeladási minimumárra is kiterjedő állítást pedig csak a negyedik meghallgatáson mondta azt követően, hogy a vizsgáló a tanút a korábbi vallomásainak ellentmondásaival szembesítette. szintén nem voltak közvetlen ismeretei, az árplafont a Bige-csoporton belüli gyakorlatként hivatkozta, a védett tanú I. a VII. rendű felperesre nem nyilatkozott, a védett tanú II. a stratégiai partnerekkel nem foglalkozott, a védett tanú III. pedig továbbeladási árrögzítésről nem nyilatkozott; és a beszerzési ár alatti értékesítési tilalomról nem tudtak, ahogyan sem.
- [139] A versenyár mint továbbeladási minimumár és mint célszerű árrögzítés szempontjából a bíróság – az I. rendű felperes keresetének értékelésére is utalva – megállapította, hogy a versenyár jelentésének (marketing szlogen/beszerzési árkompenzáció import esetén), az annak alkalmazásáról való tudomásszerzés kezdetének, az importkorlátozásban való érdektelenségének, továbbá a VII. rendű felperes tényleges továbbeladási árainak (keresetlevél F/7. mellékletek) sincs kiemelt jelentősége. A versenyár – közvetlenül a korabeli iratokból megállapíthatóan – a továbbeladási ár minimumának rögzítésére irányuló olyan cél szerinti megállapodás volt a versenytársak között, ami – attól függetlenül is, hogy az érdekelt

nyilatkozatai a VII. rendű felperesre nem vonatkoznak – a Bige-csoport és a VII. rendű felperes között is nem vitásan létrejött. A VII. rendű felperes által hivatkozott e-mailek közül a határozat 727. és 730. pontjai alatt ismertetettek a bíróság fentebb már értékelte. A 719. és 733-734. alatti e-mailek a VII. rendű felperes érintettségét a versenyáras rendszerben közvetlenül bizonyítják, a bíróság továbbá a határozat 768-769. pontjaiban szereplő e-mailekből levont alperesi következtetésekkel (határozat 770. pont) is egyetértett, azokra ismétlés nélkül visszautal. Tekintettel arra, hogy a versenyár alkalmazását rendre irati bizonyítékok (versenyár megállapodások) kísérték, a VII. rendű felperes keresete – a határozat 1238. pontját vitatva – alapos volt annyiban, hogy mivel a 2017. december 11-i adatszolgáltatás nem arról szólt, hogy a versenyár alkalmazásáról már 2011-ben megállapodott, továbbá mert az engedékenységi nyilatkozat és a határozat 702. és 704. pontjaiban ismertetett (2011-ben íródott) e-mailek a VII. rendű felperesre semmilyen konkrétumot nem tartalmaznak, ezért a VII. rendű felperes felelőssége a versenyárral összefüggésben legkorábban 2012. novemberől állapítható meg, amin érdemben

vallomásai sem változnak. A VII. rendű felperes az alperes eseti döntéseit citálva azonban tévesen hivatkozott az árrögzítés miatti felelősségének kizárására (keresetlevél 580-595.) egyrészt azért, mert az érvelés a tisztán vertikális viszonyon alapul, másrészt pedig azért is, mert a hivatkozott döntéseknek a jogvitában nincs kötőereje. A versenyár működésének VII. rendű felperes általi ismerete nem volt lényeges a fentiekből eredően, ezért a bíróság a VII. rendű felperes által indítványozott tanú meghallgatások elrendelését a Pp. 276.§ (5) bekezdése alapján mellőzte.

- [140] A VII. rendű felperes által kötött stratégiai keretszerződéseknek vevőfelosztásról szóló rendelkezései nem voltak, ilyen tartalma a 2011-es szerződés 2. pontjának sem volt. Emellett más korabeli (e-mail, napló) és irati bizonyítékok (engedékenységi kérelem, egyezségi nyilatkozat) sem tartalmaztak a VII. rendű felperes és a Genezis között létrejött bármilyen formájú (finanszírozás módja, meglévő vevőkör, elsőbbség) vevőfelosztást; a határozat 437. pontjában ismertetett 2014. februári e-mail erre önmagában nem alkalmas. Az irati bizonyítékok hiánya általában és önmagában nem akadály a kartell jogsértés megállapításának, azonban jelen ügyben az irati bizonyíték hiánya a jogsértés alperes által megállapított jellemzőire (hosszú időn át, elvek alapján működő összetett jogsértésrendszer), valamint arra figyelemmel, hogy több évre visszamenően számos irati bizonyíték helyszíni kutatással elérhető volt, a bíróság – utalva a [79] bekezdésre – az alperes által megállapított versenykorlátozásban részt vevő vállalkozásokra vonatkozó konkrét irati bizonyíték hiányát is relevánsnak tekintette. A VII. rendű felperesnek e vevőfelosztásban betöltött szerepére koherens és egyértelmű tanúvallomás sem volt. A VII. rendű felperes tekintetében vevőfelosztásban való megállapodás bizonyítására nem alkalmas; a finanszírozás alapú elhatárolásról először a második meghallgatásán nyilatkozik vizsgálói kérdésre általánosan, majd a harmadik meghallgatáson kérdésre a VII. rendű felperesről konkrétumot nem mond; állította, hogy az „alapelveket” ő vagy „érvényesítette” a VII. rendű felperessel is, de a vallomásból nem derül ki, hogy ez hogyan (hol, mikor, kinek a jelenlétében) történt; a VII. rendű felperes esetében vevőfelosztásra nem emlékezett. A negyedik meghallgatásán (166. irat 10-13. kérdések) tesz még állításokat a VII. rendű felperesről – így konkrétum nélkül olyan találkozórol is, amelyen maga nem vett részt –, de ezeket is sok pontosítás és bizonytalanság jellemzi. – akinek a vallomása alapvetően a Bige-csoporton belüli eljárásról szól – és a védett tanú I. sem tették a VII. rendű felperesre konkretizált tényeket vevőfelosztásról, a védett tanú II. ilyet kifejezetten tagadott, a védett tanú III. pedig általában, de a VII. rendű felperes keresetlevelének 665. pontja szerinti ellentmondásokkal tett vallomást, melyben a VII. rendű

felperest konkrétan nem említette. pedig a VII. rendű felperes vevőkörét támadó vállalkozásokról szerzett információ forrásaként a saját vevőit (nem pedig a Bige-csoport tagjait) jelölte meg. Mindezek alapján a VII. rendű felperes és a Genezés közötti vevőfelosztásról sem irati, sem koherens tanúvallomás nem áll rendelkezésre, ezért a VII. rendű felperes terhére vevőfelosztás miatt – értve ez alatt a vevőfelosztás alperes által meghatározott minden formáját – jogsértést megállapítani nem lehet.

- [141] A stratégiai partnerek közötti összehangolt magatartás a fenti [99] bekezdés szerint szintén nem bizonyított, ilyen jogsértésnek a VII. rendű felperes sem volt részese. A VII. rendű felperesre vonatkoztatva a bíróság kiemeli, hogy az engedékenységi kérelem ugyan a VII. rendű felperesre nem releváns, de még az érdekelt is cáfolta a stratégiai partnerek közötti vevőfelosztást; az érdekelt 2012. november 12-i e-mailje versenyt bizonyít és az e-mail kapcsán is csak feltételezésként tesz állítást a Bige-csoport koordinatív szerepére (megjegyzi a bíróság, hogy a stratégiai partnerek közötti összehangolt magatartást még e feltételezés tényként való állítása sem bizonyítaná önmagában), a 2012. november 15-i e-mail a Cargillnak szolt és csak versenyárat bizonyít, pedig az első meghallgatásán következetesen tagadta a stratégiai partnerek közötti koordinációt, ezért a vallomásának ezzel ellentétes tartalmú bármely későbbi részéhez bizonyító erő nem járul. is tagadta a jogellenes összehangolt magatartást, és ilyenről a védett tanú III. sem tudott, a védett tanú I. pedig csak valószínűségről beszélt. a VII. rendű felperesre vonatkozatható nyilatkozatot nem tett, pedig eleve csak a saját működési területéről (ami a VII. rendű felperesétől földrajzilag is távol van) tudott nyilatkozni. Mindezek alapján a VII. rendű felperesre nézve sincs releváns bizonyíték arra, hogy az érdekelttel és/vagy a Cargill-lal a vevőallokáció érdekében jogellenes összehangolt magatartást tanúsított volna. A VII. rendű felperes ugyan sikerrel bizonyította, hogy a vevőinek fluktuációja a gyakorlatban is magas volt, e bizonyításnak ugyanakkor ügydöntő jelentősége nem volt, mert a terhére megállapított vevőfelosztás és összehangolt magatartás bizonyítatlansága enélkül is megállapítható volt.
- [142] Az, hogy a határozat szerinti jogsértés a VII. rendű felperes esetében sem volt sem egységes, sem folyamatos, a VII. rendű felperes keresetének fenti elbírálásából egyenesen következik, de a bíróság visszautal azokra az indokokra is, amelyek miatt a határozat szerinti jogsértés megalapozatlan (értékelési keretek hibája, átfogó terv, egységes cél és a folyamatosság feltételének hiánya).
- [143] Mivel a VII. rendű felperes nem volt részese a határozatban megállapított egységes és folyamatos jogsértésnek, ezért a 2009/2010-es szerződések elévülését a bíróság megállapította a Tptv. 67.§ (4) bekezdése alapján. vallomása ugyanis – a tanú vallomását kísérő lényeges ellentmondások miatt – nem bizonyítja, hogy a 2010-ben megszűnt és az új szerződéses kapcsolatok (2011. szeptember) között eltelt másfél év alatt bármilyen jogellenes kapcsolat lett volna a VII. rendű felperes és a Bige-csoport között, az pedig, hogy a Bige-csoport a VII. rendű felperest ebben az időszakban is stratégiai partnernek tekintette, bizonyított kiegészítő szóbeli megállapodás hiányában irreleváns; a VII. rendű felperes keresetlevelének 825-829. bekezdései alaposak.
- [144] Az Agrimpex és az RWA vállalkozásokra hozott eljárást megszüntető döntésből kiindulva a VII. rendű felperes alaptalanul állította az egyenlő elbánás tilalmának megsértését, mert az eljárást megszüntető döntés tekintetében a VII. rendű felperesnek keresetelési joga nincs (ezáltal a keresetlevelének 854-888. pontjai is lényegtelenek), másrészt pedig – függetlenül attól, hogy a határozat szerinti jogsértés a VII. rendű felperes vonatkozásában nem bizonyított

– a két említett vállalkozás és a VII. rendű felperes tekintetében rendelkezésre álló (különösen a korabeli) bizonyítékok száma és tartalma sem azonos; azonosságot maga a VII. rendű felperes sem állított. Az viszont, hogy a hatóság éppen a részben különböző bizonyítékokat tartja az ügyben lényegesnek, önmagban akkor sem sérti az egyenlő elbánás követelményét, ha (a részben azonos és részben különböző) bizonyítékokat egyébként jogszabálysértően értékeli. Az egyenlő elbánás követelménynek megsértéséhez szükséges összehasonlítható helyzetet a mennyiségi és minőségi szempontból is részben különböző bizonyítékok téves értékelése nem alapozza meg. A VII. rendű felperes magát a Cargill-lal és az érdekelttel összehasonlítva alaptalanul állította a diszkriminatív jogalkalmazást is, mert a VII. rendű felperes terhére megállapított egységes és folyamatos jogsértés bizonyítatlansága nem önmagában a bizonyítékok „nagyságrendjétől” és nem is a stratégiai partnerek működési területétől függött. A VII. rendű felperes azt helytállóan állította, hogy az egyezségi eljárásban való részvétellel felhívást követően a Tptv. 73/A. § (2) bekezdése szerinti meghallgatásra már nem került sor, azonban az egyezségi eljárás célja az eljárás gyors és eredményes befejezése (Tptv. 73/A. § (1) bekezdése), és mivel a VII. rendű felperes az egyezségi eljárásban való részvétel lehetőségéről szóló végzés közlése előtt már megismert előzetes álláspontot részletesen vitatta, az alperes a meghallgatást az ügy érdemére ki nem ható jogszabálysértéssel mellőzte. Azt, hogy a Cargill egyezségi nyilatkozatára tekintettel az alperes az eljárás befejezése érdekében a Tptv. 73/A. § (1) bekezdése szerinti feltételeket – célszerűségi alapon – miért tekintette megvalósultnak, az alperes diszkrecionális döntése, amivel összefüggésben a VII. rendű felperes hátrányos megkülönböztetése nem értelmezhető.

[145] A bírságkiszabásra vonatkozó keresetrészek elbírálását a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően mellőzte a bíróság, mert a bírságkiszabás az annak ténybeli alapját adó versenykorlátozó magatartás bizonyítatlansága esetén szükségszerűen, az erre vonatkozó önálló vitások elbírálása nélkül is megalapozatlan, ezért jogszabálysértő.

[146] Az érdekelt tartalmában az alperes ténybeli és jogi álláspontjaival egyező nyilatkozatokat tett, azok részletes értékelését – az érdekelt eljárásjogi helyzetére is tekintettel – a bíróság mellőzte. Az érdekelt alappal állította, hogy a felpereseknek nincs keresetösségi joguk annak vitására, hogy az alperes az engedékenységi kérelmet elfogadta, továbbá azt is, hogy a Big-csoport (a Genesis) és az érdekelt között ügynöki jogviszony nem volt. Az egyes korabeli iratok bizonyító erejéről az érdekelt is túlnyomó részben a határozattal megegyező, okszerű nyilatkozatokat tett, ugyanakkor alaptalanul állította, hogy a határozattal megállapított egységes jogsértést alkotó, a határozat rendelkező részében nevesített megállapodások (magatartási elemek) külön-külön vitása a határozat jogszerűségére kihatással nem lehet.

[147] A per során megtett és fent el nem bírált indítványokról, eljárásjogi vitásokról a bíróság az alábbiakat állapította meg.

[148] Annak a ténynek, hogy az érdekelt vállalkozáscsoportjának más tagja, megbízottja értékesített-e péti terméket, kiemelt jelentősége nem volt, mert a célszerinti versenykorlátozás – értelemszerűen csak a vizsgált vállalkozások relációjában – a vállalkozáscsoport minden tagjára kiterjedő vizsgálat nélkül is megállapítható (a II-VI. rendű felperesek keresetei is túlnyomó részben azért voltak alaposak, mert a vállalkozáscsoport egyik tagjára bizonyított piaci magatartás nem feltétlenül bizonyított a másik tag tekintetében is). Az alperes a tényállás tisztázási kötelezettségét az érdekelt vállalkozáscsoportjára kiterjedő vizsgálatok elmaradása miatt nem (nem azzal összefüggésben) sértette meg. A felpereseknek arra pedig a jelen perben nincs keresetösségi joguk, hogy az alperes által eljárás alá nem vont vállalkozások versenyjogi felelősségét vitassák; a III. rendű felperes így a bizonyítási szükséghelyzetre is relevancia nélkül hivatkozott.

- [149] A közigazgatási jogvita tárgyává tett határozat megalapozottsága a megelőző eljárásban beszerzett, de az érdemi döntésben nem hivatkozott bizonyítékkal – ideértve azt is, amikor valamely iratnak csak az egy része szerepel a határozatban – nem bizonyítható, mert a határozat indokolása perbeli nyilatkozattal nem kiegészíthető, és ugyanez igaz a határozatban hivatkozott bizonyítékkal bizonyított tényről különböző tény vonatkozásában is. A VII. rendű felperes ezért alappal állította, hogy az alperes 2023. április 20-án kelt beadványának 63., 74., 87., 113., 129., 145-146. pontjaiban ismertetett e-mailek, illetve részletek a határozat jogszerűségének megítéléséhez figyelembe nem vehetők, mert azokra az alperes a határozatában nem, illetve (a 87. pont tekintetében) nem a perbeli nyilatkozattal állított tény bizonyítandóként hivatkozott.
- [150] Az I-VI. rendű felperesek a Kp. 78.§ (4) bekezdését ugyan nem sértették azzal, hogy vallomásának hitelességét megkérdőjelezve a perben hivatkoztak csak először egy büntető ügyben hozott, általuk a megelőző eljárásban nem ismert ítéletre. Az ítéletnek azonban a jelen perben bizonyítani kívánt tény szempontjából jelentősége nem volt, mert a perbírósgot a Kp. 85.§ (7) bekezdése értelmében büntetőbírósg döntése csak a bűnösség kérdésében köti akkor, ha jögerősen elbírált bűncselekmény következményeiről kell közigazgatási perben határozni.
- [151] Az I-VI. rendű felperesek ugyanakkor a Kp. 78.§ (4) bekezdésével ellentétesen nyújtották be a 2024. április 8-i keltezésű beadvány mellékleteit (F/1-5.), mert ezek a – vevők felé alkalmazott konkrét árat tartalmazó iratok – a megelőző eljárásban is benyújthatók lettek volna. A Kp. 78.§ (4) bekezdésében meghatározott korlát nem attól függ, hogy a felperes vitatja-e az alperes a tényállás tisztázási kötelezettségének teljesítését, hanem attól, hogy a megelőző eljárásban be nem nyújtott bizonyíték és az ügy tárgya között volt-e kapcsolat, és attól, hogy a bizonyíték benyújtásának volt-e akadálya. A szóban forgó mellékletek és az ügy tárgya között a kapcsolat a felperesek perbeli érvelése szerint már a versenyfelügyeleti eljárásban is megvolt, és az iratokkal is rendelkeztek.
- [152] A bíróság végül megállapította, hogy a határozat egyáltalán nem utal arra, hogy az érdekelt 2011. évi stratégiai keretszerződésének (korrektúrázott) tervezete a VII. rendű felperesnek bármilyen módon megküldésre került, de még arra sem, hogy ilyen tervezetet a VII. rendű felperes megismert vagy akár megismerhetett. Az alperes e körben tett állítása a [149] bekezdés szerinti indokolással irreleváns.
- [153] A bíróság összefoglalva megállapította, hogy a keresetek több szempontból alaposak voltak.
- [154] A bíróság egyrészt nem fogadta el jogszerűnek azt az alperes (és tartalmában az érdekelt által) is képviselt álláspontot, amely szerint a határozattal megállapított – egyszerre vertikális és horizontális, egységes és folyamatos célszerinti – jogsértés természete miatt eleve kizárt a csoportmentesség (VCSR) feltételeinek vizsgálata. Ennek alapvető oka, hogy a határozat rendelkező részében nevesített egyik magatartási elem – a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozása – teljes egészében olyan vertikális, a csoportmentesség hatálya alól ki nem vont korlátozás, aminek (ti. a csoportmentességnek) a részletes piacmeghatározáson alapuló megerősítése vagy kizárása nélkül az egységes jogsértés a határozat szerinti tartalommal nem állapítható meg. Az egységes jogsértést ez esetben a célszerinti jogsértésre hivatkozás nem alopozza meg, a tényállás pedig a piacmeghatározás vonatkozásában lényeges körben feltáratlan.
- [155] Az alperes a határozatában megállapított egységes jogsértés célját és az átfogó tervet szintén nem bizonyította kétséget kizáróan.
- [156] Alaposak a keresetek abban is, hogy több irati és szóbeli bizonyíték bizonyító ereje nem alkalmas egyes bizonyítandó tények – különösen a stratégiai keretszerződéseket kiegészítő szóbeli megállapodások – kétséget kizáró bizonyításához, a stratégiai partnerek közötti összehangolt magatartás megállapításához.

- [157] A keresetek nem voltak ugyanakkor alaposak abban, hogy a megelőző eljárásban az ügy érdemére kihatóan a Ket. alapelveiben, nemzetközi jogforrásokban (EJEE), valamint az Alaptörvényben biztosított – különösen a tisztességes eljárásra vonatkozó – eljárási garanciák sérültek, és abban sem, hogy egyes bizonyítékokat eleve fel sem lehetett használni. Az ügyintézési határidő túlhaladása miatt az ügy érdemére kiható szabálysértés szintén nem történt.
- [158] A keresetek nem voltak alaposak abban sem, hogy az ügy a kettős forgalmazás miatt kizárólag vertikális versenyviszonyként értékelhető, és abban sem, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok semmilyen versenykorlátozó megállapodás bizonyítására nem alkalmasak. Ennek megfelelően a bíróság a Kp. 86.§ (1) bekezdésére tekintettel megállapította, hogy számos korabeli irati bizonyíték alkalmas vevőfelosztás (kivéve a VII. rendű felperes érintettségét), továbbá az eladási árak meghatározására irányuló célszerű versenykorlátozás megállapítására. E jogsértések kezdete és vége a korabeli bizonyítékok keletkezésének ideje és a jogsértő keretszerződés(részek) szerződésben meghatározott időbeli hatálya alapján, a jogsértések alanyai (a jogsértő megállapodásban részt vevők) pedig kizárólag a bizonyítékkal konkrétan érintett vállalkozások vonatkozásában állapítható meg.
- [159] A bíróság végleges tényállást és jogi minősítést nem állapíthatott meg, mert egyrészt a beszerzési források közötti választás lehetősége korlátozásának a vizsgálata – amihez a csoportmentesség alóli mentesülés lehetősége miatt teljes piacmeghatározás szükséges – az alperes hatáskörében eldöntendő kérdés, másrészt pedig azért, mert arról is az alperesnek kell döntenie, hogy – akár az előbbi vizsgálat eredménye alapján, akár annak mellőzésével – a jelen ítélettel összhangban értékelhető bizonyítékok alkalmasak lehetnek-e egységes és folyamatos jogsértés bizonyítására. Utóbbinak a vizsgálatát a bíróság a megismételt eljárásra kötelezően nem írja elő, de az alperest ennek lehetőségétől sem zárja el.
- [160] A felperesek sikeresen bizonyították, hogy az alperes határozata megalapozatlan, ezért a bíróság az alperes határozatát a felperesek terhére megállapított jogsértés, a felpereseket versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelező, a VII. rendű felperes vonatkozásában a részletfizetést engedélyező, továbbá az eljárási költség megfizetéséről szóló határozatrészek vonatkozásában a Kp. 92.§ (1) bekezdés b) pontja és d) pontja alapján megsemmisítette, és az alperest e körben új eljárásra kötelezte. Az I-VI. rendű felperesek kereseteit ezt meghaladóan a bíróság elutasította, mert az érdekelt engedelemkéreli kérelmének elfogadásáról és az érdekelt bírságkiszabásának mellőzéséről szóló határozatrész (a III. pont) vonatkozásában a felpereseknek nincs keresetösségi joga. A VII. rendű felperes a határozat olyan részeit kifejezetten nem támadta, amelyre nem volt keresetösségi joga (a VII. rendű felperes keresetösségi jogának hiánya az eljárást megszüntető döntésrész tekintetében nem e döntésrész kifejezett támadása miatt merült fel). A Cargill bírságáról és megfelelési programjának további biztosításáról szóló határozatrészeket kifejezetten egyik felperes sem támadta.
- [161] Az új eljárásban az alperesnek a fenti [159] bekezdésnek megfelelően elsőként arról kell (nem alakoszerű formában) döntenie, hogy a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozását (importkorlátozást) vélelmezve folytat-e további bizonyítást. Amennyiben igen, ahhoz a releváns áru- és földrajzi piacot is meg kell határozni, majd megvizsgálni, hogy az így meghatározott érintett piacon a keretszerződések importkorlátozó rendelkezései mentesülnek-e; az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése és a Tpv. 17.§-a szerinti mentesülés feltételei is csak ezt követően mérlegelhetők. A VCSR szerinti vizsgálat eredményétől függően is, vizsgálat hiányában pedig a vevőfelosztásra és az árak meghatározására vonatkozó bizonyítékoknak az ítélet fenti indokolásának megfelelő ismételt értékelésével kell eldönteni, hogy mely

felperes(ek) és mely stratégiai partner(ek) között, milyen időtartamban, milyen tárgyban (vevőallokáció és/vagy árrögzítés) állapítható meg jogsértés. Ez alapján vizsgálhatók csak – nem kötelezően – az egységes és folyamatos jogsértés feltételei. A VII. rendű felperes terhére vevőfelosztás nem állapítható meg, és a stratégiai partnerek közötti összehangolt magatartásért egyik felperes felelőssége sem állapítható meg. A megismételt eljárásban megállapítható jogsértés tárgyi súlya a jelen jogvitával elbírált határozatban megállapított jogsértés tárgyi súlyánál alacsonyabb lehet, amit a felperesekkel szemben alkalmazandó jogkövetkezményben is ki kell fejezni. Versenyfelügyeleti bírság alkalmazása esetén ezért az új eljárásban a felperesek a perbeli határozatban meghatározottnál jelentősen alacsonyabb bírság megfizetésére kötelezhetőek.

- [162] Az I-VI. rendű felperesek pernyertességének arányát a bíróság 80%-nak ítélte, ezért az I-VI. rendű felpereseket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján feljegyzett, a 42. § (1) bekezdés a) pontja és 45/A. § (2) bekezdése alapján maximált kereseti illetékből 300.000 forint megfizetésére kötelezte a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján, a Pp. 37. § a) pontja és 87. §-a szerint egyetemlegesen. A fennmaradó 1.200.000 forint kereseti illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad. A VII. rendű felperes az alperessel szemben pernyertes, ezért a VII. rendű felperes perindításával felmerült 1.500.000 forint kereseti illeték az állam terhén marad.
- [163] A bíróság az alperest kötelezte a négyötöd részben pernyertes I.-VI. rendű és a pernyertes VII. rendű felperes perköltségének megfizetésére a Pp. 102. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése és (6) bekezdése alapján. Az ügyvédi munkadíjat az ügy összetettségére, a perben tartott tárgyalások számára és időtartamára, valamint a felperesek pernyertességéhez (nagyobb arányú pernyertességéhez) hozzájáruló nyilatkozatainak számosságára, ugyanakkor arra is figyelemmel állapította meg, hogy a pernyertességtől függetlenül a felperesek több olyan nyilatkozatot is tettek, amelyek nem voltak megalapozottak.
- [164] Az I-VI. rendű felperesek részbeni pervesztessége (kereshetőségi jog hiánya a határozat III. pontjára) az érdekelt perbelépésétől nem függött, ezért az érdekelt javára a bíróság perköltséget nem ítelt meg. A VII. rendű felperesnek pedig az érdekelt perbelépésével összefüggésben költsége nem merült fel, ezért a Kp. 35. § (1) bekezdés b) pontjára is tekintettel a bíróság az érdekeltet a VII. rendű felperes költségeinek viselésére nem kötelezte. Az érdekelt ezért a saját költségét a Kp. 35. § (1) bekezdése, a Pp. 83. § (2) bekezdése és 90. § (5) bekezdése alapján maga viseli.

- [165] Az ítélet ellen a fellebbezést a Kp. 99. § (1) bekezdése kizárja.

Budapest, 2024. október 3.

dr. Barsi-Fodor Bea s.k.
a tanács elnöke

dr. Huber Gábor s.k.
előadó bíró

dr. Nagy Péter s.k.
bíró